IX. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON
ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

IX. ULUSLARARASI EKONOMİ, SİYASET VE YÖNETİM SEMPOZYUMU
ISEPA 2026

JEOEKONOMİK KIRILMALAR ÇAĞINDA İKİZ DÖNÜŞÜM: DİJİTALLEŞME VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERSPEKTİFİNDE YENİ EKONOMİ

TWIN TRANSFORMATION IN THE AGE OF GEOECONOMIC FRACTURES: THE NEW ECONOMY FROM THE PERSPECTIVES OF DIGITALIZATION AND SUSTAINABILITY

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

26–28 Ekim 2026, DİYARBAKIR

Dicle Üniversitesi
Dicle University

https://isepa.org.tr/

Editörler/ Editorial Board

Doç. Dr. Haşim ÇAPAR

Dr. Öğr. Üyesi Barış ÜLKER

Bu Kitapta Dicle Üniversitesi İİBF tarafından 26-28 Ekim 2026 tarihlerinde Diyarbakır'da yüzyüze ve çevirmiçi olarak düzenlenen IX. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu'nda kabul edilen ve sözlü olarak sunulmuş bildirilerin özetleri yer almaktadır. Bildiri özet içeriklerinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

This book contains abstracts of the papers presented in the IX. International Symposium on Economics, Politics and Administration (ISEPA '26) which was held face to face and online in Diyarbakır, on October 26-28, 2026, with the organization and ownership of the Faculty of Economics and Administrative Sciences of Dicle University. The full responsibility of the paper abstract contents belongs to the authors.

Yayınevi: Plenilune Publishing

PLENILUNE PUBLISHING

E-ISBN: 978-625-94540-6-1

Yayınlanma Tarihi: 28/10/2026

Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Diyarbakır/TÜRKİYE

Dicle University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Diyarbakır/ TÜRKİYE

Diyarbakır, Ekim/October 2026

https://isepa.org.tr

İÇİNDEKİLER / Table Of Contents

İçindekiler 3

Sunuş / Foreword 4-5

Kurullar/ Boards 6-8

Proje Destek Bilgisi (BAP) 9

Davetli Konuşmacılar / Speakers 10

Bilimsel Program/ Programme 11-25

Bildiri Özetleri / Abstracts 26-165

SUNUŞ

Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından ve Dicle Üniversitesi Rektörlüğü'nün katkılarıyla düzenlenen *IX. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu (ISEPA '26),* 26-28 Ekim 2026 tarihlerinde yüz yüze ve çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. "*Jeoekonomik Kırılmalar Çağında İkiz Dönüşüm: Dijitalleşme ve Sürdürülebilirlik Perspektifinde Yeni Ekonomi"* ana temasıyla gerçekleştirilen sempozyumda, her biri kendi alanında uzman akademisyenlerin konuşmacı olarak katıldıkları açılış panelinden sonra, uygun bulunmuş olan 71 bildiri, toplam 17 oturumda, 27 farklı üniversite ve kurum/ kuruluştan 111 araştırmacı ve uzmanın katılımıyla sunulmuştur.

Ulusal ve Uluslararası düzeyde sosyal bilimler alanındaki nitelikli bilimsel çalışmaları desteklemek ve artırmak amacını taşıyan ve Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından dokuzuncusu düzenlenen Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu'nun (ISEPA '26) düzenlenmesinde ve başarıyla tamamlanmasında görev alan Düzenleme Kurulu üyelerine, Sempozyum Sekretaryasına ve bu kitapta özet bildirileri yer alan değerli katılımcılara katkıları için fakültem ve şahsım adına teşekkür ederim.

Prof. Dr. Pelin KARATAY GÖGÜL

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Kamuran ERONAT

Dicle Üniversitesi Rektörü

FOREWORD

The *IX International Symposium on Economics, Politics and Administration (ISEPA '26),* which was organized by the Faculty of Economics and Administrative Sciences with the contributions of Dicle University Rectorate, was held on 26-28 October 2026 as both online and face to face.

In the Symposium, which was held with the main theme of *"Twin Transformation in the Age of Geoeconomic Fractures: The New Economy from the Perspectives of Digitalization and Sustainability",* 71 papers were presented by the participation of 111 researchers and experts from 27 different universities and institutions in 17 sessions, after the opening panel in which the academicians who are experts in their own fields were participated.

The *IX. International Symposium on Economics, Politics and Administration (ISEPA '26)*, was organized for the ninth time by Dicle University Faculty of Economics and Administrative Sciences, aiming to support and increase qualified scientific studies in the field of social sciences at national and international level. On behalf of my Faculty and myself, I would like to thank the members of the Organizing Committee who took part in the organization and successful completion of the symposium, the Symposium Secretariat, and the valuable scientists whose abstracts are included in this book.

Prof. Dr. Pelin KARATAY GÖGÜL

Chairman of the Symposium Organizing Committee

Dicle University Faculty of Economics and Administrative Sciences Dean

Honorary President

Prof. Dr. Kamuran ERONAT

Rector of Dicle University

ONUR KURULU / Honor Board

Prof. Dr. Kamuran ERONAT – Dicle Üniversitesi Rektörü

DÜZENLEME KURULU / Organizing Committee

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI
Prof. Dr. Pelin KARATAY GÖGÜL- Dicle Üniversitesi İİBF Dekanı

DÜZENLEME KURULU
Prof. Dr. Rıza ÖZTÜRK– Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Prof. Dr. Mehmet SONGUR – Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Osman GEYİK – Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Oktay TATLICIOĞLU – Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Halil İbrahim ŞENGÜN – Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Funda UNCU DURGUN – Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Haşim ÇAPAR – Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ALKIŞ – Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÜLKER – Dicle Üniversitesi
Dr. Hüseyin Doluca – Universität Augsburg
Abdulmuttalip ERDURAN – Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Kaan ALTUN – Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Özgür ŞAHİN – Başkent Üniversitesi

SEKRETERYA/ Secretariat

SEKRETERYA KURULU BAŞKANI
Doç. Dr. Osman GEYİK – Dicle Üniversitesi

SEKRETERYA
Doç. Dr. Haşim ÇAPAR – Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÜLKER – Dicle Üniversitesi
Abdulmuttalip ERDURAN – Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Kaan ALTUN – Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts

BİLİM KURULU / Scientific Board

Unvan ve Adı	Kurum
Abdulkadir Bilen	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Abuzer Pınar	Ankara Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Adem Çaylak	Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Alexander Förster	Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Prof. Dr. Ali Maksuti	University of Tetovo
Prof. Dr. Alim Yılmaz	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Bahar Burtan Doğan	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Christoph Weisser	Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Prof. Dr. Dibyesh Anand	University of Westminster
Prof. Dr. Ela Sibel Bayrak Meydanoğlu	Türk-Alman Üniversitesi
Prof. Dr. Emrah Akbaş	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Erginbay Uğurlu	İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Erşan Sever	Aksaray Üniversitesi
Prof. Dr. Farhang Morady	University of Westminster
Prof. Dr. Fethiye Müge Sakar	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan Samur	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr Hasret Dikici Bilgin	İstanbul Bilgi Üniversitesi
Prof.Dr. Haydar EFE	Ercinzan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Hermann Jahnke	Universität Bielefeld
Prof. Dr. Hüseyin Fazlı Ergül	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. İmran Aslan	Bingöl Üniversitesi
Prof. Dr. Kasım Karataş	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Lıjıljana Markovic	University of Belgrade
Prof. Dr. M. Mustafa Erdoğdu	Beykoz Üniversitesi
Prof. Dr. Mahmut Tekçe	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Manuel Stegemann	Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Prof. Dr. Margareta Teodorescu	Hochschule Koblenz
Prof. Dr. Maria Nascimento Cunha	Instituto Superior Miguel Torga
Prof. Dr. Mehmet Halis Özer	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Karakaş	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Kaya	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Şişman	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Mithat Arman Karasu	Harran Üniversitesi

Prof. Dr. Murat Demir	Harran Üniversitesi
Prof. Dr. Murat Pıçak	Dicle Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa Özer	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Faruk Gençkaya	İstanbul Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Özgür Altındağ	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Pelin Karatay Gögül	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Peter Hartel	Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Prof. Dr. Ramazan Erdem	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Rıza Öztürk	Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
Prof. Dr. Robert W. McGee	Fayetteville State University
Prof. Dr. Salvatore Capasso	University of N.Parthenope
Prof. Dr. Serkan Benk	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Seyfettin Aslan	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Stavros D. Mavroudeas	Panteion University
Prof. Dr. Tea Kasradze	Caucasus International University
Prof. Dr. Vahap Özpolat	Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Yılmaz Demirhan	Mardin Artuklu Üniversitesi

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Bu bilimsel etkinlik, Dicle Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından Bilimsel Etkinlik Projesi (BEP) kapsamında desteklenmektedir.

Proje No
DÜSİYAM.26.002

Projeyi yürüten Fakülte
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Proje Türü
Bilimsel Etkinlik Projesi -BEP

IX. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

ISEPA ’26

www.isepa.org

DAVETLİ KONUŞMACILAR

INVITED SPEAKERS

Prof. Dr. Rıza Öztürk

Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts

Prof. Dr. Ela Sibel Bayrak Meydanoğlu

Türk-Alman Üniversitesi

Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Prof. Dr. Margareta Teodorescu

Hochschule Koblenz

Prof. Dr. Christoph Weisser

Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts

Vahap Munyar

Ekonomi Gazetesi

Dr. Hüseyin Doluca

Universität Augsburg

Prof. Dr. Pelin Karatay Göğül

Dicle Üniversitesi

Avukat Zeynel Kara

Head of Qara.Legal

Hakan Güldağ

Ekonomi Gazetesi

IX. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

ISEPA ’26
www.isepa.org

BİLİMSEL PROGRAM

SCIENTIFIC PROGRAMME

26 – 28 Ekim / October 2026
Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Diyarbakır/ TÜRKİYE
Dicle University Faculty of Economic and Administrative Sciences
Diyarbakır/ TÜRKİYE

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

Hochschule Bielefeld
University of Applied Sciences and Arts

ISEPA'26

IX. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

IX. ULUSLARARASI EKONOMİ, SİYASET VE YÖNETİM SEMPOZYUMU

JEOEKONOMİK KIRILMALAR ÇAĞINDA İKİZ DÖNÜŞÜM: DİJİTALLEŞME VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERSPEKTİFİNDE YENİ EKONOMİ

Twin Transformation in the Age of Geoeconomic Fractures:
The New Economy from the Perspectives of Digitalization and Sustainability

OTURUM PROGRAMI

SESSION SCHEDULE

26-27 EKİM 2026
26-27 OCTOBER 2026

Dicle Üniversitesi 15 Temmuz Kültür ve Kongre Merkezi
DİYARBAKIR, TÜRKİYE

AÇILIŞ OTURUMU

Jeoekonomik Kırılmalar Çağında İkiz Dönüşüm:
Dijitalleşme ve Sürdürülebilirlik Perspektifinde Yeni Ekonomi

Tarih : 26 Ekim 2026 Pazartesi **Saat :** 10:30 – 12:00
Yer : Ziya Gökalp Salonu

Moderatör:
Prof. Dr. Rıza Öztürk / Hochschule Bielefeld (HSBI)

Prof. Dr. Daniel Antonius HÖTTE Hochschule Bielefeld (HSBI)	**Prof. Dr. Erhan ASLANOĞLU** İstanbul Bilgi Üniversitesi
Prof. Dr. Margareta TEODORESCU Hochschule Koblenz	**Prof. Dr. Christoph WEISSER** Hochschule Bielefeld (HSBI)

YÜZ YÜZE OTURUMLAR

DİCLE ÜNİVERSİTESİ 15 TEMMUZ KÜLTÜR VE KONGRE MERKEZİ

1. OTURUM (YÜZ YÜZE)

İŞLETME

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Şahin NAS		Tarih: 26 Ekim 2026 (Pazartesi) Saat: 13:30 - 14:45 Salon: Ziya Gökalp Salonu
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	Dr. Öğr. Üyesi Reşat SAKUR	Nakit Dönüşüm Süresinin Aktif Kârlılığı Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Gıda, İçecek ve Tütün Sektörü Üzerine Panel Veri Analizi
2	Dr. Öğr. Üyesi Şahin NAS	Türkiye'nin Yeni Sanayi Rotaları Projesi ve Uluslararası Ticaret Koridorları: Kalkınma Yolu Projesi ve Orta Koridor İçin Jeoekonomik Bir Değerlendirme
3	Şilan ÇELEBİOĞLU	İkiz Dönüşüm Çağında Kent: Yeşil ve Dijital Dönüşüm Ekseninde Kentsel Kalkınmanın Yeniden Düşünülmesi
4	Dr. Öğr. Üyesi Musa ÜNALAN	Yapay Zekâ Reklamlarında Güven Bariyeri: Farklı Ürün Kategorilerinde Tüketici Şüpheciliğinin Satın Alma Kararlarına Etkisi

SESSION 2 (ENGLISH PRESENTATIONS)

BUSINESS ADMINISTRATION / JOURNALISM AND MEDIA STUDIES

SESSION CHAIR Dr. Hüseyin DOLUCA		Date: 26 October 2026 (Monday) Time: 13:30 - 14:45 Room: Orhan Asena Hall
AUTHOR INFO		**PAPER TITLE**
1	Prof. Dr. Hasan DOLUCA Batuhan DOLUCA	Why Identical Firms Strategically Choose Different Level of Price Complexity? Where Should Regulators Look?
2	Dr. Hüseyin DOLUCA Koray Ege DOLUCA	Pixels, Pollution and Productivity: Unraveling the Twin Transformation in European Regions
3	Dr. Öğr. Üyesi Levent YILMAZ	Emotions and Entrepreneurship
4	Dr. Öğr. Üyesi Ozan Deniz YALÇINKAYA	Discursive Construction of Democratic Representation in The Turkish Grand National Assembly: A Corpus-Assisted Critical Discourse Analysis
5	Asst. Prof. Amer AHMAD	The Relationship between Digitalization and Decision-Making in Business Organizations

1. GÜN - YÜZ YÜZE OTURUMLAR

26 EKİM 2026 PAZARTESİ

3. OTURUM (YÜZ YÜZE)

EKONOMİ

Oturum Başkanı Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN		Tarih: 26 Ekim 2026 (Pazartesi) Saat: 13:30 - 14:45 Salon: Celal Güzelses Salonu
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	Erhan EŞSİZ	Jeoekonomi Politikalarının Savunma Sanayisi Üzerindeki Etkisi
2	Dilara DEMİR	Jeoekonomik Kırılmalar ve İkiz Dönüşüm Perspektiflerinde Ekonomik Büyümenin Dinamikleri: İtalya Ekonomisinde Cobb-Douglas Üretim Fonksiyonu İle Analizi
3	Medine ŞAHİN	Jeoekonomik Krizler Çağında Finansallaşmanın Dönüşümü: Dijital Finansal Altyapılar ve Sınır Ötesi Para Mimarisi
4	Dr. Bayram KAYANTAŞ	Dış Borç Stokunun Brüt Sermaye Oluşumu Üzerindeki Etkisi: Türkiye Ekonomisinden Ampirik Kanıtlar

DAY 1 - WORKSHOPS

WORKSHOPS		Date: 26 October 2026 (Monday) Time: 14:00 - 17:00 Room: EL-CEZERÎ Workshop Room (4)	
TRAINERS		**TITLE**	**TIME**
1	Prof. Dr. Christoph Weisser	Artificial Intelligence in Research (Araştırmada Yapay Zeka)	14:00 - 14:55
2	Prof. Dr. Alexander Förster	Artificial Intelligence in Teaching (Öğretimde Yapay Zeka)	15:00 - 15:55
3	Asst. Prof. Dr. Levent Yılmaz	Insights from Behavioral and Experimental Economics (Davranışsal ve Deneysel Ekonomiden Elde Edilen Bulgular)	16:00 - 17:00

1. GÜN - YÜZ YÜZE OTURUMLAR

26 EKİM 2026 PAZARTESİ

4. OTURUM (YÜZ YÜZE)

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Ferat KAYA		Tarih: 26 Ekim 2026 (Pazartesi) Saat: 15:00 - 16:15 Salon: Ziya Gökalp Salonu
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	Doç. Dr. Ayşegül KANBAK	Jeoekonomik Kırılmalar ve Türkiye: Sınırda Karbon Düzenlemesi Karşısında Adil Geçiş Sorunu
2	Dr. Öğr. Üyesi Ferat KAYA	Güney Gaz Koridoru Bağlamında Türkiye'nin Jeoekonomik Konumu
3	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Fethi GÜN	Jeoekonomik Kırılmalar Çağında Jeopolitik Rekabetin Dönüşümü: Dijital Güç, Bilgi Savaşları ve Kamu Diplomasisi

5. OTURUM (YÜZ YÜZE)

EKONOMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. İbrahim ŞENGÜN		Tarih: 26 Ekim 2026 (Pazartesi) Saat: 15:00 - 16:15 Salon: Celal Güzelses Salonu
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	Dr. Bayram KAYANTAŞ	Kirlilik Sığınağı Mı, Kirlilik Halesi Mi? Türk Devletleri Teşkilatı Ülkelerinde Doğrudan Yabancı Yatırımların Çevresel Etkileri
2	Özgür ŞAHİN	KKTC'de Yükseköğretim İhracatı ve Ekonomik Büyüme İlişkisinin 1985-2023 Dönemi İçin İncelenmesi
3	Doç. Dr. Volkan KAYMAZ	Dijital Dönüşümde Verimlilik Farkları: Avrupa Birliği'nde Yapay Zeka Kullanımı
4	Nurullah BÜYÜKTAŞ	İkiz Dönüşümün Mali Boyutu: Türkiye'de Dijital, Yeşil ve Fosil Odaklı Vergi Harcamalarının Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi ve Politika Önerileri

1. GÜN - YÜZ YÜZE OTURUMLAR

26 EKİM 2026 PAZARTESİ

6. OTURUM (YÜZ YÜZE)

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ / İLETİŞİM

Oturum Başkanı Doç. Dr. Makbule ŞİRİNER		Tarih: 26 Ekim 2026 (Pazartesi) Saat: 15:00 - 16:30 Salon: Orhan Asena Salonu
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	**Doç. Dr. Nihal ŞİRİN PINARCIOĞLU OCAKHAN Doç. Dr. Makbule ŞİRİNER**	Türkiye'de Yeşil Dönüşümün Dağıtımsal Adaleti: Enerji Politikaları Üzerinden Eleştirel Bir Değerlendirme
2	**Dr. Öğr. Üyesi Uğur ARSLAN**	Sosyal Medya ve Siyasal Algı: Yankı Fanusu Bağlamında Instagram Haber Sayfalarının Saraçhane Olayları Paylaşımlarının İncelenmesi
3	**Doç. Dr. Hasan ALTİNCİK Amine Defne ALKAŞ**	Sumud Filosu'nun Türkiye ve Avrupa Basınındaki Haberlerinin Gündem Belirleme Teorisi Çerçevesinde Karşılaştırmalı İçerik Analizi
4	**Doç. Dr. Makbule ŞİRİNER Doç. Dr. Nihal ŞİRİN PINARCIOĞLU OCAKHAN**	Yeşil Dönüşümün Sosyal Açığı: Türkiye'de Enerji Yoksulluğu
5	**Dr. Merve ÖZTÜRK Doç. Dr. Nihal Şirin PINARCIOĞLU OCAKHAN**	Avrupa Birliği'nde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Güncel Politikalar ve Öncelikleri

2. GÜN (27 EKİM 2026 SALI)

PANEL

İş Dünyasının Dijital ve Hukuki Dönüşümü: Avrupa ve Türkiye

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası

Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 10:00 - 12:30 Yer: DTSO Toplantı Salonu	
Moderatör: **Vahap MUNYAR – Ekonomi Gazetesi**	
Dr. Hüseyin DOLUCA Universität Augsburg	**Prof. Dr. Pelin KARATAY GÖGÜL** Dicle Üniversitesi
Avukat Zeynel KARA Head of Qara.Legal	**Hakan GÜLDAĞ** Ekonomi Gazetesi

2. GÜN
27 EKİM 2026 SALI
DAY 2 - WORKSHOPS

WORKSHOPS		Date: 27 October 2026 (Tuesday) Time: 14:30 - 16:30 Room: EL-CEZERÎ Workshop Room (4)	
	TRAINERS	**TITLE**	**TIME**
1	**Prof. Dr. Ela Sibel BAYRAK MEYDANOĞLU**	Artificial Intelligence and Marketing (Yapay Zeka ve Pazarlama)	14:30 - 15:25
2	**Asst. Prof. Dr. Moritz Martin BOTTS**	Academic Success Without a Budget (Bütçe Olmadan Akademik Başarı)	15:30 - 16:30

7. OTURUM (YÜZ YÜZE)
EKONOMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. Funda DURGUN		Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 14:30 - 15:45 Salon: Ziya Gökalp Salonu
	YAZAR BİLGİSİ / Author	**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	Erhan **EŞSİZ**	ABD-İran Savaşının Jeopolitik Ekonomik Kırılmalarının Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkileri
2	Hasan **BAYRAM**	Almanya Ekonomisinde Sermaye Stoku ve İstihdamın Reel Çıktı İle İlişkisi
3	Hasan **BAYRAM** **Prof. Dr. Pelin KARATAY GÖGÜL**	Mali Baskınlık, Merkez Bankası Bağımsızlığı Finansal Baskınlık
4	**Prof. Dr. Pelin KARATAY GÖGÜL** **Dr. Seyit ORDU**	Enerji Taşımacılığı Belirsizliği ve Jeopolitik Risklerin Petrol Fiyatları Üzerindeki Dinamik Etkileri: Küresel Ölçekte Ampirik Kanıtlar

2. GÜN - YÜZ YÜZE OTURUMLAR

27 EKİM 2026 SALI

8. OTURUM (YÜZ YÜZE)

MALİYE

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Dilek VEYSİKARANİ GEYİK		Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 14:30 - 15:45 Salon: Celal Güzelses Salonu
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	Dr. Öğr. Üyesi Dilek VEYSİKARANİ GEYİK Doç. Dr. Osman GEYİK Prof. Dr. Robert W. MCGEE	Kara Para Aklama Riski ile Vergi Gelirleri Arasındaki İlişkinin Kantil Regresyon Analizi ile İncelenmesi
2	Dr. Öğr. Üyesi Özge MUTLU KÖSE	Konaklama Vergisinin Hukuki ve Mali Niteliği
3	Dr. Öğr. Üyesi Türkan Öykü BÜYÜKÇELİKOK Nuran AKDAĞ	Merkez Bankası Para Politikası Kurulu Kararlarına İlişkin Kamuoyu Söylemlerinin X Platformu Üzerinden Analizi

9. OTURUM

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ/EKONOMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. Haşim ÇAPAR		Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 14:30 - 15:45 Salon: Orhan Asena Salonu
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**
1	Doç. Dr. Haşim ÇAPAR	SMA Test Sonuçlarının Gecikmesinden Kaynaklanan Belirsizlik ve Gecikmelere İlişkin Korkuların İçerik Analizi ile İncelenmesi
2	Dr. Öğr. Üyesi Özge ERSEZER	Yenilenebilir Enerji Dönüşümünde Yeşil Finansmana Erişim: Dijital Karbon İzlenebilirliği ve Politika Önerileri
3	Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz ALIŞKAN	Teknolojik Tahakküm ve Dijital Rant Çağında Alternatif Siyaset Arayışları: İdeolojik Arka Planlar, Olanaklar ve Sınırlılıklar
4	Dr. Öğr. Üyesi Vildan YAVUZ AKINCI Dr. Öğr. Üyesi Burcu KARTAL	Türkiye'de İllerin İktisadi Refah Performansının Kritik Tabanlı Marcos Yöntemi ile Değerlendirilmesi

2. GÜN - ÇEVRİMİÇİ OTURUMLAR

27 EKİM 2026 SALI

SESSION 1 (ONLINE - ENGLISH PRESENTATIONS)

ECONOMICS

Session Chair Doç. Dr. Mehmet ALKIŞ	Date: 27 October 2026 (Tuesday) Time: 09:30 - 10:45 Room: ROOM 1	Join Zoom ID: 947 9247 5630 Passcode: Dy348

	AUTHOR INFO	PAPER TITLE
1	Doç. Dr. Orhan CENGİZ Dr. Öğr. Üyesi Ömer DEMİR Dr. Levent YÜLEK	Military Expenditures and Profit Rates in NATO Countries: Does Globalization Matter?
2	Nigar GURBANZADE	Developing and Implementing a Marketing Model to Support The Economic Development of The Education Industry
3	Aygun HAJIYEVA Valide SALIYEVA Nesimi ABBASZADE	Digital Transformation of Agriculture in Azerbaijan
4	Doç. Dr. Elay ZEYNALLI	Dynamics of Economic Sustainability in Azerbaijan's Agricultural Sector

2. OTURUM (ÇEVRİMİÇİ)

MALİYE

Oturum Başkanı Dr. Tolga SEZDİ	Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 09:30 - 11:00 Salon: ROOM 2	Zoom'a katıl ID: 914 8796 5103 Şifre: Dy962

	YAZAR BİLGİSİ / Author	BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Murat ŞENOL	Denetim Uygulamalarında Etik Değerlerin Belirleyici Rolü
2	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Murat ŞENOL	Muhasebe Meslek Mensuplarında Hileye Yönelme Eğilimi: Psikolojik ve Ekonomik Faktörler Üzerine Bir Değerlendirme
3	Nargiz HASANOVA	UFRS'ye Göre Finansal Araçların Muhasebeleştirilmesinde Güncel Sorunlar
4	Dr. Öğr. Üyesi Halit FİKİR	Uluslararası Vergi Anlaşmaları Kapsamında Mukimlik
5	Prof. Dr. İsmail TATLIOĞLU Dr. Tolga SEZDİ	Ekonomik Coğrafya Kapsamında Komşu Krizlerinin Mekânsal Negatif Dışsallığı: Türkiye Örneği

2. GÜN - ÇEVRİMİÇİ OTURUMLAR

27 EKİM 2026 SALI

3. OTURUM (ÇEVRİMİÇİ)

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ

Oturum Başkanı Prof. Dr. Seyfettin ASLAN		Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 09:30 - 10:45 Salon: ROOM 3	Zoom'a katıl ID: 962 2448 8545 Şifre: Dy963
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**	
1	Hüseyin DURSUN Prof. Dr. Seyfettin ASLAN	Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Örneği	
2	Ömer ŞAHİN	Yerel Yönetimlerde Yönetişim İlkeleri ve Katılımcılık: Diyarbakır İli Örneği	
3	Cavahir ALLAHVERDIYEVA	Yeni Nesil Ekonomi: Dijitalleşme ve Gelişim	

4. OTURUM (ÇEVRİMİÇİ)

EKONOMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. Mustafa BEYBUR		Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 09:30 - 10:45 Salon: ROOM 4	Zoom'a katıl ID: 918 5959 0372 Şifre: Dy800
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**	
1	Adem KARATAŞ Doç. Dr. Mustafa BEYBUR	Covid-19 Sürecinde Kamu Bankalarının Bankacılık Sektöründeki Rolü	
2	Dr. Öğr. Üyesi Muharrem Akın DOĞANAY Dr. Ömer Faruk KÖMÜRCÜOĞLU	Dijital Yolla Sunulan Hizmet İhracatı Ekonomik Büyümeyi Etkiler mi? Gelişmekte Olan Ekonomiler için Dinamik Panel Sistem-GMM Analizi	
3	İbrahim ŞENKAL	Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme Bağlantısı: OECD Ülkelerinden Kanıtlar	
4	Dr. Öğr. Üyesi Duygu YÜCEL	Avrupa ve Avrupa Dışı OECD Ülkelerinde 2022 Enerji Enflasyonu: Türkiye'nin Karşılaştırmalı Konumu	

2. GÜN - ÇEVRİMİÇİ OTURUMLAR

27 EKİM 2026 SALI

5. OTURUM (ÇEVRİMİÇİ)

EKONOMİ

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Maksud ÖNAL		Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 11:00 - 12:30 Salon: ROOM 1	Zoom'a katıl ID: 947 9247 5630 Şifre: Dy348
YAZAR BİLGİSİ / Author		**BİLDİRİ BAŞLIĞI**	
1	**Dr. Öğr. Gör. Muhammet Kerem GÜNEŞ**	G7 Ekonomilerinde Yenilenebilir Enerji ve Dış Ticaret İlişkisi: 1990-2024 Dönemine Ait Kanıtlar	
2	**Serdar GÜCÜM**	G7 Ülkelerinde Dijital Dönüşüm ve Kamu Politikalarının Ekonomik Büyümeye Etkisi: İkinci Nesil Panel Veri Analizi	
3	**Dr. Öğr. Üyesi Muharrem AKIN DOĞANAY** **Dr. Elif Duygu KÖMÜRCÜOĞLU**	Gelişmekte Olan Ekonomilerde Dijital Altyapı ve Doğrudan Yabancı Yatırım Girişleri	
4	**Dr. Elif Duygu KÖMÜRCÜOĞLU** **Dr. Ömer Faruk KÖMÜRCÜOĞLU**	Popülizm Bağlamında Politik Kutuplaşmanın Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Latin Amerika Ülkeleri için BCMM Bulguları	
5	**Fuad ABBASOV**	Belirsiz Ekonomik Koşullar Altında Kurumsal Finansal Stratejilerde Risk Yönetiminin Rolü	

2. GÜN - ÇEVRİMİÇİ OTURUMLAR

27 EKİM 2026 SALI

6. OTURUM (ÇEVRİMİÇİ)

EKONOMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. Demet YAMAN SONGUR	Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 11:00 - 12:30 Salon: ROOM 2	Zoom'a katıl ID: 914 8796 5103 Şifre: Dy962

	YAZAR BİLGİSİ / Author	BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Doç. Dr. Demet YAMAN SONGUR Doç. Dr. Muhammed TURGUT	Küresel Lojistik Bağlantılar ve Karbon Emisyonları: Deniz Taşımacılığı, Ekonomik Büyüme ve Ticaret Belirsizliği Üzerine Bir Analiz
2	Ömer SADIÇ	"Yeşil Teknolojiler ve Temiz Enerji Şokları Ekseninde Almanya'nın Karbon Emisyon Dinamikleri: FMOLS ve DOLS Yaklaşımlı Eşbütünleşme Analizi"
3	Ayşe Akbaba SADIM	Kâğıttaki Kural, Sahadaki Kurum: B-READY 2026 Verileriyle Etkinlik Açığının Anatomisi
4	Songül DOĞAN Doç. Dr. Demet YAMAN SONGUR	Ticaretle Gelen Dönüşüm: Türkiye'de Dış Ticaretin Yenilenebilir Enerji Tüketimi Üzerindeki Uzun Dönemli Etkisi
5	Çağrı KORKMAZGÖZ Doç. Dr. Aslı YIKILMAZ	Jeopolitik Risk, Finansal Dijitalleşme ve Sürdürülebilirlik Primi: BIST Sürdürülebilirlik Endeksi Üzerine Etkileşimli Bir ARDL Analizi

2. GÜN - ÇEVRİMİÇİ OTURUMLAR

27 EKİM 2026 SALI

7. OTURUM (ÇEVRİMİÇİ)

EKONOMİ

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Pınar DURSUN	Tarih: 27 Ekim 2026 (Salı) Saat: 11:00 - 12:30 Salon: ROOM 3	Zoom'a katıl ID: 962 2448 8545 Şifre: Dy963

	YAZAR BİLGİSİ / Author	BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Mert YAŞAR Prof. Dr. Mehmet SONGUR	Türkiye'de Finansal Koşulların Aşağı Yönlü Reel Ekonomik Aktivite Riski Üzerindeki Etkisi: Growth-At-Risk Yaklaşımı
2	Dr. Öğr. Üyesi Selim Koray DEMİREL	Türkiye'de Gıda Enflasyonu İle Tarımsal Katma Değer Arasındaki Uzun Dönemli İlişki: Yapısal Kırılmalı Eşbütünleşme Analizi
3	Fadi HAMAD	Yapay Zeka Tabanlı Dönüşümün Kapsayıcı Büyüme Üzerindeki Etkisi: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Ampirik Bir İnceleme
4	Dr. Muhammed İNAL	Yenilenebilir Enerji ve Enerji İthalat Bağımlılığı: Avrupa Birliği Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi
5	Şimal Roda ÖZDERE Prof. Dr. Mehmet SONGUR	Yeşil Enerji, Ekonomik Büyüme ve Karbondioksit Emisyonları: OECD Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi

SESSION 8 (ONLINE - ENGLISH PRESENTATIONS)

ECONOMICS

SESSION CHAIR Dr. Öğr. Üyesi Barış ÜLKER	Date: 27 October 2026 (Tuesday) Time: 11:00 - 12:30 Room: ROOM 4	Join Zoom ID: 918 5959 0372 Passcode: Dy800

	AUTHOR INFO	PAPER TITLE
1	Asst. Prof. Büşra GARIP Asst. Prof. Rashed JAHANGIR Prof. Dr. Hakan TUNAHAN	Commerce and Card Payment Adoption: The Moderating Role of Digital Financial Literacy
2	Firuze MEMMEDOVA Rahil MURADOV	The Impact of Artificial Intelligence Technologies on Foreign Direct Investment
3	Prof. Dr. Hamza ATEŞ Prof. Dr. Vadim ATNASHEV	Digital Bureaucracy and Algorithmic Discretion: Public Administration after Weberian Bureaucracy
4	Rahile VISALI Zülfiyye ALLAHVERDIYEVA Alakbar ALAKBAROV	Traditional Azerbaijan Black Currant Cold Fruit Jam Production and Nutritional Quality

BİLDİRİ ÖZETLERİ
ABSTRACTS

COVID-19 SÜRECİNDE KAMU BANKALARININ BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ ROLÜ

Adem KARATAŞ

Y. Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, ademkaratas06@gmail.com, 0009-0003-6487-2676

Mustafa BEYBUR

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, mustafa.beybur@dicle.edu.tr, 0000-0003-0538-7155

ÖZET

Bu çalışma, COVID-19 pandemisinin yarattığı makroekonomik şok karşısında Türkiye'deki kamu bankalarının finansal sistem içerisinde üstlendiği asimetrik ve şok emici rolü incelemektedir. Salgının ilk aylarında artan küresel belirsizlik nedeniyle özel ve yabancı sermayeli bankaların pro-siklik bir refleksle kredi arzını daraltmasına karşın, kamu bankaları kâr maksimizasyonundan feragat ederek agresif bir kredi genişlemesi stratejisi izlemiştir. Çalışmada, "Ekonomik İstikrar Kalkanı" kapsamında uygulanan düşük maliyetli destek paketleri, borç erteleme imkânları ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından devreye alınan Aktif Rasyosu (AR) gibi eşi görülmemiş makroihtiyati tedbirlerin sektörel dinamikleri nasıl şekillendirdiği analiz edilmektedir. Kamu bankalarının pazar paylarındaki tarihsel artışın ve bilançolarında oluşan görevlendirme giderlerinin, kısa vadede reel sektörü iflas dalgasından koruduğu; ancak orta ve uzun vadede bankacılık sektörü üzerinde sistemik riskler biriktirdiği sonucuna varılmıştır. Bildiride ayrıca, salt nicel makro verilerin ötesine geçilerek, sahadaki operasyonel süreçlerin ve katılım bankacılığı gibi farklı fonlama dinamiklerine sahip kurumların kriz anlarındaki reflekslerinin nitel saha araştırmalarıyla desteklenmesinin literatüre sağlayacağı katkı vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Kamu Bankaları, Kredi Genişlemesi, Aktif Rasyosu, Finansal İstikrar
JEL Kodu: G01, G21, H81

THE ROLE OF PUBLIC BANKS IN THE BANKING SECTOR DURING THE COVID-19 PANDEMIC

ABSTRACT

This study examines the asymmetric and shock-absorbing role assumed by public banks within the financial system in Turkey in response to the macroeconomic shock triggered by the COVID-19 pandemic. While private and foreign-capital banks contracted their credit supply with a pro-cyclical reflex due to heightened global uncertainty in the early months of the outbreak, public banks sacrificed profit maximization to pursue an aggressive credit expansion strategy. The study analyzes how sectoral dynamics were shaped by low-cost support packages and debt postponement facilities implemented under the "Economic Stability Shield," along with unprecedented macroprudential measures such as the Asset Ratio (AR) introduced by the Banking Regulation and Supervision Agency (BRSA). It concludes that the historical increase in the market share of public banks and the duty losses reflected on their balance sheets protected the real sector from a wave of bankruptcies in the short term, but accumulated systemic risks within the banking sector in the medium to long term. Furthermore, the paper highlights the contribution to the literature of moving beyond purely quantitative macro data to support findings with qualitative field research regarding operational processes and the crisis reflexes of institutions with different funding dynamics, such as participation banks.

Keywords: Covid-19, Public Banks, Credit Expansion, Asset Ratio, Financial Stability
JEL Code: G01, G21, H81

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ISEPA'26
HS'BI Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts

9th International Symposium on Economics, Politics and Administration

JEOEKONOMİK KIRILMALAR ÇAĞINDA JEOPOLİTİK REKABETİN DÖNÜŞÜMÜ: DİJİTAL GÜÇ, BİLGİ SAVAŞLARI VE KAMU DİPLOMASİSİ

Ahmet Fethi GÜN

Dr. Öğretim Üyesi, Dicle Üniversitesi, ahmetfethigun@gmail.com, 0000-0002-1026-3408

ÖZET

Küresel sistem, jeopolitik rekabetin yalnızca askerî kapasite, sınır güvenliği, enerji kaynakları ve ittifak ilişkileri üzerinden açıklanamayacağı yeni bir döneme girmiştir. Günümüzde dijital altyapılar, yapay zekâ teknolojileri, veri akışları, sosyal medya platformları, siber güvenlik, kritik madenler, tedarik zincirleri ve bilgi ekosistemleri uluslararası güç mücadelesinin temel unsurları hâline gelmiştir. Bu bağlamda jeoekonomik kırılmalar, yalnızca ekonomik düzenin yeniden yapılanmasını değil, aynı zamanda jeopolitik rekabetin araç, aktör ve mücadele alanlarının dönüşümünü de ifade etmektedir. Bu çalışmanın amacı, jeoekonomik kırılmalar çağında jeopolitik rekabetin dijital güç, bilgi savaşları ve kamu diplomasisi ekseninde nasıl yeniden şekillendiğini analiz etmektir.

Çalışma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı kavramsal ve analitik bir inceleme olarak tasarlanmıştır. Bu kapsamda uluslararası ilişkiler, kamu diplomasisi, dijital diplomasi, stratejik iletişim ve bilgi düzensizliği literatüründen yararlanılarak güncel küresel rekabet dinamikleri değerlendirilmektedir. Çalışmada ABD-Çin rekabeti, Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında derinleşen enerji ve güvenlik tartışmaları, dijital platformların uluslararası kamuoyu üzerindeki etkisi ve devletlerin dezenformasyonla mücadele stratejileri genel bir analiz zemini olarak ele alınmaktadır.

Çalışmanın temel bulgusu, çağdaş jeopolitik rekabetin giderek daha fazla bilgi alanında yürütüldüğüdür. Devletler artık yalnızca askerî veya ekonomik araçlarla değil; anlatılar, algılar, dijital ağlar, veri akışları ve uluslararası kamuoyu üzerinden de rekabet etmektedir. Bu durum, kamu diplomasisinin klasik kültürel tanıtım ve ülke imajı üretimi işlevinin ötesine geçerek stratejik bir jeopolitik kapasiteye dönüşmesine yol açmaktadır. Özellikle dezenformasyon, yabancı bilgi müdahaleleri ve dijital manipülasyon süreçleri, devletlerin uluslararası itibarını, dış politika anlatılarını ve toplumsal güven üretme kapasitesini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle kamu diplomasisi, yalnızca olumlu ülke imajı inşa eden yumuşak güç aracı olarak değil, kriz ve rekabet dönemlerinde güvenilir bilgi akışı sağlayan, uluslararası meşruiyet üreten ve dijital alanda stratejik dayanıklılık oluşturan bir araç olarak değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak çalışma, jeoekonomik kırılmalar çağında jeopolitik rekabetin askerî ve ekonomik araçların ötesine geçerek bilgi, algı, teknoloji ve iletişim alanlarında derinleştiğini ileri sürmektedir. Bu çerçevede kamu diplomasisi, dijital güç ve bilgi savaşları çağında uluslararası ilişkilerin tamamlayıcı değil, merkezi unsurlarından biri hâline gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Jeopolitik rekabet, jeoekonomi, dijital güç, bilgi savaşları, kamu diplomasisi
JEL Kodu: F50, F52, F59, O33, D83

TRANSFORMATION OF GEOPOLITICAL COMPETITION IN THE AGE OF GEOECONOMIC RUPTURES: DIGITAL POWER, INFORMATION WARS AND PUBLIC DIPLOMACY

ABSTRACT

The global system has entered a period in which geopolitical competition can no longer be explained solely through military capacity, border security, energy resources, or alliance politics. Digital infrastructures, artificial intelligence, data flows, social media platforms, cybersecurity, critical minerals, supply chains, and information ecosystems have become central components of international power struggles. In this context, geoeconomic ruptures indicate not only the restructuring of the global economy but also the transformation of the instruments, actors, and arenas of geopolitical competition. This study aims to analyze how geopolitical competition is being reshaped through digital power, information wars, and public diplomacy in the age of geoeconomic ruptures.

The study is designed as a conceptual and analytical inquiry based on a qualitative research approach. Drawing on the literature on international relations, public diplomacy, digital diplomacy, strategic communication, and information disorder, it examines contemporary dynamics of global competition. The analysis considers U.S.-China rivalry, the energy and security debates following the Russia-Ukraine War, the influence of digital platforms on international public opinion, and state strategies against disinformation.

The main argument of the study is that contemporary geopolitical competition is increasingly conducted in the information domain. States compete not only through military or economic instruments but also through narratives, perceptions, digital networks, data flows, and international public opinion. Therefore, public diplomacy should be understood not merely as a tool of cultural promotion or national image-building, but as a strategic geopolitical capacity. The study concludes that public diplomacy plays a central role in countering disinformation, building trust, producing international legitimacy, and strengthening strategic resilience in the digital sphere.

Keywords: Geopolitical competition, geoeconomics, digital power, information wars, public diplomacy
JEL Code: F50, F52, F59, O33, D83

9th International Symposium on Economics, Politics and Administration

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLERDE DİJİTAL ALTYAPI VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM GİRİŞLERİ

Muharrem Akın DOĞANAY

Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, makindoganay@ktu.edu.tr, 0000-0002-3985-2222

Elif Duygu KÖMÜRCÜOĞLU

Dr., elifduygukullukcu@gmail.com, 0000-0002-4699-6806

ÖZET

Dijital altyapı, çok uluslu işletmelerin üretim, yönetim ve tedarik süreçlerini farklı ülkeler arasında koordine etmelerini kolaylaştırarak doğrudan yabancı yatırım kararlarını etkileyebilmektedir. Bununla birlikte, dijital altyapının fiziksel kapasitesini temsil eden sabit geniş bant abonelikleri ile dijital erişimin yaygınlığını gösteren internet kullanım oranı, yabancı yatırımlarla farklı mekanizmalar üzerinden ilişki kurabilmektedir. Bu çalışmada, gelişmekte olan ekonomilerde dijital altyapı ile doğrudan yabancı yatırım girişleri arasındaki ilişki, kullanılan dijitalleşme göstergesine ve ülke grubuna göre incelenmiştir.

Araştırmada, sabit geniş bant göstergesi için 59 gelişmekte olan ekonominin 2005-2024 dönemine ait dengeli panel verileri; internet kullanım göstergesi için ise 70 ekonominin 1997-2024 dönemine ait yıllık verileri kullanılmıştır. Doğrudan yabancı yatırımlar, net yatırım girişlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranıyla ölçülmüştür. Dijital altyapı, yüz kişi başına sabit geniş bant abonelikleri ve internet kullanan bireylerin nüfusa oranı olmak üzere iki ayrı göstergeyle temsil edilmiştir. Pazar büyüklüğü, ekonomik büyüme, ticari açıklık ve enflasyon kontrol değişkenleri olarak modellere dâhil edilmiştir. Veriler Dünya Bankası Dünya Kalkınma Göstergeleri veri tabanından derlenmiştir.

Ampirik analiz öncesinde Pesaran yatay kesit bağımlılığı testleri, eğim homojenliği testleri ve yatay kesit artırılmış IPS durağanlık testleri uygulanmıştır. Bulgular, değişkenler arasında yatay kesit bağımlılığı ve eğim heterojenliği bulunduğunu, serilerin ise karma I(0)/I(1) özellik taşıdığını göstermiştir. Ortalama etkiler, ortak faktörleri kontrol eden Common Correlated Effects Mean Group (CCEMG) yöntemiyle tahmin edilmiştir. Nedensellik ilişkileri ise ülke bazlı Toda-Yamamoto tipi VAR modellerinden elde edilen olasılıkların Fisher yöntemiyle birleştirildiği Emirmahmutoğlu-Köse yaklaşımıyla incelenmiştir.

CCEMG tahminleri, dijital altyapı göstergelerinin doğrudan yabancı yatırımlar üzerindeki ortalama etkisinin istatistiksel olarak güçlü olmadığını göstermiştir. Buna karşılık nedensellik sonuçları belirgin bölgesel farklılıklara işaret etmiştir. Sabit geniş banttan doğrudan yabancı yatırımlara doğru nedensellik tüm panelde ve özellikle Avrupa-Orta Asya ile Orta Doğu-Kuzey Afrika bölgelerinde görülmüştür. İnternet kullanım göstergesinde ise nedensellik yönü tersine dönmüştür. Doğrudan yabancı yatırımlardan internet kullanımına doğru ilişki tüm panelde, Avrupa-Orta Asya'da ve Latin Amerika-Karayipler'de tespit edilmiştir. Sonuçlar, dijitalleşme ile doğrudan yabancı yatırım arasındaki ilişkinin göstergelere ve bölgesel koşullara duyarlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital altyapı, doğrudan yabancı yatırımlar, ticari açıklık, gelişmekte olan ekonomiler, panel veri analizi
JEL Kodu: F21, O33, C33

DIGITAL INFRASTRUCTURE AND FOREIGN DIRECT INVESTMENT INFLOWS IN EMERGING ECONOMIES

ABSTRACT

Digital infrastructure can influence foreign direct investment (FDI) decisions by facilitating the coordination of production, management, and supply-chain processes across countries. However, fixed broadband subscriptions, which reflect the physical capacity of digital infrastructure, and internet usage, which captures the diffusion of digital access, may be associated with foreign investment through different mechanisms. This study examines the relationship between digital infrastructure and FDI inflows in emerging economies, with particular attention to differences across digitalization indicators and country groups.

The analysis uses balanced annual panel data for 59 emerging economies over 2005-2024 for the fixed broadband indicator and for 70 economies over 1997-2024 for the internet usage indicator. FDI is measured as net FDI inflows as a percentage of gross domestic product. Digital infrastructure is represented by fixed broadband subscriptions per 100 people and the share of individuals using the internet. Market size, economic growth, trade openness, and inflation are included as control variables. The data are obtained from the World Bank's World Development Indicators database.

Before the estimations, Pesaran cross-sectional dependence tests, slope homogeneity tests, and cross-sectionally augmented IPS stationarity tests are conducted. The results indicate the presence of cross-sectional dependence and slope heterogeneity, while the variables exhibit a mixed I(0)/I(1) structure. Average effects are estimated using the Common Correlated Effects Mean Group (CCEMG) estimator, which controls for unobserved common factors. Causal relationships are examined using the Emirmahmutoğlu-Köse approach, which combines country-specific Toda-Yamamoto-type VAR models through Fisher's method.

The CCEMG estimates indicate that the average effects of the digital infrastructure indicators on FDI inflows are not statistically robust. However, the causality results reveal substantial regional differences. Causality from fixed broadband development to FDI inflows is identified for the full panel and, particularly, for Europe and Central Asia and the Middle East and North Africa. For internet usage, the direction of causality is reversed: FDI inflows cause greater internet usage in the full panel, Europe and Central Asia, and Latin America and the Caribbean. The findings demonstrate that the relationship between digitalization and FDI is sensitive to the indicator used and to regional characteristics.

Keywords: Digital infrastructure, foreign direct investment, trade openness, internet usage, emerging economies, panel data analysis
JEL Code: F21, O33, C33

DİJİTAL YOLLA SUNULAN HİZMET İHRACATI EKONOMİK BÜYÜMEYİ ETKİLER Mİ? GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER İÇİN DİNAMİK PANEL SİSTEM-GMM ANALİZİ

Muharrem Akın DOĞANAY

Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, makindoganay@ktu.edu.tr, 0000-0002-3985-2222

Ömer Faruk KÖMÜRCÜOĞLU

Dr., ofkomurcuoglu@gmail.com, 0000-0002-8399-5597

ÖZET

Hizmetlerin dijital yollarla sınır ötesine sunulabilmesi, ülkelerin uluslararası ticarete katılım biçimlerini değiştirmektedir. Yazılım, çevrim içi finansal hizmetler ve uzaktan sunulan mesleki hizmetler gibi faaliyetler, işletmelerin dış pazarlara fiziksel varlık oluşturmadan erişebilmesine olanak sağlamaktadır. Bu gelişme, gelişmekte olan ekonomiler açısından ihracat gelirlerini artırma, bilgi yoğun faaliyetleri genişletme ve üretim yapısını dönüştürme potansiyeli taşımaktadır. Bununla birlikte, dijital hizmet ihracatının ekonomik büyümeyle ilişkisi, ülkelerin dijital altyapısı, nitelikli işgücü kapasitesi, hizmet sektörlerinin yapısı ve uluslararası pazarlara erişim olanaklarına bağlı olarak farklılaşabilmektedir.

Bu çalışmada, gelişmekte olan ekonomilerde dijital yolla sunulan hizmet ihracatı ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki panel veri yaklaşımıyla incelenmiştir. Araştırmada, Türkiye'nin de yer aldığı ve ortak veri mevcudiyetine göre belirlenen 75 gelişmekte olan ekonominin 2005-2023 dönemine ait 1.425 gözlemden oluşan dengeli panel veri seti kullanılmıştır. Ekonomik büyüme, kişi başına reel gayrisafi yurt içi hasılanın yıllık büyüme oranıyla ölçülmüştür. Temel açıklayıcı değişken olarak dijital yolla sunulan hizmet ihracatının toplam ticari hizmet ihracatı içindeki payı kullanılmıştır. Bu gösterge, hizmet ihracatının dijital sunum biçimine yönelimini temsil etmektedir. Dijital hizmet ve toplam ticari hizmet ihracatı verileri Dünya Ticaret Örgütü'nden; büyüme ve diğer makroekonomik göstergeler Dünya Bankası'ndan derlenmiştir. Yatırım oranı, gecikmeli kişi başına reel gelir düzeyi ve hizmet ihracatının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı kontrol değişkenleri olarak modele dâhil edilmiştir.

Yatay kesit bağımlılığı, eğim heterojenliği ve panel verinin diğer tanısal özellikleri dikkate alınarak temel tahminler iki aşamalı Sistem-GMM yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar sabit etkiler ve Driscoll-Kraay standart hatalı tahminlerle karşılaştırılmıştır. Sistem-GMM bulguları, dijital hizmet ihracatının toplam hizmet ihracatı içindeki payındaki artışın ekonomik büyümeyle pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı biçimde ilişkili olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, dijital hizmet payının gecikmeli değeri anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuç, ilişkinin uzun süreli gecikmeli etkilerden çok, dijital hizmet ihracatındaki güncel gelişmeler üzerinden ortaya çıkabileceğine işaret etmektedir. Sağlamlık tahminleri, ilişkinin tahmin yöntemine duyarlı olabildiğini ve sonuçların nedensel bir etki olarak değil, ihtiyatlı biçimde yorumlanması gerektiğini göstermektedir. Bulgular doğrultusunda, gelişmekte olan ekonomilerde dijital altyapının güçlendirilmesi, nitelikli dijital işgücünün geliştirilmesi, veri güvenliği ve sınır ötesi dijital hizmet ticaretini kolaylaştıran düzenlemelerin oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital hizmet ihracatı, ekonomik büyüme, hizmet ticareti, gelişmekte olan ekonomiler, Sistem-GMM
JELKodu: F14, O33, O47, C33

DO DIGITALLY DELIVERED SERVICES EXPORTS AFFECT ECONOMIC GROWTH? A DYNAMIC PANEL SYSTEM-GMM ANALYSIS FOR DEVELOPING ECONOMIES

ABSTRACT

The ability to supply services across borders through digital means is changing the ways in which countries participate in international trade. Activities such as software, online financial services, and remotely provided professional services enable firms to access foreign markets without establishing a physical presence. This development has the potential to increase export revenues, expand knowledge-intensive activities, and transform the production structures of developing economies. Nevertheless, the relationship between digitally delivered services exports and economic growth may differ depending on countries' digital infrastructure, skilled labor capacity, the structure of their services sectors, and their access to international markets.

This study examines the relationship between digitally delivered services exports and economic growth in developing economies using a panel data approach. The analysis uses a balanced panel data set consisting of 1,425 observations for 75 developing economies, including Türkiye, over the period 2005-2023. Economic growth is measured by the annual growth rate of real gross domestic product per capita. The share of digitally delivered services exports in total commercial services exports is used as the main explanatory variable. This indicator represents the orientation of services exports toward digital modes of delivery. Data on digitally delivered services and total commercial services exports are obtained from the World Trade Organization, while data on growth and other macroeconomic indicators are compiled from the World Bank. The investment rate, lagged real income per capita, and the ratio of services exports to gross domestic product are included in the model as control variables.

Taking cross-sectional dependence, slope heterogeneity, and other diagnostic characteristics of the panel data into account, the main estimations are conducted using the two-step System-GMM method. The results are compared with fixed-effects estimations and estimations using Driscoll-Kraay standard errors. The System-GMM findings indicate that an increase in the share of digitally delivered services exports in total services exports is positively and statistically significantly associated with economic growth. In contrast, the lagged value of the digitally delivered services share is found to be statistically insignificant. This result suggests that the relationship emerges primarily through current developments in digitally delivered services exports rather than through long-term lagged effects. The robustness estimations indicate that the relationship may be sensitive to the estimation method and should not be interpreted as definitive causal evidence. In line with the findings, developing economies should strengthen digital infrastructure, improve the skills of the digital workforce, enhance data security, and establish regulations that facilitate cross-border digital services trade.

Keywords: Digitally delivered services exports, economic growth, services trade, developing economies, System-GMM
JEL Code: F14, O33, O47, C33

DİJİTALLEŞMENİN YÖNETSEL KARAR VERME SÜREÇLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Amer AHMAD

Dok. Öğr, Harran Üniversitesi, Amer.ahmad2713@gmail.com, 0009-000-7513-1572

ÖZET

Bu çalışma, işletmelerde dijitalleşme ile karar verme arasındaki ilişkiyi ele almaktadır. Son yıllarda büyük veri, yapay zekâ, bulut bilişim ve Nesnelerin İnterneti gibi teknolojiler, işletmelerin bilgileri toplama, yönetme, depolama ve kullanma şekillerini değiştirmiştir. Bu değişimler, yöneticilerin karar verme karar verme süreç ve yönetmelerini de etkilemiştir. Çünkü yöneticiler artık bilgilere daha hızlı ulaşabilmekte ve bu bilgileri analiz etmek için daha fazla bilimsel analiz programlarına sahip olmaktadır.

Çalışmada dijitalleşme ve karar verme ile ilgili temel kavramlar ele alınmakta ve dijital teknolojilerin yönetsel kararların hızı, kalitesi ve etkinliği üzerindeki etkisi açıklanmaktadır. Önceki çalışmalar, büyük veri analitiğinin kararların kalitesini artırabileceğini göstermektedir. Bu durum özellikle işletmelerin verilerle çalışmak için gerekli bilgi, beceri ve yeteneklere sahip olduğu durumlarda daha belirgin olmaktadır. Dijital teknolojiler ayrıca işletmelerin farklı kaynaklardan gelen bilgileri bir araya getirmesine, gelecekteki sonuçları tahmin etmesine, performansı takip etmesine ve departmanlar arasındaki iletişimi geliştirmesine yardımcı olabilir.

Bu çalışmanın özgünlüğü, dijitalleşmenin yönetsel karar verme süreçleri üzerindeki etkisini yalnızca teknolojik gelişmeler açısından değil, aynı zamanda örgütsel ve yönetsel boyutlarıyla bütüncül bir şekilde ele almasından kaynaklanmaktadır. Çalışmada, incelemek amacıyla betimsel analitik yöntem benimsenmiştir.

Bununla birlikte, yeni teknolojilerin kullanılması her zaman daha iyi kararlar alınacağı anlamına gelmez. Veri kalitesi, çalışanların dijital becerileri, örgüt kültürü, liderlik, siber güvenlik, gizlilik ve insan değerlendirmesi gibi faktörler de önemli bir rol oynamaktadır. Genel olarak dijitalleşme, teknoloji insan deneyimi ve uygun örgütsel uygulamalarla birlikte kullanıldığında işletmelerin daha hızlı ve daha iyi kararlar almasına yardımcı olabilir.

Çalışma sonucunda, dijitalleşmenin işletmelerde yönetsel karar verme süreçleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunun ortaya konulması beklenmektedir. Dijitalleşmenin, bilgilerin daha hızlı ve daha doğru bir şekilde elde edilmesini sağlaması, veri analizini desteklemesi ve karar vericilerin mevcut alternatifleri daha etkin bir şekilde değerlendirmelerine katkıda bulunması yoluyla yönetsel kararların kalitesini artıracağı öngörülmektedir. Dijitalleşmenin yönetsel kararların daha hızlı, doğru ve etkin bir şekilde alınmasına daha fazla katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Karar Verme, İşletmeler, Yapay Zekâ, Veriye Dayalı Karar Verme
JEL Kodu: M10

THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON MANAGERIAL DECISION-MAKING PROCESSES

ABSTRACT

This study examines the relationship between digitalization and decision-making in businesses. In recent years, technologies such as big data, artificial intelligence, cloud computing, and the Internet of Things have changed the ways in which businesses collect, manage, store, and utilize information. These changes have also affected managerial decision-making processes and practices. Managers can now access information more rapidly and have access to a wider range of analytical and scientific tools for analyzing such information.

The study addresses the fundamental concepts related to digitalization and decision-making and explains the effects of digital technologies on the speed, quality, and effectiveness of managerial decisions. Previous studies indicate that big data analytics can improve the quality of decision-making. This effect is particularly evident when businesses possess the necessary knowledge, skills, and capabilities to work effectively with data. Digital technologies can also help businesses integrate information from different sources, predict future outcomes, monitor performance, and improve communication among departments.

The originality of this study lies in its comprehensive examination of the impact of digitalization on managerial decision-making processes, considering not only technological developments but also organizational and managerial dimensions. A descriptive-analytical method is adopted to examine the impact of digitalization on managerial decision-making processes.

However, the use of new technologies does not necessarily lead to better decisions in all cases. Factors such as data quality, employees' digital skills, organizational culture, leadership, cybersecurity, privacy, and human judgment also play important roles. In general, digitalization can help businesses make faster and better decisions when digital technologies are integrated with human expertise and appropriate organizational practices.

The study is expected to demonstrate that digitalization has a positive impact on managerial decision-making processes in businesses. Digitalization is expected to improve the quality of managerial decisions by enabling faster and more accurate access to information, supporting data analysis, and helping decision-makers evaluate available alternatives more effectively. Furthermore, digitalization is expected to contribute to making managerial decisions faster, more accurate, and more effective.

Keywords: Digitalization, Decision-Making, Businesses, Artificial Intelligence, Data-Driven Decision-Making
JEL Code: M10

KÂĞITTAKİ KURAL, SAHADAKİ KURUM: B-READY 2025 VERİLERİYLE ETKİNLİK AÇIĞININ ANATOMİSİ

Ayşe AKBABA SADIM

Arş. Gör., Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, ayse.sadim@yalova.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-1525-2257

ÖZET

Kurumsal iktisat yazını, formel kuralların varlığı ile bu kuralların fiilen nasıl işlediği arasındaki farkı uzun süredir tartışmaktadır. Ölçüm tarafında ise bu ayrım çoğu zaman tek bir bileşik endeksin içinde görünmez hâle gelmektedir. Dünya Bankası'nın Doing Business projesini sonlandırmasının ardından geliştirilen Business Ready çerçevesi, düzenleyici çerçeveyi ve operasyonel etkinliği ayrı sütunlar hâlinde ölçerek bu ayrımı yeniden görünür kılmaktadır. Rapor iki sütun arasındaki farkı etkinlik açığı olarak adlandırmakta, ancak bu açığı küresel bir ortalama üzerinden sunmakta ve konu düzeyinde incelememektedir. Açığın dağılımı ve hangi ülke özellikleriyle ilişkili olduğu incelenmemiş durumdadır.

Bu çalışma söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Analizde B-READY 2025 sürümünün kamuya açık puan dosyası kullanılmakta, 101 ekonomi ve 10 konu birleştirilerek 1.010 gözlemlik bir ülke-konu veri seti oluşturulmaktadır. Etkinlik açığı, ilgili konuda düzenleyici çerçeve puanı ile operasyonel etkinlik puanı arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır. Tahminlerde konu sabit etkileri kullanılmakta, standart hatalar ülke düzeyinde kümelenmekte ve bağımlı değişken bir fark olduğu için düzenleyici çerçeve düzeyi kontrol olarak modele dâhil edilmektedir.

Bulgular üç noktada toplanmaktadır. Birincisi, ortalama açık 6,29 puan olmakla birlikte standart sapma 21 puana ulaşmakta ve gözlemlerin yüzde 39,3'ünde açık negatif çıkmaktadır. Yani uygulama, bu gözlemlerde kâğıttaki kuralın gerisinde değil ilerisindedir. İkincisi, konular arasındaki ayrışma geniştir. Ortalama açık şirket iflası konusunda 26,7 puan iken vergilendirme konusunda eksi 10,7 puana inmektedir. Üçüncüsü, düzenleyici çerçeve düzeyi sabit tutulduğunda açık, yüksek gelirli ülkelere kıyasla düşük gelirli ülkelerde yaklaşık 15 puan daha büyüktür ve bu örüntü farklı örneklemlerde ve ülke düzeyindeki tahminde de korunmaktadır.

Türkiye örneği, ülke ortalamasının konular arasındaki farkları gizleyebildiğini göstermektedir. Türkiye, açığı en büyükten küçüğe sıralanan 101 ülke içinde 60. sıradadır. Buna karşılık iş gücü konusundaki 40,6 puanlık açık, bütün ülkeler içinde en büyük 7. açıktır. Şirket kuruluşu ve iş yeri edinimi konularında ise açık negatiftir, yani firmaların deneyimi mevzuatın önündedir. Bu durum, dijitalleşen kamu hizmetlerinin uygulamayı mevzuatın önüne taşıyabildiği biçiminde yorumlanabilmektedir.

Çalışma ayrıca bir ölçüm uyarısı sunmaktadır. Şirket iflası konusunda 20 ülkede operasyonel etkinlik puanı tam olarak sıfırdır. Bu ülkelerde açık, düzenleyici çerçeve puanının tamamına eşit çıkmakta ve ortalamayı yukarı çekmektedir. Ancak bu konu tamamen dışlandığında düşük gelirli ülkelerdeki fark 15,1 puandan yalnızca 14,7 puana inmektedir.

Sonuç olarak etkinlik açığı tek yönlü bir olgu değildir ve kurumsal reform teşhisinin konu düzeyinde yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal iktisat, de jure ve de facto kurumlar, etkinlik açığı, B-READY, kurumsal reform
JEL Kodu: D23, K20, O17, O43

RULES ON PAPER, INSTITUTIONS IN PRACTICE: AN ANATOMY OF THE EFFICIENCY GAP USING B-READY 2025 DATA

ABSTRACT

Institutional economics has long distinguished formal rules from how they actually operate. In measurement, this distinction typically disappears inside a single composite index. The World Bank's Business Ready framework, which replaced Doing Business, scores the regulatory framework and operational efficiency as separate pillars. The report labels the difference between the two an efficiency gap, yet presents it as a global average without topic-level analysis.

This study addresses that gap. The analysis uses the public score file of B-READY 2025 and constructs a country-topic data set of 1,010 observations covering 101 economies and 10 topics. The efficiency gap is defined as the difference between the regulatory framework score and the operational efficiency score within a topic. Estimations include topic fixed effects and standard errors clustered at the country level. The regulatory framework score is a control, because the dependent variable is a difference.

Three findings emerge. First, the mean gap is 6.29 points, but its standard deviation reaches 21 points and the gap is negative in 39.3 percent of observations. Second, variation across topics is wide, from 26.7 points in Business Insolvency to minus 10.7 points in Taxation. Third, holding the regulatory framework level constant, the gap is about 15 points larger in low-income economies than in high-income ones.

Ranked from largest to smallest average gap, Türkiye is 60th of 101 economies, yet its 40.6-point Labor gap is the seventh largest. Its gaps are negative in Business Entry and Business Location, which may reflect digitalized public services moving ahead of regulation.

In Business Insolvency, the operational efficiency score is exactly zero for 20 economies, which inflates the average, yet excluding this topic barely changes the low-income gap (14.7 points).

The efficiency gap is therefore not one-directional, and institutional reform needs to be diagnosed at the topic level.

Keywords: Institutional economics, de jure and de facto institutions, efficiency gap, B-READY, institutional reform
JEL Code: D23, K20, O17, O43

JEOEKONOMİK KIRILMALAR VE TÜRKİYE: SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİ KARŞISINDA ADİL GEÇİŞ SORUNU

Ayşegül KANBAK

Doç. Dr, Batman Üniversitesi, aysegul.kanbak@batman.edu.tr, orcid.org/0000-0002-4556-3582

ÖZET

Avrupa Birliği'nin Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM), iklim politikasının ticaret ve rekabet politikasıyla iç içe geçtiği yeni bir dönemin işaretlerinden biridir. Jeoekonomik rekabetin sertleştiği bu dönemde karbon yalnızca çevresel bir sorun olmaktan çıkıyor. Ticaret ilişkilerini, yatırım kararlarını ve ülkeler arasındaki güç dengelerini belirleyen bir unsura dönüşüyor. AB ile yoğun ticari ilişkileri olan ve demir-çelik, çimento, alüminyum ve gübre gibi karbon yoğun sektörlerde önemli ihracat payına sahip Türkiye, bu düzenlemeden doğrudan etkilenmektedir. Türkiye'de SKDM tartışması bugüne kadar ağırlıklı olarak ihracatçıların rekabet gücü ve uyum maliyetleri üzerinden yürütülmüştür. Ancak karbon düzenlemelerinin sosyal maliyetleri yeterince tartışılmamıştır. Bu maliyetler karbon yoğun sektörlerde çalışan işçileri, ekonomisi bu sektörlere bağımlı bölgeleri, uyum kapasitesi sınırlı KOBİ'leri ve artan enerji fiyatlarından en çok etkilenecek dar gelirli haneleri kapsamaktadır. Örneğin demir-çelik üretiminin yoğunlaştığı Karabük, Kocaeli ve İskenderun gibi sanayi bölgelerinde SKDM'nin etkileri istihdam, yerel ekonomi ve kent yaşamı üzerinden doğrudan hissedilebilecektir. Bu bildiri, SKDM'yi adil geçiş kavramı üzerinden ele almaktadır. Önce işçi hareketinden doğan adil geçiş kavramının gelişimi ile dağıtımsal, usule ilişkin ve tanınma boyutları kısaca tartışılmaktadır. Ardından Türkiye'nin SKDM'ye uyum yaklaşımı, Yeşil Mutabakat Eylem Planı ve İklim Kanunu gibi temel politika belgeleri çerçevesinde değerlendirilmektedir. Çalışmanın temel argümanı, Türkiye'de karbon düzenlemelerine uyumun teknik bir rekabet meselesi olarak görüldüğü ve sosyal boyutun büyük ölçüde göz ardı edildiğidir. Adil geçiş kavramı politika belgelerinde zaman zaman anılsa da somut kurumsal ve mali araçlarla desteklenmemektedir.

Bildiri, SKDM'nin yalnızca bir ticaret engeli olarak değil, aynı zamanda adil bir dönüşüm politikası tasarlamak için bir fırsat olarak da görülebileceğini önermektedir. Bu doğrultuda üç öneri tartışılmaktadır: karbon fiyatlandırmasından elde edilecek gelirlerin etkilenen işçi ve bölgelere yönlendirilmesi, sosyal diyalog mekanizmalarının güçlendirilmesi ve yerel yönetimler ile sivil toplumun sürece dahil edilmesi. Böylece bildiri, ikiz dönüşüm tartışmalarına sosyal adalet ekseninden katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca Türkiye'nin yeşil dönüşüm politikalarının kimin yararına, kimin aleyhine tasarlandığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması, adil geçiş, iklim politikası, jeoekonomi, Türkiye
JEL Kodu: Q54, F18, Q58

GEOECONOMIC RUPTURES AND TÜRKİYE: THE PROBLEM OF JUST TRANSITION IN THE FACE OF THE CARBON BORDER ADJUSTMENT MECHANISM

ABSTRACT

The European Union's Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) signals a new era in which climate policy is increasingly intertwined with trade and competition policy. As geoeconomic rivalry intensifies, carbon is no longer only an environmental issue. It is becoming a factor that shapes trade relations, investment decisions and the balance of power between countries. Türkiye has close trade ties with the EU and a significant export share in carbon-intensive sectors such as iron and steel, cement, aluminium and fertilisers, so it is directly affected by this regulation. In Türkiye, the CBAM debate has so far focused mainly on exporters' competitiveness and adjustment costs. The social costs of carbon regulation, however, have received little attention. These costs affect workers in carbon-intensive sectors, regions whose economies depend on these sectors, SMEs with limited capacity to adapt, and low-income households most exposed to rising energy prices. In industrial regions where steel production is concentrated, such as Karabük, Kocaeli and İskenderun, the effects of CBAM may be felt directly through employment, the local economy and urban life.

This paper approaches CBAM through the concept of just transition. It first briefly discusses the evolution of just transition, a concept that emerged from the labour movement, together with its distributive, procedural and recognition dimensions. It then assesses Türkiye's approach to CBAM adjustment in light of key policy documents such as the Green Deal Action Plan and the Climate Law. The paper argues that adjustment to carbon regulation in Türkiye is treated as a technical matter of competitiveness, while its social dimension is largely overlooked. Although just transition is occasionally mentioned in policy documents, it is not backed by concrete institutional or financial instruments.

The paper suggests that CBAM can be seen not only as a trade barrier but also as an opportunity to design a fair transition policy. It discusses three proposals: channelling carbon pricing revenues to affected workers and regions, strengthening social dialogue mechanisms, and involving local governments and civil society in the process. In doing so, the paper aims to contribute to twin transition debates from a social justice perspective. It also raises the question of whom Türkiye's green transition policies are designed to benefit, and at whose expense.

Keywords: Carbon Border Adjustment Mechanism, just transition, climate policy, geoeconomics, Türkiye
JEL Code: Q54, F18, Q58

KİRLİLİK SIĞINAĞI MI, KİRLİLİK HALESİ Mİ? TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI ÜLKELERİNDE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARIN ÇEVRESEL ETKİLERİ

Bayram KAYANTAŞ

Dr., Batman Üniversitesi, b.kayantas@gmail.com, https://orcid.org/0009-0002-7783-5420

ÖZET

Doğrudan yabancı yatırımların çevresel etkileri, son yıllarda sürdürülebilir kalkınma ve çevre ekonomisi literatüründe yoğun olarak tartışılan konular arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türk Devletleri Teşkilatı'na üye Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkiye ve Özbekistan'da doğrudan yabancı yatırımların CO_2 emisyonları üzerindeki etkisini inceleyerek kirlilik sığınağı ve kirlilik halesi hipotezlerinin geçerliliğini test etmektir. Bu amaç doğrultusunda 1997-2023 dönemine ait yıllık veriler kullanılmış ve CO_2 emisyonları bağımlı değişken, doğrudan yabancı yatırımlar temel açıklayıcı değişken olarak modele dâhil edilmiştir. Ayrıca ekonomik büyüme, enerji tüketimi, gayri safi sabit sermaye oluşumu ve ticari açıklık değişkenleri kontrol değişkenleri olarak kullanılmıştır. Analiz sürecinde Hausman testi, yatay kesit bağımlılığı testleri ve panel birim kök testleri uygulanmış; modelde tespit edilen değişen varyans, otokorelasyon ve yatay kesit bağımlılığı sorunlarını dikkate almak amacıyla Driscoll-Kraay dirençli standart hatalı sabit etkiler tahmincisi kullanılmıştır. Bunun yanında değişkenler arasındaki kısa ve uzun dönem ilişkiler Panel ARDL(1,1,1,1,1,1) modeli aracılığıyla incelenmiştir. Elde edilen bulgular, her iki testte de doğrudan yabancı yatırımların CO_2 emisyonları üzerinde negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, doğrudan yabancı yatırımların çevresel kaliteyi bozduğunu ileri süren kirlilik sığınağı hipotezini desteklememektedir. Buna karşılık temiz teknoloji transferi ve çevre dostu üretim süreçleri yoluyla çevresel kaliteyi iyileştirdiğini savunan kirlilik halesi hipotezini doğrulamaktadır. Ayrıca enerji tüketimi, ekonomik büyüme ve gayri safi sabit sermaye oluşumunun CO_2 emisyonlarını artırdığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, çevre dostu teknoloji transferini teşvik eden ve düşük karbonlu üretim süreçlerini destekleyen yabancı yatırımların artırılmasının Türk Devletleri Teşkilatı ülkelerinde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğrudan Yabancı Yatırımlar, CO_2 Emisyonları, Kirlilik Halesi Hipotezi, Panel ARDL, Türk Devletleri Teşkilatı

JEL Kodu: F21, Q53, C33

POLLUTION HAVEN OR POLLUTION HALO? ENVIRONMENTAL IMPACTS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN TURKIC STATES ORGANIZATION COUNTRIES

ABSTRACT

The environmental effects of foreign direct investment (FDI) have become one of the most widely discussed topics in the sustainable development and environmental economics literature in recent years. This study aims to examine the impact of foreign direct investment on CO_2 emissions in Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Türkiye, and Uzbekistan, which are members of the Organization of Turkic States, and to test the validity of the Pollution Haven and Pollution Halo hypotheses. For this purpose, annual data covering the period 1997–2023 were utilized. In the analysis, CO_2 emissions were employed as the dependent variable, while foreign direct investment was included as the main explanatory variable. In addition, economic growth, energy consumption, gross fixed capital formation, and trade openness were incorporated into the model as control variables. The empirical analysis involved the application of the Hausman test, cross-sectional dependence tests, and panel unit root tests. To address the problems of heteroskedasticity, autocorrelation, and cross-sectional dependence detected in the model, the Driscoll–Kraay fixed-effects estimator with robust standard errors was employed. Furthermore, the short-run and long-run relationships among the variables were investigated using the Panel ARDL(1,1,1,1,1,1) model. The findings reveal that foreign direct investment has a negative and statistically significant effect on CO_2 emissions in both estimation approaches. This result does not support the Pollution Haven Hypothesis, which argues that foreign direct investment deteriorates environmental quality. Instead, it confirms the Pollution Halo Hypothesis, suggesting that foreign direct investment improves environmental quality through clean technology transfer and environmentally friendly production processes. Moreover, energy consumption, economic growth, and gross fixed capital formation were found to increase CO_2 emissions. Overall, the findings indicate that promoting foreign investments that encourage clean technology transfer and support low-carbon production processes can contribute to achieving sustainable development goals in the member countries of the Organization of Turkic States.

Keywords: Foreign Direct Investment, CO_2 Emissions, Pollution Halo Hypothesis, Panel ARDL, Organization of Turkic States

JEL Code: F21, Q53, C33

DIŞ BORÇ STOKUNUN BRÜT SERMAYE OLUŞUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE EKONOMİSİNDEN AMPİRİK KANITLAR

Bayram KAYANTAŞ

Dr., Batman Üniversitesi, b.kayantas@gmail.com, https://orcid.org/0009-0002-7783-5420

ÖZET

Dış borçlanma, özellikle yurtiçi tasarrufların yatırım gereksinimlerini karşılamada yetersiz kaldığı ekonomilerde sermaye birikiminin finansmanında önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte, dış borç yükünün artması borç servis yükümlülükleri ve finansman baskıları üzerinden sermaye oluşumunu olumsuz etkileyebilmektedir. Bu çerçevede, dış borçlanmanın sermaye oluşumu üzerindeki etkisinin yönü ve büyüklüğü ülkelerin makroekonomik koşullarına bağlı olarak farklılaşabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, 1990-2024 döneminde Türkiye'de dış borçlanmanın brüt sermaye oluşumu üzerindeki etkisini incelemektir. Bu kapsamda brüt sermaye oluşumu bağımlı değişken olarak ele alınmış, dış borç stokunun gayrisafi milli gelire oranı temel açıklayıcı değişken olarak modele dâhil edilmiştir. Doğrudan yabancı yatırımlar, ticari açıklık ve yurtiçi tasarruflar ise kontrol değişkenleri olarak kullanılmıştır. Değişkenlerin durağanlık özellikleri Augmented Dickey-Fuller ve Phillips-Perron birim kök testleriyle incelenmiş, serilerin bütünleşme dereceleri dikkate alınarak uzun dönemli ilişkinin analizinde Genişletilmiş Otoregresif Dağıtılmış Gecikme, A-ARDL yaklaşımından yararlanılmıştır. Ampirik bulgular, modelde yer alan değişkenler arasında uzun dönemli bir denge ilişkisinin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Uzun dönem tahmin sonuçlarına göre dış borç yükündeki artış, brüt sermaye oluşumunu negatif ve istatistiksel olarak anlamlı biçimde etkilemektedir. Buna karşılık, yurtiçi tasarrufların brüt sermaye oluşumu üzerindeki etkisinin pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ticari açıklığın etkisi pozitif yönde gerçekleşirken, doğrudan yabancı yatırımların etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Hata düzeltme mekanizmasına ilişkin bulgular, uzun dönem dengesinden ortaya çıkan sapmaların yeniden dengeye yöneldiğini göstermektedir. Tanısal testler ve istikrar testleri de modelin ekonometrik açıdan güvenilir ve istikrarlı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, dış borç yükündeki artışın Türkiye'de sermaye birikimi üzerinde baskı oluşturabileceğini, buna karşılık yurtiçi tasarrufların sermaye oluşumunun desteklenmesinde önemli bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, sermaye birikiminin sürdürülebilirliği açısından yurtiçi tasarruf kapasitesinin güçlendirilmesinin ve dış finansmana bağımlılığın azaltılmasının önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dış Borçlanma, Brüt Sermaye Oluşumu, Yurtiçi Tasarruflar, A-ARDL

JEL Kodu: F34, E22, C22

THE IMPACT OF EXTERNAL DEBT STOCK ON GROSS CAPİTAL FORMATİON: EMPİRİCAL EVİDENCE FROM THE TURKİSH ECONOMY

ABSTRACT

External borrowing serves as a significant source for financing capital accumulation, particularly in economies where domestic savings are insufficient to meet investment requirements. However, an increasing external debt burden can adversely affect capital formation through debt-servicing obligations and financing pressures. In this context, the direction and magnitude of the impact of external borrowing on capital formation may vary depending on a country's macroeconomic conditions. This study aims to examine the impact of external borrowing on gross capital formation in Turkey during the 1990–2024 period. Accordingly, gross capital formation was treated as the dependent variable, while the ratio of external debt stock to Gross National Product (GNP) was included in the model as the primary explanatory variable. Foreign direct investment, trade openness, and domestic savings were utilized as control variables. The stationarity properties of the variables were examined using Augmented Dickey-Fuller and Phillips-Perron unit root tests; considering the integration levels of the series, the Augmented Autoregressive Distributed Lag (A-ARDL) approach was employed to analyze the long-term relationship. Empirical findings reveal the existence of a long-term equilibrium relationship among the variables in the model. Long-term estimation results indicate that an increase in the external debt burden has a negative and statistically significant impact on gross capital formation. Conversely, domestic savings were found to have a positive and significant impact on gross capital formation. While trade openness exhibited a positive effect, the impact of foreign direct investment was found to be statistically insignificant. The findings regarding the error correction mechanism indicate that deviations from the long-run equilibrium tend to revert to that equilibrium. Diagnostic and stability tests further demonstrate that the model possesses a reliable and stable econometric structure. The results reveal that while an increase in the external debt burden may exert pressure on capital accumulation in Turkey, domestic savings play a crucial role in supporting capital formation. In this context, the study highlights the importance of strengthening domestic saving capacity and reducing reliance on external financing to ensure the sustainability of capital accumulation.

Keywords: External Borrowing, Gross Capital Formation, Domestic Savings, A-ARDL
JEL Code: F34, E22, C22

E-TİCARET VE KARTLI ÖDEME BENİMSENMESİ: DİJİTAL FİNANSAL OKURYAZARLIĞIN DÜZENLEYİCİ ROLÜ

Büşra GARİP

Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, bgarip@sakarya.edu.tr, 0000-0001-5188-5687

Rashed JAHANGIR

Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, rashedjahangir@sakarya.edu.tr, 0000-0002-2979-0451

Hakan TUNAHAN

Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, htunahan@sakarya.edu.tr, 0000-0002-9556-214X

ÖZET

Bu çalışma, 14 Avrupa ülkesinde e-ticaret faaliyetleri ile kartlı ödeme kullanımının benimsenmesi arasındaki ilişkide dijital finansal okuryazarlığın düzenleyici rolünü incelemektedir. Analizde 2013–2024 dönemini kapsayan panel verileri kullanılmış, internet bankacılığı verilerine dayanan ek model ise 2016–2024 dönemi için tahmin edilmiştir. Kartlı ödeme verileri Avrupa Merkez Bankası istatistiklerinden, e-ticaret faaliyeti ve internet kullanımı göstergeleri ise Eurostat veri setlerinden elde edilmiştir. Dijital finansal okuryazarlık, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü temelli bir gösterge olarak ve alternatif olarak internet bankacılığı kullanımı üzerinden ölçülmüştür. Çalışmada ülke ve yıl etkilerini içeren iki yönlü sabit etkiler modelleri uygulanmış ve çeşitli sağlamlık kontrolleri gerçekleştirilmiştir.

Bulgular, e-ticaret faaliyetlerinin kartlı ödeme kullanımını anlamlı biçimde artırdığını ve internet kullanımının da güçlü bir pozitif etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, e-ticaret ile dijital finansal okuryazarlık arasındaki etkileşim negatiftir. Bu sonuç, tüketicilerin dijital finansal yetkinliği arttıkça e-ticarette kartlı ödeme kullanımına ek etkisinin zayıfladığını göstermektedir. Çalışma bu durumu bir doygunluk etkisi olarak yorumlamaktadır. Dijital açıdan olgun ortamlarda tüketiciler kartları ve diğer dijital ödeme yöntemlerini zaten rutin bir biçimde kullanabilmektedir. Bulgular, daha az olgun pazarlarda e-ticaret gelişiminin finansal eğitim, ödeme güvenliği, tüketici koruması ve dijital altyapıyla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Daha gelişmiş pazarlarda ise veri koruma, birlikte çalışabilirlik, kapsayıcılık ve ödeme güvenliğine daha fazla önem verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: E-ticaret, Dijital finansal okuryazarlık, Kartlı ödemeler, Teknoloji benimseme

JEL Kodu: G53, D14, L81, C23

E-COMMERCE AND CARD PAYMENT ADOPTION: THE MODERATING ROLE OF DIGITAL FINANCIAL LITERACY

ABSTRACT

This study examines whether digital financial literacy moderates the relationship between e-commerce activity and card payment adoption across 14 European countries. The analysis uses panel data covering 2013–2024, while an additional model based on internet banking data covers 2016–2024. Card payment data are obtained from European Central Bank statistics, whereas e-commerce activity and internet use indicators are drawn from Eurostat. Digital financial literacy is measured through an Organization for Economic Co-operation and Development-based indicator and, alternatively, through internet banking use as a behavioral measure. The study applies two-way fixed effects models with country and year effects and conducts several robustness checks.

The findings show that e-commerce activity significantly increases card payment adoption and that internet use also has a strong positive effect. However, the interaction between e-commerce and digital financial literacy is negative. This suggests that as consumers become more digitally financially competent, the additional effect of e-commerce on card payment use weakens. The study interprets this result as a saturation effect. In digitally mature environments, consumers may already use cards and other digital payment methods routinely. The findings imply that less mature markets should strengthen financial education, payment security, and consumer protection alongside the development of e-commerce and digital infrastructure.

Keywords: E-commerce, Digital financial literacy, Card payments, Technology adoption
JEL Code: G53, D14, L81, C23

YENİ NESİL EKONOMİ: DİJİTALLEŞME VE GELİŞİM

Cavahır Allahverdıyeva CAVANŞIR

Azerbaycan Devlet Tarım Üniversitesi, Tarım Ekonomisi Fakültesi, Gence,
allahverdiyevacavahir@197gmail.com, ORCID: 0009-000682347391

ÖZET

Yeni nesil ekonomi, geleneksel ekonominin dijital ve teknolojik devrimlerle birleşmesi sonucunda ortaya çıkmış ve büyük tartışmalara yol açmıştır. Modern küreselleşme koşullarında dünya ekonomisinin en önemli ve stratejik gelişim eğilimlerinden biri olarak dijital ekonomiye geçiş, yeterince güncelliğiyle dikkat çekmektedir. Artık toplumun ve ekonominin tüm alanlarında gelecek perspektifleri ve yaklaşımlar belirlendiğinde, prensipler ve kriterler oluşturulduğunda, ilk akla gelen faktörlerden ve önemli bileşenlerden biri dijital yaklaşımdır ve dijital araçlardır. Son yıllarda dünyada yaşanan teknolojik gelişme ekonominin dijitalleşmesini zorunlu hale getirmiştir. Modern dönemde telekomünikasyon teknolojileri toplumun tüm alanlarına ciddi şekilde nüfuz ederek gelişim için geniş imkanlar yaratmıştır. İleri uygulamalarda kaliteli, güvenli ve verimli dijital dönüşüm ile bu alanda kaynakların etkin kullanımı, yeniliklerin gelişiminde itici güç olarak kabul ediliyor. Ülkeler, dijital hizmetlerin yaygınlaştırılması ve e-devletin geliştirilmesi yoluyla verimlilik ve şeffaflığın artırılmasını başarmışlardır. Dijital ekonomi — dijital teknolojiler temelinde oluşan ve faaliyet gösteren ekonomik sistemdir; bu da üretkenliğin artırılması, kaynakların daha verimli kullanılması ve şeffaflığın sağlanması açısından büyük önem taşır. Dijital mekanizmler hızla ekonominin derinliklerine kadar işler hâle gelmiş, ekonomiyi şekillendiren, düzenleyen, harekete geçiren ve yönetenleri düşündürmekte, kendine çekmektedir. Tüm bunların sayesinde ekonominin yeni hedeflerinin ve stratejik önceliklerinin belirlenmesi stratejisinden dijital ekonomiye geçiş özel bir önem taşımaktadır. Dijital ekonomi, dijital teknolojilerle yönetilen ekonomidir. Dijital teknolojiler zamanla daha yaygın hâle gelmekte ve uygulanmaktadır. Yeni tür teknolojilerin kullanım seviyesi arttıkça, bunların dünyanın ekonomik manzarasının değişiminde rolü de giderek artıyor. Dijitalleşme tüm dünyada hız kazandıkça, dijital ekonomi çeşitli ülkelerde ekonomik gelişmenin önemli bir unsuru oluyor. Onun ilerlemesi, ekonominin rekabetçi gelişimine olumlu etki sağlıyor. Bu açıdan da, dünya genelindeki çoğu ülke dijital ekonominin gelişimine büyük önem veriyor. Dijital ekonominin küresel ekonominin gelişimine etkileri büyük. Dijital ekonominin gelişimi genel olarak ekonomiye verimli bir şekilde katkı sağlıyor, bu alandaki teknolojik değişikliklerin kaynağı rolünü üstleniyor, verimliliğin artmasına yol açıyor.

Anahtar Kelimeler: dijital ekonomi, dijital teknoloji, strateji
JEL Kodu: O10, O30, O33

NEW GENERATİON ECONOMY: DİGİTALİZATİON AND DEVELOPMENT

ABSTRACT

The new generation economy has emerged from the integration of the traditional economy with digital and technological developments. Under modern globalization, the transition to the digital economy has become one of the strategic trends shaping the world economy. Digital approaches and tools increasingly influence how future perspectives, principles, and priorities are defined across society and economic activity. Recent technological advances have made the digitalization of the economy increasingly necessary, while telecommunication technologies have expanded opportunities for development in many areas. High-quality, secure, and efficient digital transformation supports the effective use of resources and the development of innovation. The spread of digital services and e-government also contributes to greater efficiency and transparency. The digital economy can therefore be understood as an economic system based on digital technologies that supports productivity, resource efficiency, and transparency. As digital mechanisms penetrate economic processes, they increasingly shape the formulation of economic goals and strategic priorities. The growing use of new technologies is also changing the global economic landscape. As digitalization accelerates, the digital economy becomes an important component of economic development and competitiveness in many countries. For this reason, countries increasingly attach importance to developing their digital economies. Overall, the expansion of the digital economy contributes to technological change, supports more efficient economic activity, and increases productivity, making digital transformation an important element of contemporary economic development.

Keywords: digital economy, digital technology, strategy
JEL Code: O10, O30, O33

JEOPOLİTİK RİSK, FİNANSAL DİJİTALLEŞME VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PRİMİ: BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ ÜZERİNE ETKİLEŞİMLİ BİR ARDL ANALİZİ

Çağrı KORKMAZGÖZ
Doktora Öğrencisi, Tarsus Üniversitesi, cagri_korkmazgoz@tarsus.edu.tr, ORCID ID 0000-0003-1017-199X

Aslı YIKILMAZ
Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, asliyikilmaz@mersin.edu.tr, ORCID ID 0000-0002-2334-7731

ÖZET
Savaş, çatışma ve bölgesel kriz gibi jeopolitik risklerin tırmandığı ve yatırımcıların sermaye piyasalarına dijital kanallarla bağlandığı bir konjonktürde; jeopolitik riskin sürdürülebilirlik endeksi gibi tematik endekslerin primi ($XUSRD / XU100$) üzerindeki etkisinin finansal dijitalleşme düzeyine bağlı olup olmadığı yanıtlanması gereken temel sorulardan biridir. İnternet ve mobil bankacılık kanalları üzerinden gerçekleşen yatırım işlemlerinin artışı, piyasadaki bilgiye erişimi ve reaksiyon hızını yükseltmektedir. Gelişmiş bir dijital altyapı, şok anlarında yatırımcıların ESG standartları yüksek şirketlere yönelmesini sağlayarak sürdürülebilirlik primi üzerinde bir tampon (kalkan) işlevi görebilme potansiyeline sahip olsa da; kriz dönemlerinde yatırımcılar kısa vadeli likidite sağlayan geleneksel sektörlere yönelme eğilimi gösterebilmektedir. Bu dönemlerde tematik nitelikteki sürdürülebilirlik hisseleri ve ESG endeksleri, güvenli bir sığınak olmaktan ziyade yatırımcılarca ilk gözden çıkarılan varlıklar haline gelebilmektedir. Finansal dijitalleşmenin sunduğu yüksek işlem hızı kriz anlarında yatırımcıların piyasadan kaçış sürecini saniyelere indirerek panik satışlarını besleyen bir kanala dönüşebilmekte ve varlık fiyatlaması boyutunda sürdürülebilirlik endekslerinin ve endeks priminin ($XUSRD/XU100$) erimesine yol açabilmektedir. Öte yandan finansal dijitalleşme; sunduğu yüksek şeffaflık, bilgiye erişim kolaylığı ve düşük işlem maliyetleriyle ESG varlıklarının doğru fiyatlanmasını desteklemekte, böylece kriz dönemlerinde bu varlıklar koruyucu bir risk kalkanı işlevi de görebilmektedir. Bu durum, jeopolitik riskin sürdürülebilirlik endeks primi üzerindeki etkisinin sabit olmadığını; bu etkinin, yatırımcı kararlarını hızlandıran finansal dijitalleşme düzeyiyle yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.
Bu çalışma; Türkiye'ye özgü jeopolitik risklerin (Caldara ve Iacoviello, 2022) BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin BIST 100'e göreli performansı olarak tanımlanan sürdürülebilirlik primi ($XUSRD/XU100$) üzerindeki kısa ve uzun dönemli etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel hedefi, jeopolitik riskin bu prim üzerindeki etkisinin dijital kanallardan yapılan yatırım işlemleriyle nasıl şekillendiğini ve dijitalleşmenin bir kalkan mı yoksa risk artırıcı bir kanal mı olduğunu ortaya koymaktır. Bu doğrultuda 2014Q4–2026Q2 dönemine ait çeyreklik veriler, etkileşim terimi içeren bir ARDL sınır testi yaklaşımı ve Hata Düzeltme Modeli (ECM) çerçevesinde analiz edilecektir. Çalışma, finansal piyasalarda dijital dönüşüm ile sürdürülebilir dönüşüm arasındaki etkileşimi ampirik düzeyde ele alarak literatüre özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir.
ARDL sınır testi bulguları, incelenen değişkenler arasında uzun dönemli istatistiksel olarak anlamlı bir eş bütünleşme ilişkisinin varlığını doğrulamaktadır. Uzun dönemde jeopolitik riskte meydana gelebilecek artış, BIST Sürdürülebilirlik endeks primini azaltmaktadır. Dijital yatırım işlemlerindeki artışın primi düşürücü etkisi negatif ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Jeopolitik risk ile dijital yatırımın çarpımı ile elde edilen etkileşim teriminin prim üzerindeki etkisi negatif ve katsayı değeri jeopolitik riskin katsayı değerinden mutlak değerce daha büyüktür. Etkileşim teriminin negatif ve mutlak değerce daha yüksek bir katsayıya sahip olması, finansal dijitalleşmenin jeopolitik riskin sürdürülebilirlik primi üzerindeki olumsuz etkisini derinleştirici bir moderatör olarak hareket ettiğini göstermektedir. Bu bulgu, kriz dönemlerinde dijital kanallar aracılığıyla sağlanan işlem kolaylığı ve hızının, rasyonel bir

değerlemeden ziyade yatırımcıların sürdürülebilirlik endekslerinden hızla kaçışını tetiklediğini ve primdeki erimeyi şiddetlendirdiğini doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Jeopolitik risk, sürdürülebilirlik endeksi, dijital yatırımcı, etkileşimli ARDL, VIX, Borsa İstanbul
JEL Kodları: G11, G14, G41, C22, F51

GEOPOLITICAL RISK, FINANCIAL DIGITALIZATION, AND THE SUSTAINABILITY PREMIUM: AN INTERACTIVE ARDL ANALYSIS ON THE BIST SUSTAINABILITY INDEX

ABSTRACT

In a conjuncture where geopolitical risks—such as war, conflict, and regional crises—are escalating, and investors are connecting to capital markets through digital channels, one of the fundamental questions to be answered is whether the effect of thematic indices such as the geopolitical risk sustainability index on the premium ($XUSRD / XU100$) is contingent on the level of financial digitalization. The rise in investment transactions conducted through internet and mobile banking channels increases both the accessibility of market information and the speed of investor reaction. While an advanced digital infrastructure has the potential to serve as a buffer (shield) for the sustainability premium by enabling investors to shift toward high-ESG standard firms in moments of shock, during crisis periods investors may instead tend to move toward traditional sectors that provide short-term liquidity. In such periods, thematic sustainability stocks and ESG indices rather than serving as a safe haven may become the assets that investors abandon first.

The high transaction speed offered by financial digitalization can, in moments of crisis, compress investors' exit from the market into a matter of seconds, transforming it into a channel that fuels panic selling and, at the level of asset pricing, leads to an erosion of sustainability indices and the index premium ($XUSRD/XU100$). On the other hand, financial digitalization through the high transparency, ease of access to information, and low transaction costs it offers also supports the accurate pricing of ESG assets, thereby allowing these assets to function as a protective risk shield during crisis periods. This suggests that the effect of geopolitical risk on the sustainability index premium is not fixed, and that this effect is closely related to the level of financial digitalization that accelerates investor decision-making.

This study aims to examine the short- and long-run effects of geopolitical risks specific to Turkey (Caldara and Iacoviello, 2022) on the sustainability premium ($XUSRD/XU100$), defined as the relative performance of the BIST Sustainability Index against the BIST 100. The main objective of the research is to reveal how the effect of geopolitical risk on this premium is shaped by investment transactions carried out through digital channels, and to determine whether digitalization functions as a shield or as a risk-amplifying channel. Accordingly, quarterly data for the 2014Q4–2026Q2 period will be analyzed within the framework of an ARDL bounds testing approach incorporating an interaction term, together with an Error Correction Model (ECM). By empirically addressing the interaction between digital transformation and sustainable transformation in financial markets, the study aims to offer an original contribution to the literature.

The ARDL bounds test findings confirm the existence of a statistically significant long-run cointegration relationship among the variables examined. In the long run, an increase in geopolitical risk reduces the BIST Sustainability index premium. The premium-reducing effect of the increase in digital investment transactions is negative and statistically significant. The effect on the premium of the interaction term obtained from the product of geopolitical risk and digital investment is negative, and its coefficient value is greater in absolute terms than the coefficient of geopolitical risk. The fact that the interaction term has a negative coefficient of greater absolute magnitude indicates that financial digitalization acts as a moderator that

deepens the adverse effect of geopolitical risk on the sustainability premium. This finding confirms that the ease and speed of transaction provided through digital channels during crisis periods trigger investors' rapid flight from sustainability indices rather than a rational valuation process thereby intensifying the erosion of the premium.

Keywords: Geopolitical risk, Sustainability index, Digital investor, Interactive ARDL, VIX, Borsa Istanbul
JEL Code: G11, G14, G41, C22, F51

KÜRESEL LOJİSTİK BAĞLANTILAR VE KARBON EMİSYONLARI: DENİZ TAŞIMACILIĞI, EKONOMİK BÜYÜME VE TİCARET BELİRSİZLİĞİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

Demet YAMAN SONGUR

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, demet.yaman@dicle.edu.tr, 0000-0002-9562-4320

Muhammed TURGUT

Doç. Dr., Tarsus Üniversitesi, muhammedturgut@tarsus.edu.tr, 0000-0002-0868-7041

ÖZET

Küresel ticaretin genişlemesi ve ülkelerin uluslararası üretim ve lojistik ağlarına giderek daha fazla entegre olması, ekonomik büyümeyi desteklerken çevresel sürdürülebilirlik açısından yeni tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Özellikle dünya ticaretinde önemli bir paya sahip olan deniz taşımacılığının karbon emisyonlarıyla ilişkisi, ekonomik büyüme ve küresel ticaret koşullarıyla birlikte değerlendirilmesi gereken bir konudur.

Bu çalışmanın amacı, ekonomik büyüme, deniz taşımacılığı bağlantısallığı ve küresel ticaret belirsizliği ile karbon emisyonları arasındaki ilişkiyi panel veri yaklaşımıyla incelemektir. Bu kapsamda 2006-2024 dönemi için OECD ülkelerinden oluşan 30 ülkeye ait 567 gözlemden oluşan yıllık veri seti kullanılarak, karbon emisyonları bağımlı değişken, ekonomik büyüme ve karesi, Konteyner Taşımacılığı Bağlantı Endeksi (LSCI) ve Dünya Ticaret Belirsizlik Endeksi (WTUI) ise açıklayıcı değişkenler olarak alınıp model tahmin edilmiştir. Tahminler, yatay kesit bağımlılığı, değişen varyans ve seri korelasyona karşı dirençli Driscoll-Kraay standart hatalarına dayalı havuzlanmış en küçük kareler yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Bulgular, ekonomik büyüme ile karbon emisyonları arasında doğrusal olmayan bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir. Ekonomik büyümenin katsayısının pozitif, karesinin ise negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç, ekonomik büyüme ile karbon emisyonları arasında ters-U biçiminde bir ilişkinin bulunduğuna ve Çevresel Kuznets Eğrisi hipotezinin desteklendiğine işaret etmektedir. Deniz taşımacılığı bağlantısallığının karbon emisyonlarıyla pozitif ve anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu belirlenirken, küresel ticaret belirsizliğinin katsayısının negatif ancak istatistiksel olarak anlamsız olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgular, ekonomik büyümenin yanı sıra küresel deniz taşımacılığı ağlarına entegrasyonun da çevresel baskıların değerlendirilmesinde dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Bu çerçevede, deniz taşımacılığı ve liman faaliyetlerinde düşük karbonlu teknolojilerin ve enerji verimliliğini artırıcı uygulamaların yaygınlaştırılması çevresel sürdürülebilirlik açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karbon emisyonları, Deniz taşımacılığı bağlantısallığı, Çevresel Kuznets Eğrisi
JEL Kodu: Q53, L91, Q56

GLOBAL LOGISTICS CONNECTIONS AND CARBON EMISSIONS: AN ANALYSIS OF MARITIME TRANSPORTATION, ECONOMIC GROWTH, AND TRADE UNCERTAINTY

ABSTRACT

The expansion of global trade and the increasing integration of countries into international production and logistics networks have supported economic growth while also raising new concerns regarding environmental sustainability. In particular, the relationship between maritime transport, which accounts for a substantial share of world trade, and carbon emissions should be evaluated together with economic growth and global trade conditions.

This study aims to examine the relationship between economic growth, maritime transport connectivity, global trade uncertainty, and carbon emissions using a panel data approach. For this purpose, a dataset consisting of 567 observations from 30 OECD countries over the period 2006–2024 is employed. Carbon emissions are used as the dependent variable, while economic growth and its squared term, the Liner Shipping Connectivity Index (LSCI), and the World Trade Uncertainty Index (WTUI) are included as explanatory variables. The model is estimated using pooled ordinary least squares with Driscoll–Kraay standard errors, which are robust to cross-sectional dependence, heteroskedasticity, and serial correlation. The findings indicate a nonlinear relationship between economic growth and carbon emissions. The coefficient of economic growth is positive, while its squared term is negative and statistically significant. This result points to an inverted-U-shaped relationship between economic growth and carbon emissions and supports the Environmental Kuznets Curve hypothesis. Maritime transport connectivity is found to have a positive and statistically significant relationship with carbon emissions, whereas the coefficient of global trade uncertainty is negative but statistically insignificant. Overall, the findings suggest that, in addition to economic growth, integration into global maritime transport networks should also be taken into account when assessing environmental pressures. In this context, the diffusion of low-carbon technologies and energy-efficiency-enhancing practices in maritime transport and port activities is important for environmental sustainability.

Keywords: Carbon Emissions, Maritime Transport Connectivity, Environmental Kuznets Curve
JEL Code: Q53, L91, Q56

JEOEKONOMİK KIRILMALAR VE İKİZ DÖNÜŞÜM PERSPEKTİFİNDE EKONOMİK BÜYÜMENİN DİNAMİKLERİ: İTALYA EKONOMİSİNİN COBB-DOUGLAS ÜRETİM FONKSİYONU İLE ANALİZİ

Dilara DEMİR
Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı | E-posta: dilarademir2134@icloud.com | ORCID: 0009-0008-8902-4768

ÖZET

Küresel ekonomide son yıllarda belirginleşen jeoekonomik kırılmalar, ülkelerin üretim yapılarının ve büyüme dinamiklerinin yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Dijitalleşme ve sürdürülebilirlik ekseninde şekillenen ikiz dönüşüm süreci ise sermaye birikimi, işgücü yapısı, teknolojik gelişme ve verimlilik arasındaki ilişkileri yeni ekonomi perspektifinden daha önemli hale getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, İtalya ekonomisinin uzun dönemli büyüme dinamiklerini Cobb-Douglas üretim fonksiyonu çerçevesinde incelemek ve elde edilen bulguları ikiz dönüşümün gerektirdiği sermaye, teknoloji ve işgücü politikaları açısından değerlendirmektir. Çalışmada 1951-2019 dönemine ilişkin yıllık veriler kullanılmış ve toplam 69 gözlem üzerinden ekonometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Modelde ekonomik büyümeyi temsil eden reel GSYİH bağımlı değişken olarak ele alınırken, istihdam ile reel net milli aktifler üretimin temel girdileri olarak kullanılmıştır. En Küçük Kareler yöntemiyle tahmin edilen modelin sonuçlarına göre, istihdamdaki yüzde 1'lik artış GSYİH'de yaklaşık yüzde 0,61'lik, reel net milli aktiflerdeki yüzde 1'lik artış ise yaklaşık yüzde 0,97'lik artışla ilişkilidir. Her iki değişkenin katsayısı da istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ve modelin genel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bulgular, İtalya ekonomisinde sermaye unsurunun ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin istihdama kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte modelin orta düzeydeki açıklama gücü, ekonomik büyümenin yalnızca geleneksel üretim faktörleriyle açıklanamayacağını; teknoloji, dijitalleşme, dış ticaret ve benzeri yapısal unsurların da dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, ikiz dönüşüm sürecinde teknolojik yatırımların ve Ar-Ge faaliyetlerinin teşvik edilmesi, dijital dönüşümün hızlandırılması, işgücünün yeni teknolojilere uyum sağlayabilecek becerilerle desteklenmesi ve sermaye verimliliğinin yükseltilmesinin sürdürülebilir ekonomik büyüme açısından önem taşıdığını göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, İtalya örneği üzerinden geleneksel üretim faktörlerinin yeni ekonominin dijitalleşme ve sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda yeniden değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İkiz Dönüşüm, Dijitalleşme, Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme, Cobb-Douglas Üretim Fonksiyonu, İtalya Ekonomisi
JEL Kodu: O47, O33, E22, J21, C22

DYNAMICS OF ECONOMIC GROWTH IN THE CONTEXT OF GEOECONOMIC FRACTURES AND THE TWIN TRANSITION: AN ANALYSIS OF THE ITALIAN ECONOMY USING THE COBB-DOUGLAS PRODUCTION FUNCTION

ABSTRACT

Geoeconomic fractures that have become increasingly pronounced in the global economy in recent years have made it necessary to reassess countries' production structures and growth dynamics. The twin transition, shaped by digitalization and sustainability, has also increased the importance of the relationships among capital accumulation, labor, technological development, and productivity from the perspective of the new economy. This study aims to examine the long-term growth dynamics of the Italian economy within the Cobb-Douglas production function framework and to evaluate the findings in terms of the capital, technology, and labor policies required by the twin transition. Annual data covering 1951-2019 are used, and an econometric analysis is conducted with 69 observations. Real GDP is treated as the dependent variable, while employment and real net national assets are used as the main production inputs. According to the Ordinary Least Squares estimates, a 1 percent increase in employment is associated with an approximately 0.61 percent increase in GDP, whereas a 1 percent increase in real net national assets is associated with an approximately 0.97 percent increase. Both coefficients are statistically significant, and the model is significant overall. The findings indicate that the effect of capital on economic growth in Italy is stronger than that of employment. However, the model's moderate explanatory power suggests that growth cannot be explained solely by traditional factors of production and that structural factors such as technology, digitalization, and foreign trade should also be considered. The results emphasize the importance of encouraging technological investment and R&D, accelerating digital transformation, developing workforce skills compatible with new technologies, and improving capital productivity to support sustainable economic growth during the twin transition. The Italian case therefore indicates that traditional production factors should be reconsidered in line with the digitalization and sustainability objectives of the new economy.

Keywords: Twin Transition, Digitalization, Sustainable Economic Growth, Cobb-Douglas Production Function, Italian Economy
JEL Code: O47, O33, E22, J21, C22

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ISEPA'26
HS'BI Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts

9th International Symposium on Economics, Politics and Administration

KARA PARA AKLAMA RİSKİ İLE VERGİ GELİRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN KANTİL REGRESYON ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Dilek VEYSİKARANİ GEYİK

Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, dilekveyskarani@munzur.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8071-0720.

Osman GEYİK

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, osmangeyik@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9885-9638

Robert. W. MCGEE

Prof. Dr., Fayetteville State University, bob414@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-6355-288X

ÖZET

İlgili çalışma, kara para aklama riski ile vergi gelirleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve söz konusu ilişkinin ülkelerin vergi geliri performanslarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, 2024 yılına ait verilerine ulaşılabilen 81 ülkeyi kapsayan kesitsel bir veri seti kullanılmıştır. Çalışmanın bağımlı değişkeni Vergi gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı iken Basel Kara Para Aklamayla Mücadele (AML) Endeksi ise temel açıklayıcı değişken olarak ele alınmıştır. Ayrıca kişi başına düşen reel GSYH'nin doğal logaritması ve yolsuzluğun kontrolü göstergesi, kontrol değişkenleri olarak modele dahil edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde En Küçük Kareler (EKK) ve kantil regresyon yöntemlerinden faydalanılmıştır. Elde edilen EKK tahmin sonuçları, kara para aklama riskinin vergi gelirleri ile istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Kontrol değişkenlerinin dahil edildiği modelde Basel AML Endeksi'nin katsayısı −4,387 olarak tahmin edilmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu, diğer değişkenler sabit tutulduğunda kara para aklama riskindeki artışın vergi gelirlerinin GSYH'ye oranındaki azalışla ilişkili olduğuna dikkat çekmektedir. Hesaplanan kantil regresyon sonuçları ise söz konusu ilişkinin vergi gelirlerinin koşullu dağılımı boyunca farklılaştığını ortaya çıkarmıştır. Basel AML Endeksi'nin katsayısı 25. kantilde −5,060 ($p < 0,001$), 50. kantilde −3,688 ($p = 0,018$) ve 75. kantilde −0,226 ($p = 0,929$) olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular, kara para aklama riski ile vergi gelirleri arasındaki negatif ilişkinin alt kantilde daha güçlü olduğunu, medyan düzeyinde zayıfladığını ve üst kantilde istatistiksel anlamlılığını kaybettiğini göstermektedir. Kantil regresyon katsayılarının eşitliğine ilişkin test sonuçları da Basel AML Endeksi'nin etkisinin kantiller arasında istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığını doğrulamaktadır ($F = 5,900$; $p = 0,003$). Sonuç olarak araştırma, kara para aklama riski ile vergi geliri performansı arasındaki ilişkinin ülkeler arasında homojen olmadığını ve özellikle düşük vergi geliri düzeylerinde daha belirgin bir negatif ilişki sergilediğini ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kara Para Aklama Riski, Vergi Gelirleri, Kantil Regresyon
JEL Kodu: K42, H20, C21

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MONEY LAUNDERING RISK AND TAX REVENUES USING QUANTILE REGRESSION ANALYSIS

ABSTRACT

This study aims to examine the relationship between money laundering risk and tax revenues and to determine whether this relationship varies according to countries' tax revenue performance. The research utilizes a cross-sectional dataset covering 81 countries for which data up to 2024 were available. While the ratio of tax revenues to Gross Domestic Product (GDP) serves as the study's dependent variable, the Basel Anti-Money Laundering (AML) Index is treated as the primary explanatory variable. Additionally, the natural logarithm of real GDP per capita and the control of corruption indicator are included in the model as control variables. Ordinary Least Squares (OLS) and quantile regression methods were employed to analyze the relationships between the variables. The OLS estimation results indicate a statistically significant negative relationship between money laundering risk and tax revenues. In the model incorporating control variables, the coefficient for the Basel AML Index was estimated at −4.387 and found to be statistically significant. This finding suggests that, holding other variables constant, an increase in money laundering risk is associated with a decrease in the tax revenue-to-GDP ratio. The calculated quantile regression results reveal that this relationship varies across the conditional distribution of tax revenues. The coefficient for the Basel AML Index was calculated as −5.060 ($p < 0.001$) at the 25th quantile, −3.688 ($p = 0.018$) at the 50th quantile, and −0.226 ($p = 0.929$) at the 75th quantile. These findings indicate that the negative relationship between money laundering risk and tax revenues is stronger at the lower quantile, weakens at the median level, and loses statistical significance at the upper quantile. Test results regarding the equality of quantile regression coefficients also confirm that the impact of the Basel AML Index differs in a statistically significant manner across quantiles ($F = 5.900$; $p = 0.003$). Consequently, the study reveals that the relationship between money laundering risk and tax revenue performance is not homogeneous across countries and exhibits a more pronounced negative association, particularly at low levels of tax revenue..

Keywords: Money Laundering Risk, Tax Revenues, Quantile Regression
JEL Code: K42, H20, C21

AVRUPA VE AVRUPA DIŞI OECD ÜLKELERİNDE 2022 ENERJİ ENFLASYONU: TÜRKİYE'NİN KARŞILAŞTIRMALI KONUMU

Duygu YÜCEL

Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, duyguyucel@tarakya.edu.tr, 0000-0002-2665-6732

ÖZET

Bu çalışma, 2022 enerji şoku sırasında Avrupa'daki OECD ülkeleri ile Avrupa dışındaki OECD ülkeleri arasında enerji enflasyonunun farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektedir. Kesitsel örneklem, Ocak–Aralık 2022 dönemine ait eksiksiz aylık enerji enflasyonu verisi bulunan 36 OECD ülkesinden oluşmaktadır. Ortalama enerji enflasyonu Avrupa grubunda %39,46, Avrupa dışı grupta %17,37 olarak hesaplanmıştır. Mann-Whitney U testi iki dağılım arasında anlamlı fark göstermiştir ($U = 222,00$; $p < 0,001$). Fark, Türkiye örneklemden çıkarıldığında da korunmuştur ($U = 213,00$; $p < 0,001$). Net enerji ithalat bağımlılığı, yenilenebilir enerji tüketim payı ve kişi başına reel gelir kontrol edildiğinde Avrupa göstergesinin katsayısı pozitif ve anlamlıdır ($\beta = 29,36$; $p = 0,036$). En yüksek aylık enerji enflasyonu, Türkiye hariç örneklem ve alternatif ithalat tanımıyla yapılan kontroller aynı bölgesel örüntüyü doğrulamıştır. Türkiye, %127,38 ortalama ve %172,82 en yüksek enerji enflasyonuyla 36 ülke içinde ilk sıradadır. Bulgular nedensel bir Avrupa etkisini kanıtlamamaktadır. Avrupa göstergesi; Rus gazına maruziyet, elektrik piyasası yapısı, tedarik sözleşmeleri ve kamu müdahaleleri gibi birlikte işleyen bölgesel koşulları temsil etmektedir. Çalışma, 2022 enerji şokunun OECD içinde belirgin bir bölgesel enflasyon ayrışması ürettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Enerji Enflasyonu, Avrupa Enerji Krizi, OECD, Türkiye
JEL Kodu: E31, Q41, Q43

ENERGY INFLATION IN EUROPEAN AND NON-EUROPEAN OECD COUNTRIES IN 2022: THE COMPARATIVE POSITION OF TÜRKİYE

ABSTRACT

This study examines whether energy inflation differed between European and non-European OECD countries during the 2022 energy shock. The cross-sectional sample covers 36 OECD countries with complete monthly energy-inflation observations from January to December 2022. Average energy inflation was 39.46% in the European group and 17.37% in the non-European group. The Mann-Whitney U test indicates a statistically significant distributional difference ($U = 222.00$; $p < 0.001$). The difference remains when Türkiye is excluded ($U = 213.00$; $p < 0.001$). After controlling for net energy import dependence, renewable energy consumption, and real income per capita, the coefficient on the European-country indicator remains positive and statistically significant ($\beta = 29.36$; $p = 0.036$). Robustness checks using peak energy inflation, a sample excluding Türkiye, and an alternative import-dependence specification confirm the regional pattern. Türkiye ranks first among 36 countries, with average energy inflation of 127.38% and peak energy inflation of 172.82%. The estimates do not identify a causal European effect. The regional indicator captures a bundle of conditions, including exposure to Russian gas, electricity-market arrangements, supply contracts, and policy interventions. The findings document a pronounced regional divergence in energy inflation within the OECD during the 2022 shock.

Keywords: Energy Inflation, European Energy Crisis, OECD, Türkiye
JEL Code: E31, Q41, Q43

AZERBAYCAN'IN TARIM SEKTÖRÜNDE EKONOMİK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN DİNAMİKLERİ

Elay Zeynallı

Doç. Dr., Azerbaycan Devlet Tarım Üniversitesi, e.zeynalli@adau.edu.az, Orcid ID: 0000-0002-6352-662X

ÖZET

Bu çalışmada, Azerbaycan tarımında ekonomik sürdürülebilirliğin temel göstergelerinin 2005-2024 yılları arasındaki dinamikleri analiz edilmektedir. Çalışmanın amacı tarım işletmeleri ile bireysel girişimci işletmelerinin finansal sonuçlarında, temel tarım ürünlerinin birim üretim maliyetlerinde ve inovasyon ile araştırma-geliştirme göstergelerinde meydana gelen değişimleri değerlendirmektir. Analizde Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumunun verilerinden yararlanılmış, göstergelerin zaman içindeki dinamikleri ve karşılaştırmalı değişimleri betimsel-istatistiksel bir yaklaşım temelinde incelenmiştir.

Bulgular, tarım işletmelerinin finansal göstergelerinde önemli bir artış gerçekleştiğini, 2005-2024 döneminde bu işletmelerin toplam tarımsal üretim değerinin 21,6 kat, kârlarının ise 47,6 kat arttığını göstermektedir. Kâr marjındaki yükseliş ve zararın kâra oranındaki düşüş, kurumsal işletmeler düzeyinde finansal performansın iyileştiğine işaret etmektedir. Buna karşın, temel ürünlerin birim üretim maliyetlerinde uzun dönemde, özellikle pamuk, tütün, üzüm ve meyve-bostan ürünleri üretiminde gözlenen kayda değer artış, maliyet baskılarının devam ettiğini ortaya koymaktadır. Bireysel işletmelerde de üretim ve finansal göstergelerde artış kaydedilmekle birlikte, kâr marjındaki gerileme bu işletmelerin performansının kurumsal firmalardan farklı bir eğilim izlediğini göstermektedir. Seçilmiş araştırma ve inovasyon göstergeleri ise tarımda uzun vadeli sürdürülebilirliğin güçlendirilmesi adına inovasyon potansiyelinin daha da geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Genel olarak sonuçlar, Azerbaycan tarım sektöründe nicel ve finansal bir büyümenin varlığını doğrulamakla birlikte, bu büyümenin ekonomik sürdürülebilirliğin tüm boyutlarında aynı yönlü bir gelişmeyle desteklenmediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Ekonomik Sürdürülebilirlik, Maliyet, Kâr Marjı, İnovasyon
JEL Kodu: Q01, Q10, Q13, Q16, O13

DYNAMICS OF ECONOMIC SUSTAINABILITY IN AZERBAIJAN'S AGRICULTURAL SECTOR

ABSTRACT

This study analyzes the dynamics of key indicators of economic sustainability in Azerbaijani agriculture from 2005 to 2024. The objective of the research is to evaluate the changes occurring in the financial results of agricultural enterprises and individual entrepreneurial farms, the unit production costs of main agricultural products, and selected innovation and research-and-development (R&D) indicators. The analysis utilizes data from the State Statistics Committee of the Republic of Azerbaijan, examining the temporal dynamics and comparative changes of indicators based on a descriptive-statistical approach.

The findings reveal a significant increase in the financial performance of agricultural enterprises; between 2005 and 2024, their gross agricultural output increased by 21.6 times, while their profits surged by 47.6 times. The rise in profit margins and the decline in the loss-to-profit ratio indicate an improvement in financial performance at the corporate enterprise level. Conversely, a substantial long-term increase in the unit production costs of key products, particularly in cotton, tobacco, grape, and fruit-and-berry production demonstrates ongoing cost pressures. Although growth in production and financial metrics is also observed in individual farms, a decline in their profit margins suggests that their performance diverges from the trend seen in corporate enterprises. Furthermore, selected research and innovation indicators highlight the necessity of further enhancing innovation capacity to strengthen long-term sustainability in agriculture. Overall, the results confirm quantitative and financial growth in Azerbaijan's agricultural sector, yet show that this growth is not accompanied by unidirectional progress across all dimensions of economic sustainability.

Bu kısımda, çalışmanın İngilizce özeti yer almaktadır. Özet içerisinde amaç, yöntem, bulgular ve sonuçlara yer verilmelidir. Özet, Times New Roman,12 punto, Önce 0 nk, sonra 6 nk, tek satır aralığı, girinti sola yaslı, en az 100, en fazla 300 kelime olmalıdır. Özette kaynakçaya yer verilmemelidir. Metin iki yana aslı olmalıdır. Biçimlendirmeyi bozmadan bu kısmı silip yerine kendi özetinizi yazabilirsiniz.

Keywords: Agriculture, Economic Sustainability, Cost of Production, Profit Margin, Innovation
JEL Kodu: Q01, Q10, Q13, Q16, O13

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ISEPA'26
HS'BI Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts

9th International Symposium on Economics, Politics and Administration

POPÜLİZM BAĞLAMINDA POLİTİK KUTUPLAŞMANIN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: LATİN AMERİKA ÜLKELERİ İÇİN BCMM BULGULARI

Elif Duygu KÖMÜRCÜOĞLU

Dr., elifduygukullukcu@gmail.com, 0000-0002-4699-6806

Ömer Faruk KÖMÜRCÜOĞLU

Dr., ofkomurcuoglu@gmail.com, 0000-0002-8399-5597

ÖZET

Popülist eğilimlerin güçlenmesi ve politik kutuplaşmanın daha belirgin hâle gelmesi, siyasal ayrışmaların ekonomik sonuçlarına yönelik akademik ilgiyi artırmıştır. Mudde (2004: 543), popülizmi toplumu "saf halk" ve "yozlaşmış elit" biçiminde iki karşıt gruba ayıran ve siyasetin halkın genel iradesini yansıtması gerektiğini savunan bir ideoloji olarak tanımlamaktadır. Roberts (2022), popülist siyasetin yerleşik siyasal düzen ve bu düzene karşı konumlanan aktörler arasında yeni bir siyasal ayrım oluşturarak politik kutuplaşmayı güçlendirebildiğini vurgulamaktadır. Bununla birlikte, her politik kutuplaşma popülist bir temele dayanmadığı için popülizm, kutuplaşmayı güçlendirebilen siyasal dinamiklerden biri olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, artan politik kutuplaşma, siyasal uzlaşmayı ve ortak politika üretme kapasitesini zayıflabilmekte ve ekonomi politikalarına ilişkin belirsizliği artırabilmektedir. Böyle bir ortam, yatırım kararlarını olumsuz etkileyerek ekonomik büyüme üzerinde baskı oluşturabilmektedir (Azzimonti, 2018; Ginn ve Saadaoui, 2025; Kang vd., 2025). Bu yönüyle politik kutuplaşma, ekonomik büyümenin siyasal belirleyicileri arasında dikkate alınması gereken bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmada, politik kutuplaşmanın ekonomik büyüme üzerindeki etkisi Latin Amerika ülkeleri için incelenmektedir. 2000-2023 dönemine ait yıllık verilerin kullanıldığı analizde, Breitung vd. (2022) tarafından geliştirilen Bias-Corrected Method of Moments (BCMM) tahmincisinden yararlanılmıştır. Çalışmanın temel açıklayıcı değişkeni olan politik kutuplaşma, V-Dem veri tabanında yer alan v2cacamps göstergesi kullanılarak ölçülmüştür (Coppedge vd., 2026). Modelde ayrıca toplam işgücü içerisindeki işsizlik oranı, kentleşme ve enerji tüketimi kontrol değişkenleri olarak kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, politik kutuplaşma ve ekonomik büyüme arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, işsizlik oranının ekonomik büyüme üzerindeki etkisi negatif yöndedir. Buna karşılık, kentleşme ve enerji tüketimi değişkenlerinin ekonomik büyümeyle pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır.

Bulgular, Latin Amerika ülkelerinde sürdürülebilir ekonomik büyümenin desteklenmesi açısından politik kutuplaşmanın azaltılmasının ve ekonomi politikalarında öngörülebilirliğin güçlendirilmesinin önemine işaret etmektedir. Bu çerçevede, siyasal aktörler arasındaki diyaloğun geliştirilmesi, politika sürekliliğinin desteklenmesi ve karar alma süreçlerinde kurumsal uzlaşının güçlendirilmesi, artan kutuplaşmanın ekonomik istikrar üzerindeki olumsuz etkilerinin sınırlandırılmasına katkı sağlayabilir. Bunun yanında, işsizliğin azaltılmasına ve işgücüne katılımın güçlendirilmesine yönelik istihdam politikaları ekonomik büyüme açısından önem taşımaktadır. Son olarak, kentsel altyapının geliştirilmesinin yanı sıra güvenilir ve sürdürülebilir enerji arzının desteklenmesi de Latin Amerika ülkelerinde büyümeyi destekleyen ekonomik koşulların güçlendirilmesine katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal kutuplaşma, Ekonomik büyüme, Popülizm, Latin Amerika ülkeleri, BCMM
JEL Kodu: D72, O47, P16, C23, O54

THE IMPACT OF POLITICAL POLARISATION ON ECONOMIC GROWTH IN THE CONTEXT OF POPULISM: BCMM EVIDENCE FROM LATIN AMERICAN COUNTRIES

ABSTRACT

The strengthening of populist tendencies and the growing salience of political polarisation have increased academic interest in the economic consequences of political divisions. Mudde (2004: 543) defines populism as an ideology that separates society into two opposing groups, the "pure people" and the "corrupt elite", and holds that politics should reflect the general will of the people. Roberts (2022) argues that populist politics can intensify political polarisation by creating a new political divide between the established political order and actors positioned against it. However, since political polarisation does not necessarily have a populist basis, populism should be regarded as one of the political dynamics that can reinforce polarisation. In this context, greater political polarisation may weaken political compromise and the capacity to formulate broadly supported policies, while also increasing uncertainty surrounding economic policy. Such conditions may discourage investment, thereby placing downward pressure on economic growth (Azzimonti, 2018; Ginn and Saadaoui, 2025; Kang et al., 2025). Political polarisation therefore emerges as an important political factor in understanding differences in economic growth performance.

This study examines the effect of political polarisation on economic growth in Latin American countries. Using annual data for the period 2000–2023, the analysis employs the Bias-Corrected Method of Moments (BCMM) estimator developed by Breitung et al. (2022). Political polarisation, the main explanatory variable, is measured using the v2cacamps indicator from the V-Dem database (Coppedge et al., 2026). The model also includes the unemployment rate as a share of the total labour force, urbanisation, and energy consumption as control variables. The results indicate a negative relationship between political polarisation and economic growth. Similarly, the unemployment rate is negatively associated with economic growth. By contrast, urbanisation and energy consumption are positively associated with growth.

The findings underscore the importance of reducing political polarisation and enhancing policy predictability to support sustainable economic growth in Latin American countries. Strengthening political dialogue, policy continuity, and institutional consensus may help limit the adverse economic effects of polarisation. Policies aimed at reducing unemployment are also important for improving economic growth. Finally, in addition to improving urban infrastructure, ensuring a reliable and sustainable energy supply may help strengthen the conditions necessary for economic growth in Latin American countries.

Keywords: Political polarisation, Economic growth, Populism, Latin American countries BCMM
JEL Code: D72, O47, P16, C23, O54

ABD-İRAN SAVAŞININ JEOPOLİTİK EKONOMİK KIRILMALARININ TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Erhan EŞSİZ

Doktora Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, eessiz@anadolu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı, 2026 yılında ABD/İsrail ile İran arasında ortaya çıkan savaş sürecinin meydana getirdiği jeoekonomik kırılmaların Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışmada jeoekonomi kavramı; enerji arz güvenliği, stratejik ulaşım ve ticaret koridorları, küresel emtia fiyatları, tedarik zincirleri, dış ticaret dengesi, cari işlemler dengesi ve enflasyon arasındaki ilişkiler çerçevesinde ele alınmaktadır. Araştırmada nitel yöntem ve doküman analizi kullanılmış; ABD Enerji Bilgi İdaresi (EIA), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın bulguları, çatışmanın Türkiye ekonomisini yalnızca doğrudan ticaret kanalları üzerinden değil, özellikle enerji fiyatları, Hürmüz Boğazı'ndaki arz kesintileri, navlun maliyetleri ve finansal koşullar üzerinden dolaylı biçimde etkilediğini ortaya koymaktadır. EIA verilerine göre Hürmüz Boğazı'ndan geçen günlük petrol akışı 2026'nın ikinci çeyreğinde 4,9 milyon varile gerilemiş, bu durum Brent petrol fiyatlarını Eylül 2026'da ortalama 103 dolara yükseltmiştir. Artan enerji ithalat maliyetleri dış ticaret ve cari açık üzerinde yukarı yönlü baskı oluştururken, Ağustos 2026 itibarıyla yıllık TÜFE %31,51 olarak gerçekleşmiştir. Buna karşılık, TCMB verileri enerji ithalatındaki maliyet artışına rağmen güçlü ihracat kapasitesi sayesinde dış ticaret dengesinin ve finansal tamponların (rezervler ve CDS primi) şoku kısmen absorbe edebildiğini göstermektedir. Çalışmanın sonucunda, savaşın Türkiye için yalnızca geçici bir enerji şoku olmadığı; enerji güvenliği, dış ticaret, lojistik ve makroekonomik istikrar alanlarında daha uzun süreli bir jeoekonomik yeniden yapılanma sürecine işaret ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: eoekonomi, ABD-İran Savaşı, Hürmüz Boğazı, Türkiye Ekonomisi, Enerji Güvenliği
Jel Kodu: F51, F52, O24

THE IMPACT OF GEOECONOMIC BREAKDOWNS OF THE US-IRAN WAR ON THE TURKISH ECONOMY

ABSTRACT

This study examines the impact of the geoeconomic breakdowns caused by the 2026 US-Iran conflict on the Turkish economy. Utilizing qualitative research and official data from the EIA, CBRT, and TurkStat, the study analyzes the relationships among energy security, trade corridors, global commodity prices, supply chains, current account balance, and inflation. The findings indicate that the conflict affects Turkey primarily through indirect channels such as energy prices, disruptions in the Strait of Hormuz, and financial conditions. According to EIA data, daily oil flow through the Strait of Hormuz dropped to 4.9 million barrels in the second quarter of 2026, pushing Brent crude prices to an average of $103 in September 2026. These rising energy import costs exert upward pressure on the current account balance and inflation, with annual CPI reaching 31.51% as of August 2026. However, CBRT data reveals that robust export capacity and strong financial buffers have partially absorbed external shocks. The study concludes that the conflict is not merely a temporary energy price shock for Turkey, but rather part of a longer-term structural geoeconomic restructuring process encompassing energy security, logistics, and macroeconomic stability.

Keywords: Geoeconomics, US-Iran War, Strait of Hormuz, Turkish Economy, Energy Security
Jel Kodu: F51, F52, O24

JEOEKONOMİ POLİTİKALARININ SAVUNMA SANAYİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Erhan EŞSİZ

Doktora Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, eessiz@anadolu.edu.tr

ÖZET

Yirminci yüzyıldan bu yana uluslararası sistemde ekonomik ilişkiler ile güvenlik politikaları arasındaki sınırlar giderek belirsizleşmiştir. Küreselleşme, teknolojik dönüşüm, stratejik hammadde rekabeti ve büyük güçler arasındaki ekonomik rekabet, ekonomik araçların dış politika ve güvenlik amaçları doğrultusunda kullanımını yaygınlaştırmış ve jeoekonomi kavramını önemli bir araştırma alanı hâline getirmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, jeoekonomi politikalarının savunma sanayisi üzerindeki etkilerini üretim kapasitesi, teknoloji transferi, tedarik zincirleri, savunma harcamaları, savunma ihracatı ve stratejik özerklik boyutları üzerinden incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi ve doküman analizi kullanılmış; akademik literatürün yanı sıra SIPRI, NATO ve Avrupa Birliği verilerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın bulguları, jeoekonomik rekabetin savunma sanayisini ulusal güç ve ekonomik güvenliğin temel unsurlarından biri hâline getirdiğini; ihracat kontrolleri, yaptırımlar ve kritik hammadde politikalarının tedarik yapılarını doğrudan etkilediğini göstermektedir. SIPRI verilerine göre küresel askerî harcamalar 2025 yılında 2,887 trilyon dolara ulaşarak rekor seviyeye çıkmıştır. Sonuç olarak, savunma sanayisinin sürdürülebilirliği açısından mutlak bağımsızlıktan ziyade kritik teknolojilerde yerli kapasitenin geliştirilmesi, tedarik zincirlerinin çeşitlendirilmesi ve stratejik hammadde erişiminin güvence altına alınması kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Jeoekonomi, savunma sanayisi, ekonomik güvenlik, stratejik özerklik, tedarik zinciri
JEL Kodu: F50, F51, F52, H56

THE IMPACT OF GEOECONOMIC POLICIES ON THE DEFENCE INDUSTRY

ABSTRACT

In the twenty-first century, the boundaries between economic relations and security policies have become increasingly blurred, elevating geoeconomics as a vital field of research. This study examines the impact of geoeconomic policies on the defence industry through production capacity, technology transfer, supply chains, defence expenditure, defence exports, and strategic autonomy, employing qualitative research and document analysis based on SIPRI, NATO, and EU data. The findings indicate that intensifying geoeconomic competition transforms the defence industry into a core component of national power and economic security, where export controls, sanctions, and raw material policies directly shape supply and production structures. According to SIPRI data, global military expenditure reached approximately US$2.887 trillion in 2025. The study concludes that rather than pursuing absolute self-sufficiency, states should focus on developing domestic capabilities in critical technologies, diversifying supply chains, and securing strategic raw material access to ensure resilience.

Keywords: Geoeconomics, defence industry, economic security, strategic autonomy, supply chains
JEL Code: F50, F51, F52, H56

YAPAY ZEKA TABANLI DÖNÜŞÜMÜN KAPSAYICI BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER İÇİN AMPİRİK BİR İNCELEME

Fadi HAMAD

İktisat Dr Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, fadihamd4@gmail.com, 0009-0001-6517-0460

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'de 1990–2024 dönemi için yapay zekâ teknolojilerinin gelişimi ile kapsayıcı büyüme arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, yapay zekâ ve dijital teknolojilerde meydana gelen dönüşümün yalnızca ekonomik üretkenlik ve büyüme açısından değil, aynı zamanda gelir dağılımı, fırsat eşitliği ve toplumun farklı kesimlerinin ekonomik süreçlere katılımı bakımından nasıl bir etki oluşturduğunu ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, çalışmada bağımlı değişken olarak Kapsayıcı Büyüme Endeksi, bağımsız değişken olarak ise Yapay Zekâ Endeksi kullanılmıştır. Türkiye ekonomisine ilişkin 1990–2024 dönemini kapsayan yıllık zaman serisi verileri kullanılarak çeşitli ekonometrik analizler gerçekleştirilmiştir. Öncelikle serilerin durağanlık özelliklerini belirlemek amacıyla Augmented Dickey-Fuller (ADF) ve Phillips-Perron (PP) birim kök testleri uygulanmış ve serilerin birinci farklarında durağan hale geldiği belirlenmiştir. Değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkinin varlığını belirlemek amacıyla uygulanan Johansen eşbütünleşme testi, değişkenler arasında uzun dönemli bir eşbütünleşme ilişkisinin bulunduğuna işaret etmiştir. Bu ilişkinin kısa ve uzun dönem dinamiklerini incelemek amacıyla Vektör Hata Düzeltme Modeli (VECM) kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki nedensellik yönünü belirlemek amacıyla Granger nedensellik testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular, yapay zekâ temelli dönüşüm ile kapsayıcı büyüme arasında uzun dönemli bir ilişkinin bulunduğunu ve değişkenler arasında nedensellik ilişkisinin söz konusu olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, yapay zekâ teknolojilerinin kapsayıcı büyüme açısından önemli fırsatlar sunabileceğine işaret etmekle birlikte, bu fırsatların toplumun farklı kesimlerine yayılabilmesi için eğitim, dijital altyapı, beceri geliştirme ve teknolojik dönüşüm politikalarının birlikte ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışma, Türkiye'de yapay zekâ temelli dönüşümün kapsayıcı büyüme perspektifinden değerlendirilmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, kapsayıcı büyüme, VECM, Türkiye ekonomisi
JEL Kodu: C32, O33, O38, O15

THE IMPACT OF ARTİFİCİAL INTELLİGENCE-BASED TRANSFORMATİON ON INCLUSİVE GROWTH: AN EMPİRİCAL STUDY FOR DEVELOPİNG COUNTRİES

ABSTRACT

This study examines the relationship between artificial intelligence (AI)-based technological transformation and inclusive growth in Turkey over the period 1990–2024. The main objective of the study is to investigate how developments in artificial intelligence and digital technologies affect not only economic productivity and growth but also income distribution, equality of opportunity, and the participation of different segments of society in economic processes. In this context, the Inclusive Growth Index is employed as the dependent variable, while the Artificial Intelligence Index is used as the independent variable. Annual time-series data covering the period 1990–2024 are analyzed using a range of econometric techniques. First, Augmented Dickey-Fuller (ADF) and Phillips-Perron (PP) unit root tests are employed to determine the stationarity properties of the variables. The results indicate that the variables become stationary after first difference. The Johansen cointegration test is subsequently employed to investigate the existence of a long-run relationship between the variables, and the results indicate the presence of a long-run cointegration relationship. A Vector Error Correction Model (VECM) is then estimated to examine the short-run dynamics and long-run adjustment process between artificial intelligence and inclusive growth. In addition, the Granger causality test is employed to examine the direction of causality between the variables. The findings indicate the existence of a long-run relationship between AI-based technological transformation and inclusive growth, as well as a causal relationship between the variables. The results suggest that artificial intelligence may provide important opportunities for supporting inclusive growth. However, ensuring that the benefits of technological transformation are broadly distributed requires integrated policies focusing on education, digital infrastructure, skill development, and technological adaptation. From this perspective, the study contributes to the literature by evaluating the relationship between artificial intelligence and inclusive growth in Turkey within a long-term time-series framework and by highlighting the importance of inclusive policy mechanisms in the process of AI-driven transformation.

Keywords: Artificial intelligence, inclusive growth, VECM, Turkish economy
JEL Code: C32, O33, O38, O15

GÜNEY GAZ KORİDORU BAĞLAMINDA TÜRKİYE'NİN JEOEKONOMİK KONUMU

Ferat KAYA

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, feratkaya78@hotmail.com, 0000-0003-3704-7251

ÖZET

Küresel enerji politikaları, devletlerin jeopolitik konumları, ekonomik çıkarları ve uluslararası güç ilişkileri çerçevesinde şekillenmektedir. Enerji kaynaklarının üretim bölgelerinden tüketim merkezlerine ulaştırılması, yalnızca ekonomik bir faaliyet olmanın ötesinde, devletlerin bölgesel ve küresel sistemdeki stratejik konumlarını etkileyen önemli bir unsur hâline gelmiştir. Bu bağlamda enerji koridorları, enerji arz güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra transit ülkelerin jeoekonomik kapasitelerini ve uluslararası ilişkilerdeki konumlarını güçlendiren araçlar olarak öne çıkmaktadır. Avrupa ile Hazar Havzası ve Orta Doğu enerji kaynakları arasında önemli bir bağlantı noktası oluşturan Türkiye, sahip olduğu coğrafi konum ve gelişen enerji altyapısı sayesinde bölgesel enerji politikalarında stratejik bir rol üstlenmektedir. Özellikle Güney Gaz Koridoru, Türkiye'nin enerji taşımacılığındaki konumunu güçlendiren ve ülkenin jeoekonomik önemini artıran temel girişimlerden biridir.

Bu çalışmanın amacı, Güney Gaz Koridoru bağlamında Türkiye'nin jeoekonomik konumunu ve bu konumun bölgesel enerji ilişkilerine yansımalarını incelemektir. Bu doğrultuda öncelikle jeoekonomi ve enerji güvenliği kavramları arasındaki ilişki ele alınmakta, ardından Türkiye'nin enerji üretim bölgeleri ile tüketim merkezleri arasındaki stratejik konumu değerlendirilmektedir. Çalışmada Güney Gaz Koridoru'nun yapısı ve Türkiye'nin bu koridordaki rolü incelenirken, özellikle Trans-Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) üzerinden Azerbaycan doğal gazının Avrupa pazarlarına ulaştırılmasının Türkiye'nin enerji politikalarına ve jeoekonomik kapasitesine sağladığı katkılar analiz edilmektedir. Ayrıca Türkiye'nin enerji transit ülkesi olmanın ötesinde bölgesel enerji bağlantılarında etkinliğini artırma hedefi, jeoekonomik perspektiften değerlendirilmektedir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmekte ve doküman analizi tekniği kullanılmaktadır. Bu kapsamda Türkiye ve Azerbaycan'ın enerji politikalarına ilişkin resmî belgeler, Güney Gaz Koridoru'na yönelik uluslararası kuruluş raporları ve ilgili akademik çalışmalar incelenmektedir. Çalışmanın temel argümanı, Güney Gaz Koridoru'nun Türkiye'nin coğrafi konumunu stratejik ve ekonomik bir avantaja dönüştürme potansiyelini güçlendirdiğidir. Bununla birlikte Türkiye'nin jeoekonomik konumunun yalnızca enerji kaynaklarının transit geçişine dayanmadığı; boru hattı altyapısı, uluslararası enerji iş birlikleri, bölgesel güç ilişkileri ve enerji piyasalarındaki dönüşümlerle birlikte şekillendiği ileri sürülmektedir. Bu çerçevede çalışma, Güney Gaz Koridoru'nu Türkiye'nin bölgesel enerji politikalarındaki etkinliğini ve jeoekonomik kapasitesini ortaya koyan önemli bir stratejik araç olarak değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güney Gaz Koridoru, Türkiye, Jeoekonomi, Enerji Güvenliği, TANAP, Enerji Koridoru
JEL Kodu: Q40, Q48, F50

TURKIYE'S GEOECONOMIC POSITION IN THE CONTEXT OF THE SOUTHERN GAS CORRIDOR

ABSTRACT

Global energy policies are shaped within the framework of states' geopolitical positions, economic interests, and international power relations. The transportation of energy resources from production regions to consumption centers has become a significant factor that goes beyond being merely an economic activity, influencing the strategic positions of states within regional and global systems. In this context, energy corridors stand out as instruments that not only ensure energy supply security but also strengthen the geoeconomic capacities and international standing of transit countries. Türkiye, which serves as a vital link between Europe and the energy resources of the Caspian Basin and the Middle East, plays a strategic role in regional energy policies thanks to its geographical location and developing energy infrastructure. The Southern Gas Corridor, in particular, is a key initiative that reinforces Türkiye's position in energy transportation and enhances the country's geoeconomic importance.

The aim of this research is to examine Türkiye's geo-economic position within the context of the Southern Gas Corridor and its implications for regional energy relations. Accordingly, this study first examines the relationship between geo-economics and energy security concepts, and then evaluates Türkiye's strategic location between energy production regions and consumption centers. While examining the structure of the Southern Gas Corridor and Türkiye's role therein, the study specifically analyzes the contributions that the delivery of Azerbaijani natural gas to European markets—particularly via the Trans-Anatolian Natural Gas Pipeline (TANAP)—makes to Türkiye's energy policies and geoeconomic capacity. Furthermore, Türkiye's objective of enhancing its effectiveness in regional energy connectivity—going beyond its role as a mere energy transit country—is assessed from a geoeconomic perspective.

This research adopts a qualitative research method and employs document analysis techniques. In this context, official documents regarding the energy policies of Türkiye and Azerbaijan, reports from international organizations concerning the Southern Gas Corridor, and relevant academic studies are examined. The main argument of the study is that the Southern Gas Corridor strengthens Türkiye's potential to transform its geographical location into a strategic and economic advantage. Furthermore, it is posited that Türkiye's geoeconomic position is not solely based on the transit of energy resources but is shaped by pipeline infrastructure, international energy collaborations, regional power dynamics, and transformations within energy markets. Accordingly, the study evaluates the Southern Gas Corridor as a significant strategic instrument that demonstrates Türkiye's effectiveness in regional energy policies and its geoeconomic capacity.

Keywords: Southern Gas Corridor, Türkiye, Geoeconomics, Energy Security, TANAP, Energy Corridor
JEL Code: Q40, Q48, F50

BELİRSİZ EKONOMİK KOŞULLAR ALTINDA KURUMSAL FİNANSAL STRATEJİLERDE RİSK YÖNETİMİNİN ROLÜ

Fuad ABBASOV

Gence, Azerbaycan, Gence Devlet Universitesi, ruqiyye.tagiyeva87@mail.ru, 0009-0008-0124-8469

ÖZET

Küresel finans piyasalarının giderek artan karmaşıklığı, jeopolitik gerilimler, enflasyonist baskılar ve hızlı teknolojik değişim, işletmelerin karşı karşıya kaldığı belirsizlik düzeyini önemli ölçüde artırmıştır. Bu koşullar altında etkin risk yönetimi, işletmelerin finansal istikrarını korumalarını ve uzun vadeli rekabet güçlerini sürdürebilmelerini sağlayan kurumsal finansal stratejinin temel unsurlarından biri hâline gelmiştir. Bu çalışma, ekonomik belirsizlik koşullarında risk yönetiminin kurumsal finansal stratejilerin oluşturulması ve uygulanmasındaki rolünü incelemektedir. Araştırmanın amacı, finansal risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi ile stratejik karar alma arasındaki ilişkiyi analiz etmek ve bütünleşik risk yönetimi uygulamalarının işletmelerin dayanıklılığına katkısını ortaya koymaktır. Çalışma, kurumsal finans ve kurumsal risk yönetimi alanlarıyla ilgili güncel akademik literatürün, uluslararası raporların ve teorik modellerin kapsamlı bir şekilde incelenmesine dayanan nitel bir araştırma yaklaşımına dayanmaktadır. Bulgular, proaktif ve sistematik risk yönetimi çerçevelerini benimseyen işletmelerin piyasa dalgalanmalarına daha etkin bir şekilde yanıt verme, sermaye tahsisini optimize etme, yatırım kararlarının kalitesini artırma ve finansal sürdürülebilirliği güçlendirme açısından daha avantajlı konumda olduklarını göstermektedir. Ayrıca, dijital teknolojilerin ve veri odaklı risk değerlendirme araçlarının entegrasyonu, belirsiz ekonomik ortamlarda stratejik finansal planlamanın etkinliğini artırmaktadır. Çalışma sonucunda, risk yönetiminin yalnızca koruyucu bir mekanizma olarak değil, aynı zamanda kurumsal değer yaratımını ve sürdürülebilir büyümeyi destekleyen stratejik bir işlev olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular, belirsizlik koşullarında finansal karar alma süreçlerini geliştirmeyi amaçlayan işletme yöneticileri, finans profesyonelleri ve politika yapıcılar için uygulamaya yönelik önemli katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: kurumsal finans, risk yönetimi, ekonomik belirsizlik, finansal strateji, sürdürülebilir büyüme
JEL Kodu: G32, G30, D81

THE ROLE OF RISK MANAGEMENT IN CORPORATE FINANCIAL STRATEGIES UNDER ECONOMIC UNCERTAINTY

ABSTRACT

The increasing complexity of global financial markets, geopolitical tensions, inflationary pressures, and rapid technological change have significantly intensified the level of uncertainty faced by corporations. Under these conditions, effective risk management has become an essential component of corporate financial strategy, enabling organizations to protect financial stability and sustain long-term competitiveness. This study examines the role of risk management in the formulation and implementation of corporate financial strategies under conditions of economic uncertainty. The research aims to analyze the relationship between financial risk identification, assessment, and strategic decision-making while highlighting the contribution of integrated risk management practices to corporate resilience. The study is based on a qualitative research approach using a comprehensive review of contemporary academic literature, international reports, and theoretical models related to corporate finance and enterprise risk management. The findings indicate that organizations adopting proactive and systematic risk management frameworks are better positioned to respond to market volatility, optimize capital allocation, improve investment decisions, and strengthen financial sustainability. Furthermore, the integration of digital technologies and data-driven risk assessment tools enhances the effectiveness of strategic financial planning in uncertain economic environments. The study concludes that risk management should not be regarded merely as a protective mechanism but as a strategic function that supports corporate value creation and sustainable growth. The findings provide practical insights for corporate managers, financial professionals, and policymakers seeking to improve financial decision-making under conditions of uncertainty.

Keywords: corporate finance, risk management, economic uncertainty, financial strategy, sustainable growth
JEL Code: G32, G30, D81

DİJİTAL BÜROKRASİ VE ALGORİTMİK TAKDİR YETKİSİ: WEBERYAN BÜROKRASİ SONRASI KAMU YÖNETİMİ

Hamza ATEŞ

Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, ates.hamza@gmail.com,i,Orcid: 0000-0003-0975-0062

Vadim ATNASHEV

Prof. Dr., The University of Exeter, tipg@spbstu.ru, Orcid: 0000-0002-6369-4762

ÖZET

Kamu yönetiminde yapay zekâ, makine öğrenmesi, otomatik karar sistemleri ve veri odaklı altyapıların kullanımının artması, eski bir sorunu yeni bir kurumsal formda yeniden canlandırdı: idari takdir yetkisi. Yeni gelişen literatürün büyük bir kısmı, dijitalleşmeyi ya saha düzeyindeki (street-level) takdir yetkisinin önünde bir kısıtlama, ya takdir yetkisinin ön saflardaki görevlilerden sistem tasarımcılarına devredilmesi ya da "yapay takdir yetkisi" adı verilen yeni bir biçimin ortaya çıkışı olarak ele almaktadır. Bu yaklaşımlar, idari dönüşümün önemli yönlerini yakalasa da takdir yetkisinin karmaşık algoritmik karar sistemlerinde gerçekte nerede konumlandığını açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Bu çalışma, algoritmlaşmanın idari takdir yetkisini ortadan kaldırmadığını; aksine yerini değiştirdiğini, parçalara ayırdığını, kodladığını, ölçeklendirdiğini ve çoğunlukla belirsizleştirdiğini savunmaktadır.

Çalışma; Weberyan bürokrasi, Lipsky'nin saha düzeyi bürokrasisi, Bovens ve Zouridis'in sistem düzeyi bürokrasisi, dijital takdir yetkisi literatürü, yapay takdir yetkisi araştırmaları ve algoritmik bürokrasi üzerine yapılan güncel çalışmalardan yola çıkarak "Dağıtık Algoritmik Takdir Yetkisi Tezi"ni geliştirmektedir. Tezin temel iddiası, algoritma aracılı yönetimdeki takdir yetkisinin bir kamu görevlisinin veya bir algoritmanın niteliği olarak değil, sosyo-teknik bir karar mimarisinin bir özelliği olarak anlaşılması gerektiğidir. İdari muhakeme en az yedi alana dağılmıştır: normatif şartname, veri inşası, model tasarımı, eşik belirleme, uygulama, istisna yönetimi ve düzeltme veya inceleme. Çalışma, bu alanları analiz etmek için "Takdir Mimarisi" kavramını ortaya koymakta; takdir yetkisinin göçü, tortullaşmış takdir yetkisi, kodlanmış normatiflik, algoritmik takdir yetkisi çarpanı, istisna körlüğü, sorumluluk seyrelmesi ve yetki izi kopmaları gibi kavramlardan oluşan ilgili bir kelime dağarcığı geliştirmektedir.

Burada önerilen normatif yanıt, "Anayasal Algoritmik Bürokrasi"dir: izlenebilir yetki, anlamlı insani muhakeme, istisna kapasitesi, gerekçe gösterme, itiraz edilebilirlik ve devredilemez kamu sorumluluğunun algoritmik idari sistemlere en başından itibaren dahil edildiği kurumsal bir modeldir. Çalışma; Algoritmik Takdir Yetkisi Etki Değerlendirmeleri, kamuya açık algoritma sicilleri, anlamlı bir insan incelemesi talep etme hakkı, istisna kanalları, algoritmik karar günlükleri ve kamu sektörünün denetlenebilirliğini ve kontrolünü koruyan ihale kurallarını içeren somut reformlar önererek sona ermektedir.

Anahtar Kelimeler: Algoritmik bürokrasi; idari takdir yetkisi; dijital bürokrasi; yapay zekâ; saha düzeyi bürokrasisi; Weber; algoritmik yönetişim; hesap verebilirlik.
JEL Kodu: H83, D73, O33, O33, D73

DIGITAL BUREAUCRACY AND ALGORITHMIC DISCRETION: PUBLIC ADMINISTRATION AFTER WEBERIAN BUREAUCRACY

ABSTRACT

The increasing use of artificial intelligence, machine learning, automated decision systems, and data-driven infrastructures in public administration has revived an old problem in a new institutional form: administrative discretion. Much of the emerging literature treats digitalization either as a constraint on street-level discretion, as a transfer of discretion from frontline officials to system designers, or as the emergence of a new form of "artificial discretion." These approaches capture important aspects of administrative transformation but remain insufficient for explaining where discretion actually resides in complex algorithmic decision systems. This study argues that algorithmization does not eliminate administrative discretion. It relocates, fragments, encodes, scales, and frequently obscures it.

Building on Weberian bureaucracy, Lipsky's street-level bureaucracy, Bovens and Zouridis's system-level bureaucracy, digital-discretion scholarship, artificial-discretion research, and recent work on algorithmic bureaucracy, the study develops the Distributed Algorithmic Discretion Thesis. Its central claim is that discretion in algorithmically mediated administration should be understood not as an attribute of either a human official or an algorithm but as a property of a socio-technical decision architecture. Administrative judgment is distributed across at least seven sites: normative specification, data construction, model design, threshold setting, application, exception handling, and correction or review. To analyse these sites, the study introduces the concept of Discretion Architecture and develops a related vocabulary of discretion migration, sedimented discretion, encoded normativity, the algorithmic discretion multiplier, exception blindness, responsibility dilution, and authority-trace breaks.

The normative response proposed here is Constitutional Algorithmic Bureaucracy: an institutional model in which traceable authority, meaningful human judgment, exception capacity, reason-giving, contestability, and non-delegable public responsibility are built into algorithmic administrative systems from the outset. The study concludes by proposing concrete reforms, including Algorithmic Discretion Impact Assessments, public algorithm registers, a right to meaningful human reconsideration, exception channels, algorithmic decision logs, and procurement rules preserving public-sector auditability and control.

Keywords: Algorithmic bureaucracy; administrative discretion; digital bureaucracy; artificial intelligence; street-level bureaucracy; Weber; algorithmic governance; accountability
JEL Code: H83, D73, O33, O33, D73

SUMUD FİLOSU'NUN TÜRKİYE VE AVRUPA BASININDAKİ HABERLERİNİN GÜNDEM BELİRLEME TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ

Hasan ALTİNCİK

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi, hasanaltincik@gmail.com, 0000-0002-3528-2680

Amine Defne ALKAŞ

Lisanüstü Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, aminealkas1@gmail.com, 0009-0001-9874-3552

ÖZET

Bu çalışma, Filistin'e yönelik insani yardım ve politik farkındalık amacı taşıyan Sumud Filosu'nun Türkiye ve Avrupa basınında nasıl ele alındığını, Gündem Belirleme Teorisi çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, medya kuruluşlarının Sumud Filosu'na ilişkin haberlerinde konu seçimi, haberlerin görünürlük düzeyi, öne çıkarılan temalar, vurgu biçimleri ve söylemsel farklılıklar ele alınmaktadır. Bu doğrultuda, devletlerin sahip olduğu resmi haber kuruluşlarının söz konusu olayı hangi sıklıkta gündeme taşıdığı ve hangi tematik ve söylemsel çerçeveler üzerinden sunduğu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmış; Türkiye'nin resmi haber ajansı Anadolu Ajansı (AA) ile İngiltere'nin kamu yayın kuruluşu British Broadcasting Corporation (BBC) karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Analiz kapsamında, kuruluşların Sumud Filosu'na ilişkin haberleri yayın sıklığı, konu başlıkları, haberlerde öne çıkarılan aktörler, temalar ve kullanılan söylemsel çerçeveler açısından değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra, Gündem Belirleme Teorisi'nin birinci ve ikinci düzey gündem belirleme yaklaşımları doğrultusunda haberlerin konu ve nitelik aktarımı bakımından nasıl farklılaştığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma bulguları, Anadolu Ajansı'nın Sumud Filosu'na BBC'ye kıyasla daha yüksek görünürlük sağladığını göstermektedir. AA haberlerinde olayın ağırlıklı olarak insani yardım, sivil dayanışma, insan hakları ve Filistin'e yönelik uluslararası destek temaları çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Bu yönüyle Sumud Filosu, AA'nın haber gündeminde yalnızca bir gelişme olarak değil, insani ve politik boyutları bulunan önemli bir gündem konusu olarak konumlandırılmaktadır. BBC haberlerinde ise olayın daha sınırlı bir görünürlüğe sahip olduğu ve ağırlıklı olarak güvenlik, diplomasi ve uluslararası ilişkiler bağlamında değerlendirildiği tespit edilmiştir. İkinci düzey gündem belirleme açısından değerlendirildiğinde, AA'nın daha normatif ve meşrulaştırıcı bir söylem geliştirdiği; BBC'nin ise daha mesafeli ve nötr bir haber çerçevesi kullandığı görülmektedir. Bulgular genel olarak, medya kuruluşlarının kurumsal ve ideolojik konumlanmalarının gündem oluşturma ve haber çerçeveleme pratikleri üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gündem Belirleme Teorisi, Sumud Filosu, Anadolu Ajansı, BBC
Jel Kodu: Z00, Z10, Z12

A COMPARATIVE CONTENT ANALYSIS OF NEWS COVERAGE REGARDİNG THE GLOBAL SUMUD FLOTILLA IN THE TURKISH AND EUROPEAN PRESS WITHIN THE FRAMEWORK OF AGENDA-SETTING THEORY

ABSTRACT

This study aims to comparatively examine—within the framework of Agenda-Setting Theory—how the Global Sumud Flotilla, an initiative focused on humanitarian aid to Palestine and political awareness, was covered in the Turkish and European press. The study analyzes media outlets' coverage of the Global Sumud Flotilla by focusing on topic selection, the level of visibility, highlighted themes, modes of emphasis, and discursive differences. Accordingly, the core research problem concerns how frequently state-owned official news agencies brought the event to the agenda and the thematic and discursive frameworks through which they presented it. Content analysis was employed in the study, comparing Turkey's official news agency, Anadolu Agency (AA), with the UK's public broadcaster, the British Broadcasting Corporation (BBC). The analysis evaluated the outlets' coverage based on publication frequency, headlines, prominent actors, themes, and discursive frameworks. Furthermore, the study sought to reveal how the news coverage differed regarding the transfer of topics and attributes, in line with the first- and second-level agenda-setting approaches of Agenda-Setting Theory. Research findings indicate that Anadolu Agency provided greater visibility to the Global Sumud Flotilla compared to the BBC. AA's coverage predominantly addressed the event within the themes of humanitarian aid, civil solidarity, human rights, and international support for Palestine. In this respect, the Global Sumud Flotilla was positioned in AA's news agenda not merely as a routine development, but as a significant issue with humanitarian and political dimensions. Conversely, the study found that the event received more limited visibility in BBC coverage and was primarily assessed within the contexts of security, diplomacy, and international relations. When evaluated from the perspective of second-level agenda-setting, it is observed that the AA develops a more normative and legitimizing discourse, whereas the BBC employs a more detached and neutral news-framing approach. Overall, the findings reveal that the institutional and ideological positionings of media organizations influence their agenda-setting and news-framing practices.

Keywords: Agenda-Setting Theory, Global Sumud Flotilla, Anadolu Agency, BBC
JEL Code: Z00, Z10, Z12

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ISEPA'26
HS'BI Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts

9th International Symposium on Economics, Politics and Administration

MALİ BASKINLIK, MERKEZ BANKASI BAĞIMSIZLIĞI VE FİNANSAL BASKILAMA: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR ARDL ANALİZİ (2010-2026)

Hasan BAYRAM

İktisat Yüksek Lisans Öğrencisi, hasanbyrm2121122@gmail.com

Pelin KARATAY GÖGÜL

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, pelinkaratay@dicle.edu.tr, 0000-0001-8285-3688

ÖZET

Mali baskınlığın belirginleştiği dönemlerde para politikası kararları yalnızca fiyat istikrarı amacıyla değil, kamunun finansman koşullarını gözeten kurumsal ve düzenleyici tercihlerle de şekillenebilmektedir. Bu çalışma, 2010-2026 döneminde Türkiye'de fiilî merkez bankası bağımsızlığı ile finansal baskılama arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve mali baskınlığın bu ilişki üzerindeki rolünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada finansal baskılama, tek bir göstergeye indirgenmek yerine reel faiz oranı, zorunlu karşılık düzenlemeleri ve bankaların kamu iç borçlanma araçlarını tutmalarını teşvik eden veya zorunlu kılan menkul kıymet tesis uygulamaları üzerinden oluşturulan bileşik bir endeksle temsil edilmektedir. Fiilî merkez bankası bağımsızlığı ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası başkanlarının görev değişim sıklığı ile politika faizinin piyasa beklentilerinden sapma derecesi yardımıyla ölçülmektedir. Mali baskınlığın etkisini kontrol etmek amacıyla merkezi yönetim bütçe dengesi, iç borçlanma göstergeleri ve enflasyon oranından yararlanılmaktadır. Aylık zaman serileriyle yürütülen analizde değişkenlerin durağanlık özellikleri ve yapısal kırılmalar dikkate alınmakta; kısa ve uzun dönem ilişkiler ARDL sınır testi yaklaşımıyla araştırılmaktadır. Ön değerlendirmeler, merkez bankasının fiilî hareket alanındaki daralmanın finansal baskılama araçlarının kullanımını artırabildiğine; bu etkinin özellikle enflasyonun yükseldiği, kamunun finansman ihtiyacının güçlendiği ve para politikası iletişiminin zayıfladığı dönemlerde belirginleştiğine işaret etmektedir. Çalışmanın, merkez bankası bağımsızlığını yalnızca hukuki düzenlemeler üzerinden değil, karar alma pratiği ve piyasa beklentileriyle birlikte ele alması; finansal baskılamayı da çok boyutlu bir gösterge setiyle ölçmesi bakımından literatüre katkı sunması beklenmektedir. Bulgular, para ve maliye politikaları arasındaki kurumsal eşgüdümün fiyat istikrarı, finansal istikrar ve politika güvenilirliği açısından önemini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Merkez bankası bağımsızlığı, finansal baskılama, mali baskınlık, para politikası, ARDL sınır testi
JEL Kodu: C22, E52, E58, E62, G28

FISCAL DOMINANCE, CENTRAL BANK INDEPENDENCE AND FINANCIAL REPRESSION: AN ARDL ANALYSIS FOR TÜRKİYE (2010-2026)

ABSTRACT

In periods of pronounced fiscal dominance, monetary policy decisions may be shaped not only by price stability objectives but also by institutional and regulatory choices intended to ease public financing conditions. This study examines the relationship between de facto central bank independence and financial repression in Türkiye over the 2010-2026 period and evaluates the role of fiscal dominance in that relationship. Rather than relying on a single variable, financial repression is represented by a composite index based on the real interest rate, reserve requirement regulations, and securities maintenance arrangements that encourage or require banks to hold government domestic debt instruments. De facto central bank independence is measured using the turnover frequency of Central Bank of the Republic of Türkiye governors and the size of deviations between policy-rate decisions and market expectations. Central government budget balance, domestic borrowing indicators, and inflation are used to account for fiscal dominance and macroeconomic conditions. With monthly time-series data, the analysis considers the integration properties of the variables and structural breaks, while short-and long-run relationships are investigated through the ARDL bounds-testing approach. Preliminary assessments suggest that a narrowing of the central bank's de facto room for manoeuvre may be associated with more intensive use of financial repression instruments, particularly when inflation and public financing needs rise and policy communication weakens. By assessing central bank independence through decision-making practice and market expectations, and by measuring financial repression with a multidimensional indicator set, the study is expected to contribute to the literature on monetary-fiscal interactions in emerging economies. The findings are intended to clarify why institutional coordination between monetary and fiscal authorities matters for price stability, financial stability, and policy credibility.

Keywords: Central bank independence, financial repression, fiscal dominance, monetary policy, ARDL bounds testing
JEL Code: C22, E52, E58, E62, G28

ALMANYA EKONOMİSİNDE SERMAYE STOKU VE İSTİHDAMIN REEL ÇIKTI İLE İLİŞKİSİ

Hasan BAYRAM
İktisat Yüksek Lisans Öğrencisi, hasanbyrm2121122@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Almanya ekonomisinde sermaye stoku ve istihdam ile reel çıktı arasındaki ilişkiyi Cobb-Douglas üretim fonksiyonu çerçevesinde incelemektir. Analizde 70 gözlemden oluşan zaman serisi kullanılmış; reel çıktı bağımlı, sermaye stoku ve istihdam açıklayıcı değişken olarak belirlenmiştir. Serilerin doğal logaritmaları alınarak kurulan model En Küçük Kareler yöntemiyle tahmin edilmiştir. Modelin güvenilirliği Breusch-Pagan-Godfrey, Harvey, Glejser ve ARCH değişen varyans testleri ile Durbin-Watson ve Breusch-Godfrey LM otokorelasyon testleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca Newey-West HAC standart hataları hesaplanmıştır. Tahmin sonuçlarına göre istihdam katsayısı 1,0067, sermaye stoku katsayısı 0,8215'tir. Diğer koşullar sabitken istihdamdaki yüzde 1'lik artış reel çıktıda yaklaşık yüzde 1,01'lik, sermaye stokundaki yüzde 1'lik artış ise yaklaşık yüzde 0,82'lik artışla ilişkilidir. Katsayılar Newey-West düzeltmesi sonrasında yüzde 5 düzeyinde anlamlılığını korumaktadır. Katsayılar toplamının 1,8282 olması ölçeğe göre artan getiriye işaret ederken, modelin açıklama gücü yüzde 98,36'dır. Klasik değişen varyans testleri homoskedastisite varsayımını reddetmemiş; ARCH testi koşullu varyans etkisi, otokorelasyon testleri ise güçlü pozitif seri korelasyon göstermiştir. Bulgular, Almanya ekonomisinde sermaye birikimi ve istihdamın reel çıktı ile pozitif ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, üretim faktörlerinin Almanya'nın reel çıktı performansındaki göreli önemini nicel olarak göstermektedir. Bununla birlikte katsayıların uzun dönem esneklikleri olarak yorumlanabilmesi için durağanlık ve eşbütünleşme sınamalarının yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cobb-Douglas üretim fonksiyonu, sermaye stoku, istihdam, reel çıktı, Almanya
JEL Kodu: C22, E23, E24, O47, O52

THE RELATIONSHIP BETWEEN CAPITAL STOCK EMPLOYMENT AND REAL OUTPUT IN THE GERMAN ECONOMY

ABSTRACT

This study examines the relationship between capital stock, employment, and real output in Germany using a Cobb-Douglas production function. A log-linear model based on 70 observations is estimated by ordinary least squares, and Newey-West HAC standard errors are reported. The employment and capital-stock coefficients are 1.0067 and 0.8215. Accordingly, a 1% rise in employment is associated with an approximately 1.01% increase in real output, while a 1% rise in capital stock is associated with a 0.82% increase. Both coefficients remain significant at the 5% level. Their sum of 1.8282 indicates increasing returns to scale, and the model explains 98.36% of output variation. Diagnostic tests show strong positive serial correlation and an ARCH effect, although conventional heteroskedasticity tests do not reject homoskedasticity. The results indicate that capital accumulation and employment are positively related to Germany's real output. Stationarity and cointegration tests are required before interpreting the coefficients as long-run elasticities.

Keywords: Cobb-Douglas production function, capital stock, employment, real output, Germany
JEL Code: C22, E23, E24, O47, O52

ÖZDEŞ FİRMALAR NEDEN STRATEJİK OLARAK FARKLI DÜZEYLERDE FİYAT KARMAŞIKLIĞI SEÇER? DÜZENLEYİCİLER NEREYE BAKMALIDIR?

Hasan DOLUCA

Prof. Dr., Baden-Wuerttemberg Cooperative State University Mosbach, hasan@doluca.net

Batuhan Enes Nasuhi DOLUCA

Carl-von-Ossietzky-School (Wiesbaden), batuhanenesdoluca@gmail.com

ÖZET

Firmalar sıklıkla fiyatlarını kasıtlı olarak karşılaştırılması zor hale getirir: bir sabit ücret, bir kullanım bedeli, koşullu indirimler ve ek hizmetler şeklinde parçalara ayırırlar. Bu çalışma bunun nedenini ve düzenleme açısından anlamını incelemektedir. Aynı ürünü aynı maliyetle satan iki firmanın önce basit ya da karmaşık bir tarife sunmayı seçtiği, ardından fiyatını belirlediği basit bir model kurulmuştur. İki tarifeyi karşılaştırmak ne kadar zorsa, bir fiyat indirimi o kadar az ek müşteri kazandırmaktadır; bu nedenle her iki firma da daha yüksek fiyat uygulamayı tercih etmektedir. Karmaşıklık, dengede kimseyi yanıltmadan, yalnızca fiyat rekabetini yumuşatarak işe yarar. Piyasanın büyüklüğüne bağlı kapalı-form koşullar türetilmekte; buna göre her iki firma da basit formatı, her iki firma da karmaşık formatı veya -en ilginç durumda- iki firmadan yalnızca biri karmaşık formatı seçmektedir. Bu sonuncusu çalışmanın temel bulgusudur: geniş bir piyasa büyüklüğü aralığında, karar öncesinde her bakımdan özdeş olan iki firma, aralarında hiçbir asimetri olmamasına rağmen, denge seçimi sonucu farklı roller üstlenmektedir. Bu durum düzenleme açısından önemlidir, çünkü bir düzenleyicinin böyle bir piyasadaki her firmayı eşit yoğunlukta izlemesi gerekmediği; ilgili aralıkta yalnızca bir firmanın her zaman karmaşık olduğu ve o tek firmayı belirleyip izlemenin yeterli olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca tarifelerin karşılaştırılması zorlaştıkça hem tüketici refahının hem de toplam refahın azaldığı gösterilmekte; bu nedenle tüketicileri önceleyen bir düzenleyici ile toplam refahı önceleyen bir düzenleyici aynı politikada buluşmaktadır: piyasa, firmaların basit formatı kendiliğinden seçmeyeceği kadar büyük olduğunda, basit tarife formatını zorunlu kılmak

Anahtar Kelimeler: fiyat karmaşıklığı, içsel asimetri, tüketici koruması, düzenleme
JEL Kodu: D43, D83, L13

WHY IDENTICAL FIRMS STRATEGICALLY CHOOSE DIFFERENT LEVEL OF PRICE COMPLEXITY? WHERE SHOULD REGULATORS LOOK?

ABSTRACT

Firms often make their prices hard to compare. They either set one fix price (simple price structure) for the good or split a tariff into a base fee and a usage charge (complex price structure). Our paper asks why firms behave in this way, and what it implies for the regulator.

In our model two firms sell a homogenous product and have identical cost structures. Firms first choose whether to offer a simple or a complex price structure, and then set prices. On the consumer side - due to price complexity - we assume that, without investing time, consumers are not able to determine which firm's product is cheaper overall. Furthermore, consumers differ in the invested time to disentangle the price differences between firms.

We derive conditions on the size of the market under which both firms choose the simple price structure, both choose the complex price structure, or, most interestingly, exactly one of the two chooses the complex price structure. This last case is the paper's central finding and thus matters for regulation: If exactly one firm chooses complex prices, identifying and monitoring that one firm is enough. We further show that consumer welfare and total welfare both fall as prices become harder to compare. Hence, regulator protecting consumers and a regulator maximizing total welfare arrive at the same policy: require the simple price structure format whenever the market is large enough that firms would not choose it on their own.

Keywords: price complexity, bounded rationality, consumer protection, regulation
Jel Kodu: D43, D83, L13

SMA TEST SONUÇLARININ GECİKMESİNDEN KAYNAKLANAN BELİRSİZLİK VE GECİKMELERE İLİŞKİN KORKULARIN İÇERİK ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Haşim ÇAPAR

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, hasim.capar@dicle.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7056-7879

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, sağlık hizmetleri ve laboratuvar süreçlerine yönelik SMA gen testi için başvuru yapanların ilettiği şikayetleri inceleyerek yaşanan operasyonel aksaklıkları, iletişim eksikliklerini ve bu durumların bireyler üzerindeki hukuki, etik ve psikolojik yansımalarını ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda toplam Şikayetvar.com üzerinden toplanan 27 şikâyet metni ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Verilerin kodlanması, kategorize edilmesi, tematik haritalandırılması ve kelime bulutu analizleri NVivo 15 nitel veri analizi yazılımı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen veriler dört ana tema altında toplanmıştır: Süreç ve Zamanlama Sorunları: Sonuç açıklanma sürelerinin aşırı uzaması, kurumsal bekleme süreleri ve bireylerin günlük yaşam akışının aksaması. İletişim ve Bilgilendirme Eksiklikleri: E-Nabız gibi dijital sistemlerde yaşanan hatalar, kurumlara ulaşılamaması ve yetersiz yönlendirmeler. Laboratuvar ve Numune Yönetimi: "Yeni numune gönderiniz" talepleri, numunelerin kaybolduğu ya da karıştığına dair şüpheler ile mükerrer test zorunlulukları. Etik, Hukuki ve Psikolojik Boyut: Hatalı veya geç sonuçların doğurabileceği sağlık riskleri nedeniyle hissedilen "vebal ve sorumluluk" kaygıları, taşıyıcılık/aile planlaması endişeleri ve belirsizlik sürecinin yarattığı mağduriyet stresi. Araştırma bulguları, sağlık süreçlerindeki gecikmelerin ve laboratuvar aksaklıklarının hastalar üzerinde yalnızca zamansal ve psikolojik bir yük yaratmadığını, aynı zamanda ciddi hukuki ve etik sorumluluk tartışmalarına zemin hazırladığını göstermektedir. Sonuç olarak, dijital altyapıların iyileştirilmesi, sonuç verme sürelerinin şeffaf bir şekilde yönetilmesi ve hasta iletişim kanallarının güçlendirilmesi kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: SMA, Tarama Testi, Halk Sağlığı, Sağlık Yönetimi
JEL Kodu: I10, I14, I15, I18

AN ANALYSIS OF FEARS REGARDING UNCERTAINTY AND DELAYS STEMMING FROM DELAYED SMA TEST RESULTS USING CONTENT ANALYSIS

ABSTRACT

The aim of this study is to examine complaints submitted by individuals applying for SMA genetic testing regarding healthcare services and laboratory processes, and to reveal the operational disruptions, communication deficiencies, and the legal, ethical, and psychological repercussions of these situations on the individuals involved. A qualitative research approach was adopted for the study, and content analysis was employed to analyze the data. In this context, a total of 27 complaint texts collected from Şikayetvar.com were examined in detail. Data coding, categorization, thematic mapping, and word cloud analyses were conducted using NVivo 15 qualitative data analysis software. The data obtained from the content analysis were categorized under four main themes: Process and Timing Issues: Excessively long result turnaround times, institutional waiting periods, and disruptions to individuals' daily routines. Communication and Information Deficiencies: Errors in digital systems (such as e-Nabız), inability to contact institutions, and inadequate guidance. Laboratory and Sample Management: Requests to submit new samples, suspicions regarding lost or mixed-up samples, and the requirement for repeat testing. Ethical, Legal, and Psychological Dimensions: Concerns regarding the "burden and responsibility" associated with potential health risks from erroneous or delayed results, worries about carrier status and family planning, and the stress and distress caused by the period of uncertainty. Research findings indicate that delays in healthcare processes and laboratory-related disruptions not only impose temporal and psychological burdens on patients but also pave the way for serious debates regarding legal and ethical responsibilities. Consequently, improving digital infrastructures, transparently managing result turnaround times, and strengthening patient communication channels are of critical importance.

Keywords: SMA, Screening Test, Public Health, Health Management
JEL Code: I10, I14, I15, I18

PİKSELLER, KİRLİLİK VE VERİMLİLİK: AVRUPA BÖLGELERİNDE İKİZ DÖNÜŞÜMÜN ÇÖZÜMLENMESİ

Hüseyin DOLUCA

Dr., University of Augsburg, hueseyin.doluca@uni-a.de, 0000-0001-8923-6922

Koray Ege DOLUCA

LMU Munich and Technical University of Munich, k.doluca@tum.de, 0009-0007-6126-7891

ÖZET

Dijitalleşme ve sürdürülebilirliğin eş zamanlı olarak gerçekleştirilmesini ifade eden ikiz dönüşüm (twin transformation) yaklaşımı, politika, işletme ve ekonomi alanlarında giderek önem kazanmaktadır. Mevcut literatür dijitalleşme ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişkiyi kapsamlı biçimde ele alsa da, bölgesel piyasaların özgün koşullarını büyük ölçüde göz ardı etmektedir. Bu çalışma, dijitalleşme, çevresel iyileşme ve bölgesel sağlık maliyetleri arasındaki etkileşimi Avrupa'daki NUTS-2 bölgeleri düzeyinde ampirik olarak incelemektedir. Mevcut araştırmalar, dijitalleşmenin mümkün kıldığı uzaktan çalışmanın hastalık nedeniyle işe devamsızlığı azaltabileceğini ve ölçülebilir bir sağlık kazanımı sağlayabileceğini göstermektedir. Bu kazanım bağlamında, işe gidip gelmenin azalmasına bağlı olarak ortaya çıkan çevresel iyileşme mekanizması tartışılmaktadır. Ancak bu etki, bölgesel ekosistem ve yerel yapısal farklılıklara bağlı olarak değişmekte ve tüm bölgelerde aynı biçimde ortaya çıkmamaktadır. Bu bölgesel farklılıkları açıklamak amacıyla modele temel düzenleyici faktörler dahil edilmiştir. Bulgular, özellikle bölgesel yoğunluğun dijitalleşmenin ekonomik ve sağlık açısından sağladığı kazanımları güçlendiren önemli bir unsur olduğunu göstermektedir. Ayrıca, dijital dönüşümün etkilerindeki sektörel farklılıklar ele alınmaktadır. Bilgi yoğun sektörlerde verimlilik artışları ile sağlık maliyetlerindeki azalma birbirini desteklerken, işyerinde fiziksel bulunmayı gerektiren sektörlerde verimlilik kayıpları ortaya çıkabilmektedir. Bölgesel panel verilerine dayanan bu çalışma, politika yapıcılar ve işletme yöneticileri için önemli çıkarımlar sunmakta; dijital ve yeşil politikaların ekonomik ve sağlık kazanımlarını en üst düzeye çıkarmak için bölgesel ve sektörel farklılıkların dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Piyasalar, Dijital Dönüşüm, İkiz Dönüşüm, Sağlık Maliyetleri
JEL Kodu: R11, J22, O33

PIXELS, POLLUTION AND PRODUCTIVITY: UNRAVELING THE TWIN TRANSFORMATION IN EUROPEAN REGIONS

ABSTRACT

The simultaneous pursuit of digitalization and sustainability known as twin transformation is widely addressed in policy, management and economics. While existing literature examines the relationship between digitalization and sustainability, it largely neglects regional labor market realities. Understanding these regional disparities is vital, as uniform policy models fail to account for local economic structures and distinct workforce vulnerabilities. This paper breaks away from this one-dimensional view and addresses the following research question: How do digitalization, environmental relief, and regional health costs interact within the regional ecosystem? Departing from macro-level global studies, we analyze this nexus empirically at the European NUTS-2 regional level. Extant research finds that remote work, enabled by digitalization, may decrease sick days and yield a measurable health dividend, primarily driven by the underlying environmental relief mechanism of reduced commuting emissions. We bridge a critical research gap by examining how this relationship is shaped by the regional ecosystem and local structural disparities and whether it unfolds uniformly across regional contexts. To capture these regional realities, our approach rejects a uniform effect by integrating key moderating dimensions: Regional density serves as a critical amplifier, showing that the economic value of digitalization differs throughout the analyzed regions. Finally, we discuss the disaggregation of the model through sector-specific efficiency trade-offs: while knowledge-intensive sectors (such as IT) may experience aligned productivity gains and health cost reductions, presence-bound industries tend to face real efficiency losses that pose distinct managerial challenges. By synthesizing regional panel data on digital connectivity metrics, workforce health outcomes, and economic structures, this study provides actionable insights for policymakers and corporate leaders, demonstrating that sustainable administrative strategies must carefully balance digital-green policies with structural labor market realities to maximize the economic health dividend.

Keywords: Digital Transformation, Health Costs, Regional Markets, Twin Transformation
JEL Code: R11, J22, O33

TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞI: DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Hüseyin DURSUN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, huseyindursun797@gmail.com

Seyfettin ASLAN

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi-Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölüm Başkanı, seyfettinaslan68@gmail.com, 0000-0002-9145-2867

ÖZET

Çağımızda sosyal devlet ilkesinin yerel yönetimler ölçeğindeki izdüşümü olan sosyal belediyecilik vizyonu, giderek daha kritik bir ehemmiyete sahip olmaktadır. Bireylerin zaruri gereksinimlerinin karşılanmasından kişisel gelişim süreçlerine dek kamu hizmetlerinin tüm alanlarına temas eden bu idari yaklaşım, yerel yönetimlerin kurumsal öncelikleri arasına yerleşmiştir. Nitekim günümüzde kamu idareleri, mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçları ve faaliyetleri planlarken ağırlıklı olarak sosyal belediyecilik ilkelerini merkeze almaktadır. Bu hukuki ve idari anlayış, kent sakinlerinin yaşam standartlarını yükseltmenin yanı sıra, vatandaşların beklenti ve ihtiyaçlarına kamu yararı gözetilerek süratle yanıt verilmesine de olanak tanımaktadır. Bu çalışmanın yöntemsel kurgusunda nitel araştırma desenlerinden gözlem tekniği ve yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi tercih edilmiştir. Saha araştırması neticesinde toplanan veriler ise içerik analizi ve betimsel fenomenoloji yaklaşımları kullanılarak çözümlenmiştir. Bu araştırmanın temel gayesi, sosyal belediyecilik pratiklerinin büyükşehir belediyeleri ölçeğinde ne derece etkin uygulandığını mülki idare ve kamu yönetimi perspektifinden ortaya koymaktır. Buna ek olarak, idari mekanizmaların ve siyasi vizyon farklılıklarının sosyal belediyecilik politikaları ve uygulamaları üzerindeki muhtemel yansımaları da inceleme konusu yapılmıştır. Araştırma evreni kapsamında Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi örneklem olarak seçilmiş ve kurumun yerel idari dinamikler üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, söz konusu idarenin eylemlerini sosyal belediyecilik ve sosyal hukuk devleti vizyonuna uygun biçimde yürüttüğü belirlenmiş; ancak bu hizmetlerin sunumu esnasında hukuki, yapısal veya işleyişsel çeşitli güçlüklerle karşılaşıldığı saptanmıştır. Ayrıca incelemede, kurumun bu sorunları aşmaya yönelik kendi çözüm mekanizmalarını ve stratejilerini de mevzuat dairesinde ürettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Belediyecilik, Sosyal Devlet, Sosyal Politika, Sosyal Hizmet, Diyarbakır.
JEL Kodu: H70, H75, I38

THE CONCEPT OF SOCIAL MUNICIPALISM IN TURKEY: THE CASE OF DIYARBAKIR METROPOLITAN MUNICIPALITY

ABSTRACT

In our contemporary era, the vision of social municipalism, which represents the projection of the social state principle at the local government level, has gained increasingly critical importance. This administrative approach, touching all areas of public service from fulfilling individuals' essential needs to supporting their personal development processes, has established itself among the institutional priorities of local governments. Today, public administrations primarily center the principles of social municipalism while planning services for shared local needs. This legal and administrative understanding not only improves the living standards of urban residents but also enables a swift response to the expectations and needs of citizens with a focus on public interest. In the methodological framework of this study, observation technique and semi-structured interview method, which are qualitative research designs, were preferred. The data collected through field research were analyzed using content analysis and descriptive phenomenology approaches. The primary objective of this research is to reveal the extent to which social municipalism practices are effectively implemented at the scale of metropolitan municipalities from the perspective of public administration. In addition, the potential implications of administrative mechanisms and political vision differences on social municipalism policies were examined. Within the scope of the research universe, Diyarbakır Metropolitan Municipality was selected as a sample, and the institution's effects on local administrative dynamics were analyzed. In line with the findings, it was determined that the municipality carries out its actions in accordance with the vision of social municipalism and the social rule of law; however, various legal, structural or operational difficulties were encountered during service delivery. Furthermore, the study observed that the institution developed its own solution mechanisms and strategies to overcome these problems within the legal framework.

Keywords: Social Municipalism, Social State, Social Policy, Social Work, Diyarbakır
JEL Code: H70, H75, I38

ENERJİ TÜKETİMİ VE EKONOMİK BÜYÜME BAĞLANTISI: OECD ÜLKELERİNDEN KANITLAR

İbrahim ŞENKAL

Öğretmen, Valilik, senkal.ibrahim76@gmail.com

ÖZET

Enerji tüketimi ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki, enerji ekonomisinde uzun zamandır en çok tartışılan konulardan biridir. Sanayileşen ekonomiler, enerji yoğunluğunu azaltmak için enerji yoğun malları ithal ederek enerji verimliliğini arttırmaya yönelik stratejiler geliştirmeleri buna dayanak oluşturmaktadır. Bu enerjinin yarattığı fırsatlar arasında kullanımının kolay olması, üretkenliği ve yarattığı çevresel etmenlerin diğer kaynaklara oranla çok daha az olması yer alır. Ekonomiler iklim değişikliğiyle mücadele ederken sürdürülebilir kalkınmayı hedefledikçe, bu ilişkiyi anlamak giderek daha önemli hale gelmektedir. Yapılan bu çalışma enerji kaynaklarının ekonomik büyümeye etkisini öne çıkararak politika yapıcılara, ortak amacı paylaşanlara ve araştırmacılara katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çalışmanın özgün değeri ise; ekonomik büyüme ile enerji kaynakları arasındaki ilişki özgün ve güncel bulgular doğrultusunda detaylı olarak incelenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu çalışma, 2000-2024 dönemi boyunca OECD ülkelerinde enerji tüketimi ve ekonomik büyüme arasındaki uzun vadeli ve kısa vadeli ilişkiyi araştırmaktadır. Değişkenler arasındaki dinamik ilişkiyi incelemek için kesitsel bağımlılık testleri, ikinci nesil panel birim kök testleri, panel eşbütünleşme analizi ve panel nedensellik testleri de dahil olmak üzere panel ekonometrik teknikler önerilmiştir. Bulguların, Enerji Odaklı Büyüme, Koruma, Geri Besleme ve Tarafsızlık hipotezlerine ilişkin güncel kanıtlar sağlayarak literatüre katkıda bulunması beklenmektedir. Sonuçların, enerji güvenliği, ekonomik kalkınma ve çevresel sürdürülebilirlik arasında denge kurmak için önemli politika çıkarımları sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Enerji Tüketimi, Ekonomik Büyüme, OECD Ülkeleri, Panel Veri Analizi, Sürdürülebilir Kalkınma
JEL Kodu: Q43

ENERGY CONSUMPTION AND ECONOMIC GROWTH NEXUS: EVIDENCE FROM OECD COUNTRIES

ABSTRACT

The relationship between energy consumption and economic growth has long been one of the most debated topics in energy economics. This is evidenced by the strategies industrialized economies develop to enhance energy efficiency such as importing energy-intensive goods in order to reduce energy intensity. Key advantages of this energy source include ease of use, productivity benefits, and a very lower environmental impact compared to other sources. Understanding this relationship is becoming increasingly important as economies strive for sustainable development while combating climate change. By highlighting the impact of energy sources on economic growth, this study aims to provide valuable insights for policymakers, stakeholders, and researchers. The study's unique value lies in its detailed examination of the relationship between economic growth and energy sources, grounded in original and up-to-date findings. It investigates the long- and short-term relationships between energy consumption and economic growth across OECD countries during the 2000–2024 period. To analyze the dynamic interactions between the variables, the study employs panel econometric techniques, including cross-sectional dependence tests, second-generation panel unit root tests, panel cointegration analysis, and panel causality tests. The findings are expected to contribute to the literature by providing current evidence regarding the Energy-Led Growth, Conservation, Feedback, and Neutrality hypotheses. Furthermore, the results are anticipated to offer significant policy implications for balancing energy security, economic development, and environmental sustainability.

Keywords: Energy Consumption, Economic Growth, OECD Countries, Panel Data Analysis, Sustainable Development
JEL Code: Q43

9th International Symposium on Economics, Politics and Administration

EKONOMİK COĞRAFYA KAPSAMINDA KOMŞU KRİZLERİNİN MEKÂNSAL NEGATİF DIŞSALLIĞI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

İsmail TATLIOĞLU

Prof. Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi, İİBF, Maliye, ismail@uludag.edu.tr, 0009-0004-2839-3392

Tolga SEZDİ

Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi, İİBF, Maliye, tolgasezdi@uludag.edu.tr, 0000-0003-2263-3151

ÖZET

Türkiye mevcut nüfus yapısı, coğrafi konumu ve sınır uzunluğu sebebiyle çeşitli bölgesel ortaklıklar için potansiyel bir ülkedir. Ortaklık kurulmadığı takdirde bile komşu ülkelerle yapılan her türlü iktisadi ve kültürel alışveriş ülkenin toplumsal hafızasına olumlu etki yaparken, çevre ülkelerde yaşanan olumsuzluklar da benzer ölçüde olumsuz dışsallığa sahiptir. Nitekim; güçlü ve istikrarlı bir bölge, teorik olarak daha güçlü bir Türkiye ekonomisi anlamına gelmektedir. Türkiye, tarih boyunca çevresinde süregelen birden fazla aktif krizle komşu bir konumdadır. Bu çalışma, söz konusu krizlerin Türkiye'nin sosyo-ekonomisi üzerindeki etkisinin tesadüfi ya da yalnızca dış politikaya ait bir olgu olarak değil, ülkenin ekonomik coğrafya etkisini de incelemektedir. Mekan ve çevre günümüzde yalnızca bir araştırmanın nesnesi değil artık ilişikleri yaratan ve şekillendiren bir unsurdur (Kaygalak, 2011). Mekansal faktörlerin coğrafi-ekonomik sistemi nasıl etkilediğinin anlaşılması, ekonomik süreçlerin ve davranışların daha kapsamlı bir şekilde analiz edilmesine ve anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Krugman'ın (1991) yeni ekonomik coğrafya yaklaşımı mekan ekonomisi ve ekonomik coğrafya literatüründeki mesafeye bağlı azalan etki mantığının çoğunlukla genellikle pazar erişimi ve ticaret avantajı gibi olumlu sonuçlar için kullanılmıştır. Fakat bu çalışmada bu ilişki tersine çevrilerek, coğrafi yakınlığın aynı zamanda bir negatif dışsallık ve risk kaynağı olduğu incelenmektedir. Çalışmada istikrar; küresel ve bölgesel kamusal mal olarak ele alınmıştır. Buradan hareketle kuramsal çerçeve, ülkelerin komşularındaki siyasi ve ekonomik istikrarsızlığın kendi ekonomik büyümesini düşürdüğünü gösteren Ades ve Chua'nın (1997) "komşu laneti" kavramı ile iç savaşların komşu ve çevre ülkelere ekonomik sıçramasını mekansal ekonometrik yöntemlerle ortaya koyan Murdoch ve Sandler'in (2002) bulgularını birleştirmektedir. Bulgular, komşu ve çevre ülke istikrarsızlığının Türkiye'ye tek bir kanaldan değil, farklı mekanizmalardan ulaştığını göstermektedir. Türkiye çevresindeki ülkelerde meydana gelen gerilimlerden en fazla tedarik zinciri, enerji ve göç unsurlarıyla etkilenmektedir. Bunlar doğrudan Türkiye'nin ekonomik ve kalkınma politikalarına da etki etmektedir. Bu tespitten hareketle çalışma mekânsal dayanıklılığı arttırmak için 3 öneri sunmaktadır. Bunlar; (i) enerji tedarikçi yoğunlaşmasının azaltılması yönündeki mevcut çabaların (yerli üretim artışı) hızlandırılması ve tedarikçi yoğunlaşmasının resmi bir risk göstergesi haline getirilmesi, (ii) potansiyel krizler çerçevesinde ticaret ortaklıklarının siyasi krizle askıya alınma riskine göre önceden haritalandığı bir "siyasi risk envanteri" oluşturulması, (iii) göç, enerji/tedarik ve ticaret kanallarının takip edildiği kurumlar arası bir bölgesel risk izleme koordinasyon mekanizmasının kurulması.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Coğrafya, Mekan Ekonomisi, Komşu Laneti, Mekânsal Negatif Dışsallık, Türkiye
JEL Kodu: R12, F51, D62

THE SPATIAL NEGATIVE EXTERNALITY OF NEIGHBORING CRISES IN ECONOMIC GEOGRAPHY: THE CASE OF TÜRKİYE

ABSTRACT

Türkiye has been situated in a position where multiple active crises have persisted in its vicinity. This study examines the impact of these crises on Tükiye's socio-economy, considering not only whether this impact is coincidental or solely a matter of foreign policy, but also the influence of the country's economic geography. Krugman's (1991) new economic geography approach has largely utilized the logic of distance-dependent diminishing returns in the literature on the economics of space and economic geography, typically to explain positive outcomes such as market access and trade advantages. However, in this study, this mechanism is reversed to examine how geographic proximity can also function as a source of negative externalities and risk exposure. The theoretical framework draws on the concept of the "curse of the neighbor" introduced by Ades & Chua (1997), and the findings of Murdoch & Sandler (2002), who used spatial econometric methods to demonstrate the economic spillover of civil wars to neighboring and surrounding countries. The findings indicate that instability in neighboring and surrounding countries affects Türkiye not through a single, homogeneous channel but through distinct mechanisms specific to each crisis. Türkiye is most affected by tensions in neighboring countries through its supply chains, energy sector and migration. These factors also directly influence Türkiye's economic and development policies. Based on this finding, the study offers three recommendations to enhance spatial resilience. These are: (i) accelerating current efforts to reduce concentration among energy suppliers (by increasing domestic production) and establishing supplier concentration as an official risk indicator; (ii) creating a "political risk inventory" that preemptively maps trade partnerships based on the risk of their suspension due to political crises, (iii) establishing an interagency regional risk monitoring coordination mechanism to track migration, energy/supply and trade channels.

Keywords: Economic Geography, Spatial Economics, Neighbor's Curse, Spatial Negative Externality, Türkiye
JDL Code: R12, F51, D62

DUYGULAR VE GİRİŞİMCİLİK

Levent YILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi, Türk-Alman Üniversitesi, levent.yilmaz@tau.edu.tr, 0000-0002-5077-0877

ÖZET

Bu çalışma, ayrı ayrı ele alınan duyguların girişimcilik niyetleriyle nasıl ilişkili olduğunu incelemektedir. İstanbul'daki Türk-Alman Üniversitesi'nde 392 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilen laboratuvar ortamındaki bir anket çalışmasından yararlanarak, Farklı Duygular Ölçeği (Differential Emotions Scale) modülünü girişimcilik niyetine, fırsatlara ilişkin tutumlara, statü kaygılarına, risk tercihlerine, kişiliğe, kontrol odağına, yaratıcılığa ve özerkliğe ilişkin ayrıntılı ölçümlerle birleştiriyoruz. Ampirik analizde, faktör skorundan elde edilen ve örneklem medyanına göre kodlanan yüksek girişimcilik niyetinin olasılığını açıklamak üzere probit marjinal etkileri tahmin edilmektedir. En güçlü bulgular, duyguların genel olarak olumlu ya da olumsuz olmasından ziyade, belirli duygulara özgü örüntüler göstermektedir. Yüksek düzeyde öfke, sürekli olarak güçlü girişimcilik niyetine sahip olma olasılığının daha yüksek olmasıyla ilişkiliyken, yüksek düzeyde küçümseme sürekli olarak daha düşük bir olasılıkla ilişkilidir. İlgi duygusu ise kontrol değişkenleri modele dahil edildiğinde yüksek girişimcilik niyetiyle negatif yönde ilişkili hale gelmektedir. Bu ilişkiler; demografik özellikler, aile geçmişi, sağlık, gelir, risk, sosyal karşılaştırma, Beş Büyük kişilik özellikleri, kontrol odağı, yaratıcılık, özerklik ve konumsal kaygılar dikkate alındığında da varlığını sürdürmektedir. Bulgular, girişimcilik niyetinin yalnızca kaynaklar ve istikrarlı kişilik özellikleri tarafından değil, aynı zamanda kontrol, kesinlik, dikkat ve sosyal değerlendirmeyle bağlantılı belirli duygusal eğilimler tarafından da şekillendirildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygu, Girişimcilik Niyetleri, Kişilik, Konumsal Kaygılar
JEL Kodu: C91, D91, L26, I31

EMOTIONS AND ENTREPRENEURSHIP

ABSTRACT

This paper studies how discrete emotions are related to entrepreneurial intentions. Using a laboratory survey with 392 university students at the Turkish-German University in Istanbul, we combine a Differential Emotions Scale module with detailed measures of entrepreneurial intention, opportunity-related attitudes, status concerns, risk preferences, personality, locus of control, creativity, and autonomy. The empirical analysis estimates probit marginal effects for high entrepreneurial intention, measured from a factor score and coded relative to the sample median. The strongest patterns are emotion-specific rather than reducible to positive or negative affect. High anger is consistently associated with a higher probability of strong entrepreneurial intention, while high contempt is consistently associated with a lower probability. Interest becomes negatively associated with high intention after controls are included. These relationships remain visible after conditioning on demographics, family background, health, income, risk, social comparison, Big Five personality traits, locus of control, creativity, autonomy, and positional concerns. The findings suggest that entrepreneurial intention is shaped not only by resources and stable traits but also by specific emotional dispositions connected to control, certainty, attention, and social evaluation.

Keywords: Emotions, entrepreneurial intentions, personality, positional concerns
Jel Kodu: C91, D91, L26, I31

YEŞİL DÖNÜŞÜMÜN SOSYAL AÇIĞI: TÜRKİYE'DE ENERJİ YOKSULLUĞU

Makbule ŞİRİNER

Doç. Dr., Batman Üniversitesi, makbule.sirine@batman.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5377-752

Nihal Şirin PINARCIOĞLU OCAKHAN

Doç. Dr., Batman Üniversitesi, nihalsirin.pinarcioglu@batman.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4444-0783

ÖZET

Enerji, ısınma, aydınlatma, iletişim gibi gündelik yaşamın temel ihtiyaçlarının karşılanmasında vazgeçilmez bir girdidir. Bu nedenle yeterli ve erişilebilir enerjiye sahip olmak, insan onuruna yaraşır bir yaşam ve toplumsal hayata eşit katılımın önemli bir unsurudur. Enerjiye erişimdeki eşitsizlikler, mevcut (gelir, konut ve mekânsal gibi) eşitsizlikleri derinleştirerek yoksulluğun yeniden üretilmesine neden olur. Enerji kullanımı ve erişilebilirlikteki eşitsizlikleri tanımlamak üzere enerji yoksulluğu kavramı, son yıllarda uluslararası literatürde ve politika gündeminde öne çıkmaktadır. Ancak Türkiye'de enerji yoksulluğu hukuki ve idari kategori kurumsallaşmamıştır. Yeşil dönüşüm ve iklim politikalarına hukuki bir çerçeve kazandıran 7552 sayılı İklim Kanunu'nun yürürlüğe girmesine rağmen, enerji yoksulluğu düzenleme içinde yer almamıştır.

Bu çalışma, enerji yoksulluğunun tanımsızlığının kurumsallaşmamasını teknik bir mevzuat boşluğu olarak görmemekte, aksine, belirli politika sonuçları üreten yapısal bir tercih olarak ele görmekte ve ele almaktadır. Çalışmanın temel iddiası, enerji yoksulluğunun tanımlanmaması, sorunun hak temelli bir sosyal politika alanına dönüşmesini engellendiği ve mevcut müdahaleleri süreksiz, hedeflemeden yoksun ve yardım mantığına dayalı araçlarla sınırladığıdır. Bu yaklaşım, enerjiye erişimi bir yurttaşlık hakkı olarak değil, muhtaçlığın kanıtlanmasına bağlı, takdire dayalı ve dönemsel bir destek konusu olarak konumlandırır. Böylece, gelir, konut niteliği ve enerji fiyatları gibi yapısal belirleyenler görünmez hale gelir, enerji yoksulluğu bireysel bir yoksunluk durumuna indirgenir.

Çalışmada, Türkiye'de enerji yoksulluğuyla ilişkili yasal ve kurumsal düzenlemeler, uluslararası tanım ve politika yaklaşımları ışığında eleştirel politik ekonomi perspektifinden incelenmektedir. Belge analizi yöntemiyle yürütülen çalışmada, mevzuat, politika belgeleri ve uluslararası kuruluş raporları incelenmekte, enerji yoksulluğuna yönelik müdahalelerin hangi hukuki dayanaklarla, hangi hedefleme kriterliyle ve ne ölçüde süreklilik içinde yürütüldüğü ortaya konulmaktadır. Çalışma sonucunda, enerji yoksulluğunun tanımlanmasının, yalnızca istatistiksel değil, yönetsel ve hak temelli bir gereklilik olduğu belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Enerji yoksulluğu, enerji hakkı, sosyal politika, eleştirel politik ekonomi, Türkiye
JEL Kodu: Q48, I38, P16

THE SOCIAL GAP OF THE GREEN TRANSITION: ENERGY POVERTY IN TÜRKİYE

ABSTRACT

Energy is an indispensable input for meeting essential daily needs such as heating, lighting, and communication. Therefore, access to adequate and affordable energy constitutes a crucial component of a life compatible with human dignity and equal participation in social life. Inequalities in energy access deepen existing socio-economic disparities—such as income, housing, and spatial inequalities—thereby contributing to the reproduction of poverty. To conceptualize inequalities in energy consumption and accessibility, the concept of "energy poverty" has increasingly gained prominence in the international literature and policy agendas in recent years. However, energy poverty has not been institutionalized as a defined legal and administrative category in Türkiye. Despite the enactment of Climate Law No. 7552, which provides a legal framework for green transition and climate policies, energy poverty has been omitted from this regulation.

This study does not treat the non-definition and lack of institutionalization of energy poverty as a mere technical legislative gap; rather, it considers it a structural choice that generates specific policy outcomes. The central claim of the study is that the failure to define energy poverty prevents the issue from transforming into a rights-based social policy domain, thereby restricting existing interventions to temporary, un-targeted tools rooted in a charity-based logic. This approach positions energy access not as a citizenship right, but as a discretionary and periodic support mechanism contingent upon the proof of indigence. Consequently, structural determinants such as income, housing quality, and energy prices are rendered invisible, reducing energy poverty to a state of individual deprivation.

In this study, legal and institutional regulations related to energy poverty in Türkiye are examined from a critical political economy perspective in light of international definitions and policy approaches. Utilizing the document analysis methodology, the research analyzes legislation, policy documents, and reports by international organizations to reveal the legal bases, targeting criteria, and degree of continuity underlying interventions directed at energy poverty. Ultimately, the study contends that defining energy poverty is not merely a statistical requirement, but an administrative and rights-based imperative.

Keywords: Energy poverty, right to energy, social policy, critical political economy, Türkiye
JEL Code: Q48, I38, P16

JEOEKONOMİK KIRILMALAR ÇAĞINDA FİNANSALLAŞMANIN DÖNÜŞÜMÜ: DİJİTAL FİNANSAL ALTAPILAR VE SINIR ÖTESİ PARA MİMARİSİ

Medine ŞAHİN

Bilim Uzm., İktisat Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dicle Üniversitesi,
medinesahin21123@gmail.com ,0009-0004-8620-6719

ÖZET

Finansallaşma süreci, Soğuk Savaş sonrasındaki küreselleşmeyle birlikte serbest sermaye hareketlerine ve Batı merkezli kurumlara bağlı olarak gelişti. Ancak son yıllarda artan jeopolitik gerilimler, ticaret savaşları ve yaptırımlar finansal sistemi bir güç aracına dönüştürdü. Bu durum, küresel düzeyde belirgin jeoekonomik kırılmalara yol açtı. Yaşanan kırılmalar geleneksel finans kanallarını zorlarken; finansal alandaki dijitalleşme hamleleri sınır ötesi sermaye hareketlerini ve küresel finans mimarisini yeniden şekillendirmektedir.

Bu çalışmada, jeoekonomik kırılmaların geleneksel finansallaşma üzerindeki etkileri ile yeni nesil dijital finansal altyapılar incelenmektedir. Bu kapsamda Merkez Bankası Dijital Paraları (CBDC), mBridge projesi ve blokzincir tabanlı alternatif ödeme sistemleri ele alınmaktadır. Geleneksel yapıda sermaye birikimi ve uluslararası borçlanma esas olarak SWIFT ağı ve Dolar odaklı sistemle yürütülmekteydi. Buna karşın dijital finansallaşma; ülkelerin finansal özerkliklerini koruma, rezerv para risklerini yönetme ve bağımsız ödeme kanalları kurma arayışlarının ana aracı haline gelmiştir. Çalışmada, bu dijital dönüşümün yükselen piyasalar üzerindeki makroekonomik yansımaları değerlendirilmektedir.

Kavramsal çerçeve analizi, nitel doküman incelemesi ve mBridge projesi odağındaki karşılaştırmalı vaka analizi teknikleriyle yürütülen bu araştırma; dijital finansal teknolojilerin sadece bir işlem maliyeti avantajı veya teknik verimlilik aracı olmadığını ortaya koymaktadır. Çalışma, bu yeni altyapıların küresel jeoekonomik güç dengelerinin yeniden dağıtıldığı, finansal bağımlılıkların yön değiştirdiği ve geleneksel sermaye birikim modellerinin dönüştüğü çok kutuplu bir para mimarisi inşa ettiğine odaklanmaktadır. Bu doğrultuda araştırma, küresel finansal sistemdeki dönüşümün yükselen piyasa ekonomilerine sunduğu stratejik fırsatları ve taşıdığı sistemik riskleri vurgulamakta; dijital finansal entegrasyon sürecinde finansal istikrarın ve bağımsızlığın korunmasına yönelik politika önerileri sunarak literatürdeki geleneksel finansallaşma tartışmalarına dijital jeoekonomi perspektifinden özgün bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Jeoekonomik Kırılmalar, Dijital Finans, CBDC, mBridge, Sınır Ötesi Ödemeler
JEL Kodu: F30, F36, G20, O33

THE TRANSFORMATION OF FINANCIALIZATION IN THE ERA OF GEOECONOMIC FRACTURES: DIGITAL FINANCIAL INFRASTRUCTURES AND CROSS-BORDER MONETARY ARCHITECTURE

ABSTRACT

The process of financialization developed alongside post-Cold War globalization, heavily relying on free capital movements and Western-centric institutions. However, escalating geopolitical tensions, trade wars, and sanctions in recent years have turned the financial system into an instrument of power. This shift has created significant geoeconomic fractures globally. While these fractures challenge traditional financial channels, ongoing digitalization efforts are actively reshaping cross-border capital flows and the global financial architecture.

This study examines the impacts of geoeconomic fractures on traditional financialization alongside emerging next-generation digital financial infrastructures. Within this scope, Central Bank Digital Currencies (CBDCs), the mBridge project, and blockchain-based alternative payment systems are addressed. In the traditional system, capital accumulation and international borrowing relied primarily on SWIFT and US Dollar-centric mechanisms. In contrast, digital financialization has become the main tool for countries seeking financial autonomy, managing reserve currency risks, and establishing independent payment channels. The study evaluates the macroeconomic implications of this digital transition, particularly for emerging markets.

Employing conceptual framework analysis, qualitative document review, and comparative case analysis focusing on the mBridge project, this research demonstrates that digital financial technologies serve as more than mere transaction cost reduction tools. The study emphasizes that these new infrastructures construct a multipolar monetary architecture through which global geoeconomic power dynamics are redistributed, financial dependencies evolve, and traditional capital accumulation models transform. Accordingly, the research highlights the strategic opportunities and systemic risks that this transformation in the global financial system presents for emerging market economies. Ultimately, it offers policy recommendations to maintain financial stability and autonomy during digital integration, making an original contribution to the existing financialization literature from a digital geoeconomics perspective.

Keywords: Geoeconomic Fractures, Digital Finance, CBDC, mBridge, Cross-Border Payments
JEL Kodu: F30, F36, G20, O33

DENETİM UYGULAMALARINDA ETİK DEĞERLERİN BELİRLEYİCİ ROLÜ

Mehmet Murat ŞENOL

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi Çermik MYO, mmurat.senol@dicle.edu.tr,

Orcid: 0009-0006-9528-5118

ÖZET

Denetim faaliyetleri, finansal raporlamanın güvenilirliği, kurumsal şeffaflık ve kamu yararının korunması açısından kritik bir işlev üstlenmektedir. Bu işlevin etkin biçimde yerine getirilebilmesi yalnızca teknik yeterlilik ve mesleki bilgiye değil, aynı zamanda güçlü etik değerlere dayalı bir mesleki duruşa bağlıdır. Küresel ölçekte yaşanan finansal skandallar, etik ilkelerin denetim uygulamalarındaki belirleyici rolünü açık biçimde ortaya koymuştur. Enron vakası ve denetim firması Arthur Andersen'in sürece ilişkin rolü, bağımsızlık ilkesinin zedelenmesi ve çıkar çatışmalarının denetim kalitesini nasıl aşındırdığını göstermiştir. Benzer şekilde Wirecard skandalı ve denetçi firma Ernst & Young'a yöneltilen eleştiriler, mesleki şüphecilik ve etik gözetim mekanizmalarındaki yetersizliklerin piyasa güvenini ciddi biçimde zayıflatabileceğini ortaya koymuştur.

Bu çalışma, denetim sürecinde etik değerlerin karar alma mekanizmaları, bağımsızlık, tarafsızlık ve mesleki şüphecilik üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, başta International Ethics Standards Board for Accountants tarafından yayımlanan etik kurallar olmak üzere uluslararası düzenlemeler ve Public Company Accounting Oversight Board çerçevesi ile Türkiye'de Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan düzenlemeler de dikkate alınmıştır. Nitel araştırma yöntemi kapsamında literatür taraması ve düzenleyici çerçeve analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgular, etik değerlerin yalnızca normatif bir çerçeve sunmadığını; denetim kalitesi, hata ve hile riskinin tespiti, raporlama güvenilirliği ve paydaş güveni üzerinde doğrudan etkili olduğunu göstermektedir. Özellikle bağımsızlığın zedelenmesi ve çıkar çatışmaları, mesleki şüpheciliği zayıflatarak denetim kanıtlarının objektif değerlendirilmesini güçleştirmektedir.

Sonuç olarak etik değerler, denetimde yalnızca teorik bir gereklilik değil, denetim kalitesini ve piyasa güvenini belirleyen temel bir unsurdur. Dijitalleşme ve yapay zekâ destekli denetim uygulamalarının yaygınlaştığı günümüzde etik ilkelerin güçlendirilmesi ve kurumsal kültürün merkezine yerleştirilmesi, mesleğin sürdürülebilirliği açısından kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Denetim etiği, bağımsızlık, mesleki şüphecilik, denetim kalitesi, finansal skandallar
JEL Kodu: M4, M14, M42, K4

THE DETERMINING ROLE OF ETHİCAL VALUES IN AUDIT PRACTICES

ABSTRACT

Audit activities play a critical role in ensuring the reliability of financial reporting, corporate transparency, and the protection of public interest. The effective fulfillment of this function depends not only on technical competence and professional knowledge but also on a professional stance based on strong ethical values. Financial scandals experienced on a global scale have clearly demonstrated the determining role of ethical principles in audit practices. The Enron case and the role of the audit firm Arthur Andersen in the process demonstrated how the impairment of the principle of independence and conflicts of interest undermined audit quality. Similarly, the Wirecard scandal and the criticisms directed at the audit firm Ernst & Young revealed that inadequacies in professional skepticism and ethical oversight mechanisms can seriously weaken market confidence.

This study aims to examine the impact of ethical values on decision-making mechanisms, independence, objectivity, and professional skepticism in the audit process. In the study, international regulations, particularly the ethical standards issued by the International Ethics Standards Board for Accountants, as well as the Public Company Accounting Oversight Board framework and the regulations issued by the Public Oversight, Accounting and Auditing Standards Authority in Türkiye, were taken into consideration. Within the scope of the qualitative research method, a literature review and regulatory framework analysis were conducted. The findings indicate that ethical values do not merely provide a normative framework; they also have a direct impact on audit quality, the detection of error and fraud risks, reporting reliability, and stakeholder confidence. In particular, impairment of independence and conflicts of interest weaken professional skepticism, making the objective evaluation of audit evidence more difficult.

In conclusion, ethical values are not merely a theoretical requirement in auditing but a fundamental element determining audit quality and market confidence. In an era when digitalization and artificial intelligence-supported audit practices are becoming increasingly widespread, strengthening ethical principles and placing them at the center of organizational culture are of critical importance for the sustainability of the profession.

Keywords: Audit ethics, independence, professional skepticism, audit quality, financial scandals
JEL Code: M4, M14, M42, K42

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINDA HİLEYE YÖNELME EĞİLİMİ: PSİKOLOJİK VE EKONOMİK FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Mehmet Murat ŞENOL

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi Çermik MYO, mmurat.senol@dicle.edu.tr,

Orcid: 0009-0006-9528-5118

ÖZET

Muhasebe mesleği, Muhasebe mesleği, işletmelerin finansal bilgilerinin oluşturulması ve raporlanmasında önemli bir sorumluluk üstlenmektedir. Bu nedenle muhasebe meslek mensuplarının gerçekleştirdiği işlemler, yalnızca teknik bilgi ve mesleki yeterlilik açısından değil, aynı zamanda davranışsal açıdan da önem taşımaktadır. Hileye yönelme eğilimi, bu bağlamda yalnızca fırsat veya kontrol eksikliklerileyle açıklanabilecek bir durum olmayıp, bireyin içinde bulunduğu ekonomik koşullar ve psikolojik süreçlerle de ilişkilendirilebilmektedir. Mesleğin yoğun iş yükü, mükelleflerle kurulan ilişkiler ve mesleki sorumlulukların niteliği, meslek mensuplarının karşılaşabileceği baskıların farklı biçimlerde ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu koşullar, bireyin karşılaştığı ekonomik ve mesleki sorunları değerlendirme biçimi üzerinde de etkili olabilmektedir.

Bu çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının hileye yönelme eğiliminde etkili olabilecek psikolojik ve ekonomik faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda literatürde yer alan çalışmalar incelenerek ekonomik baskılar, gelir ve ücret sorunları, müşteri kaybetme endişesi, müşteri baskısı, mesleki stres, kişilik özellikleri ve hile davranışının psikolojik olarak gerekçelendirilmesi gibi unsurlar ele alınmaktadır. Bu faktörlerin hile davranışına ilişkin değerlendirmelerde farklı biçimlerde ele alındığı ve bireysel koşulların söz konusu süreçte dikkate alınmasının önemli olduğu görülmektedir. Ayrıca ekonomik ve psikolojik faktörlerin birbirinden tamamen bağımsız olmadığı, ekonomik baskıların zaman zaman psikolojik baskıya dönüşebildiği ve bu durumun hileye yönelme eğilimini etkileyebileceği değerlendirilmektedir. Çalışmada hile üçgeni yaklaşımından da yararlanılarak baskı, fırsat ve rasyonalizasyon unsurlarının psikolojik ve ekonomik faktörlerle ilişkisi açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu çerçevede hile davranışının ortaya çıkışında bireyin içinde bulunduğu koşullar kadar, bu koşulları algılama ve anlamlandırma biçiminin de dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir. Genel olarak literatür, muhasebe meslek mensuplarının hileye yönelme eğiliminin tek bir nedene indirgenemeyeceğine ve ekonomik koşullar ile bireysel ve psikolojik süreçlerin birlikte değerlendirilmesinin daha anlamlı bir çerçeve sunabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe meslek mensubu, muhasebe hilesi, hileye yönelme eğilimi, psikolojik faktörler, ekonomik faktörler, hile üçgeni
JEL Kodu: M4, M42, K42

THE TENDENCY OF ACCOUNTING PROFESSIONALS TO ENGAGE IN FRAUDULENT BEHAVIOR: AN ASSESSMENT OF PSYCHOLOGICAL AND ECONOMIC FACTORS

ABSTRACT

The accounting profession plays an important role in the preparation and reporting of businesses' financial information. Therefore, the activities performed by accounting professionals are important not only in terms of technical knowledge and professional competence but also from a behavioral perspective. In this context, the tendency to engage in fraudulent behavior cannot be explained solely by opportunities or deficiencies in controls; it may also be associated with the economic conditions in which individuals operate and the psychological processes they experience. The workload, relationships with taxpayers, and professional responsibilities may cause pressures faced by accounting professionals to emerge in different forms. These conditions may also affect how individuals evaluate the economic and professional problems they encounter.

This study aims to evaluate the psychological and economic factors that may influence accounting professionals' tendency to engage in fraudulent behavior. Within this scope, studies in the literature are examined, addressing factors such as economic pressures, income and remuneration problems, concerns about losing clients, client pressure, occupational stress, personality traits, and the psychological rationalization of fraudulent behavior. These factors are addressed in different ways in evaluations of fraudulent behavior, and individual circumstances should also be considered in this process.

It is also considered that economic and psychological factors are not completely independent of one another, that economic pressures may sometimes turn into psychological pressures over time, and that this situation may affect the tendency to engage in fraudulent behavior. The study also draws on the fraud triangle approach to explain the relationship between pressure, opportunity, and rationalization and psychological and economic factors. Within this framework, individuals' perceptions and interpretations of their conditions should also be considered when evaluating fraudulent behavior within the profession. Overall, the literature indicates that the tendency of accounting professionals to engage in fraudulent behavior cannot be reduced to a single cause and that considering economic conditions together with individual and psychological processes may provide a more meaningful framework.

Keywords: Professional accountant, accounting fraud, fraud tendency, psychological factors, economic factors, fraud triangle
JEL Code: M4, M42, K42

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ISEPA'26
HS'BI Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
IX. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu
IX. International Symposium on Economics, Politics and Administration
ISEPA'26

TÜRKİYE'DE FİNANSAL KOŞULLARIN AŞAĞI YÖNLÜ REEL EKONOMİK AKTİVİTE RİSKİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: GROWTH-AT-RISK YAKLAŞIMI

Mert YAŞAR

Doktora Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, mertyasar3327@icloud.com, ORCID: 0000-0001-5867-8795

Mehmet SONGUR

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, mehmet.songur@dicle.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4763-9314

ÖZET

Finansal koşulların reel ekonomik aktivite üzerindeki etkisi, özellikle belirsizlik ve finansal oynaklığın arttığı dönemlerde, düşük büyüme ve daralma dönemlerinde daha belirgin hale gelebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de finansal koşulların gelecekteki reel ekonomik aktivitenin aşağı yönlü riskleri üzerindeki etkisini Growth-at-Risk yaklaşımı çerçevesinde incelemektir. Çalışmada 2009:01–2025:12 dönemine ait aylık veriler kullanılmıştır. Finansal koşulları temsil etmek üzere reel kredi büyümesi, TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru değişimi, reel BIST 100 getirisi ve Türkiye'nin 5 yıllık CDS primi kullanılmış; söz konusu göstergeler yönleri finansal sıkılaşmayı ifade edecek biçimde dönüştürülüp standartlaştırıldıktan sonra Temel Bileşenler Analizi ile bileşik bir Finansal Koşullar Endeksi oluşturulmuştur. Birinci temel bileşen toplam varyansın yaklaşık %39,2'sini açıklamaktadır. Reel ekonomik aktivite göstergesi olarak Sanayi Üretim Endeksi'nin yıllık logaritmik büyüme oranı esas alınmıştır. Finansal koşulların büyüme dağılımı üzerindeki farklılaşan etkileri, 0,10; 0,25; 0,50; 0,75 ve 0,90 kantillerinde ve 1, 3, 6 ve 12 aylık ileriye dönük ufuklarda kantil regresyon yöntemiyle tahmin edilmiştir. Ön bulgular, finansal koşullardaki sıkılaşmanın gelecekteki sanayi üretimi büyümesini genel olarak aşağı yönlü etkilediğini; bu etkinin özellikle 1–6 aylık ufuklarda dağılımın alt kantillerinde daha belirgin olduğunu göstermektedir. Buna göre finansal sıkılaşma, yalnızca beklenen büyüme hızını azaltmakla kalmamakta, aynı zamanda düşük büyüme ve daralma senaryolarının şiddetini artıran asimetrik bir risk kanalı oluşturmaktadır. Bulgular, finansal koşulların Türkiye ekonomisinde reel aktivitenin aşağı yönlü risklerinin izlenmesinde ileriye dönük bir gösterge olarak kullanılabileceğine ve para-finansal koşullar ile büyüme riskleri arasındaki ilişkinin ortalama etkiler yerine dağılımsal bir çerçevede değerlendirilmesinin önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Koşullar Endeksi, Growth-at-Risk, Kantil Regresyon, Sanayi Üretimi, Türkiye
JEL Kodu: C32, C38, C53, E32, E44

FINANCIAL CONDITIONS AND DOWNSIDE RISKS TO REAL ECONOMIC ACTIVITY IN TÜRKİYE: A GROWTH-AT-RISK APPROACH

ABSTRACT

The impact of financial conditions on real economic activity may become more pronounced during periods of low growth and contraction, particularly when uncertainty and financial volatility increase. This study aims to examine the effect of financial conditions on downside risks to future real economic activity in Türkiye within a Growth-at-Risk framework. Monthly data covering the period 2009:01–2025:12 are employed. A composite Financial Conditions Index is constructed using real credit growth, changes in the CPI-based real effective exchange rate, real BIST 100 returns, and Türkiye's five-year CDS premium. After transforming and standardizing the variables so that higher values represent tighter financial conditions, Principal Component Analysis is applied to obtain the index. The first principal component explains approximately 39.2 percent of the total variation in the underlying financial indicators. Annual logarithmic growth in the Industrial Production Index is used as a proxy for real economic activity. To investigate whether the effects of financial conditions differ across the growth distribution, quantile regressions are estimated at the 0.10, 0.25, 0.50, 0.75, and 0.90 quantiles for 1-, 3-, 6-, and 12-month-ahead horizons. Preliminary findings indicate that tighter financial conditions are generally associated with weaker future industrial production growth, with the adverse effects becoming more pronounced at lower quantiles, particularly over short- and medium-term horizons. These results suggest that financial conditions may serve as a useful forward-looking indicator for monitoring downside risks to real economic activity in Türkiye.

Keywords: Financial Conditions Index, Growth-at-Risk, Quantile Regression, Industrial Production, Türkiye
JEL Kodu: C32, C38, C53, E32, E44

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ: GÜNCEL POLİTİKALAR VE ÖNCELİKLER

Merve ÖZTÜRK

Arş. Gör. Dr., Batman Üniversitesi, merveesimdi@gmail.com, 0000-0001-5902-6588

Nihal Şirin PINARCIOĞLU OCAKHAN

Doç. Dr., Batman Üniversitesi, Nihalsirin.Pinarcioglu@batman.edu, 000-0002-4444-0783

ÖZET

Toplumsal cinsiyet eşitliği, Avrupa Birliği'nin temel değerleri arasında yer almakta ve Birliğin sosyal, ekonomik ve siyasal politikalarının önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Avrupa bütünleşmesinin ilk dönemlerinde çalışma yaşamında eşit ücret ilkesiyle gündeme gelen toplumsal cinsiyet eşitliği, zaman içerisinde ayrımcılıkla mücadeleden siyasal ve toplumsal yaşama kadar uzanan daha geniş bir politika alanına dönüşmüştür. Günümüzde kadınların ekonomik bağımsızlığının güçlendirilmesi, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele ve karar alma süreçlerine eşit katılım, Avrupa Birliği'nin toplumsal cinsiyet eşitliği gündeminde oldukça önemlidir. Bunun yanında dijitalleşme ve yeni teknolojiler, çevrim içi şiddet gibi yeni sorunları da gündeme taşımaktadır. İklim değişikliği ve yeşil dönüşümün toplumsal cinsiyet üzerindeki etkileri de AB'nin güncel eşitlik politikalarında ele alınan konular arasındadır. Bu çalışmanın amacı, Avrupa Birliği'nin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik güncel politikalarını incelemek ve son dönem politika belgelerinde öne çıkan temel öncelikleri ortaya koymaktır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayanmaktadır. Bu kapsamda, Avrupa Birliği'nin toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili güncel strateji ve politika belgeleri, başta 2025 Kadın Hakları Yol Haritası ve 2026–2030 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi olmak üzere incelenmektedir. 2025 Kadın Hakları Yol Haritası, AB'nin kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki uzun vadeli hedeflerini ortaya koymaktadır. 2026–2030 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi ise Yol Haritası'nda belirlenen hedefleri temel alarak AB'nin yeni dönemdeki politika önceliklerini belirlemektedir. Belgelerde toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele, kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi, ücret eşitliği, iş-yaşam dengesi ve bakım, sağlık, eğitim ile siyasal ve kamusal yaşama eşit katılım temel politika alanları arasında yer almaktadır. Dijitalleşmeyle birlikte siber şiddet ve teknoloji kaynaklı yeni eşitsizlik biçimleri de AB'nin toplumsal cinsiyet eşitliği gündemindedir. Ayrıca toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması, AB'nin güncel eşitlik politikasında da sürdürülmektedir. İklim değişikliği ve yeşil dönüşüm politikalarında ise toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin gözetilmesi ve adil geçiş sürecinin kadınlar açısından yeni eşitsizlikler yaratmaması üzerinde durulmaktadır. Sonuç olarak, AB'nin toplumsal cinsiyet eşitliği gündeminin mevcut eşitsizliklerin yanı sıra dijitalleşme, iklim değişikliği ve yeşil dönüşümün ortaya çıkardığı yeni sorunları da kapsadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, 2025 Kadın Hakları Yol Haritası, 2026–2030 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi, Toplumsal Cinsiyetin Anaakımlaştırılması
JEL Kodu: J16, J18, K38

GENDER EQUALITY IN THE EUROPEAN UNION: CURRENT POLICIES AND PRIORITIES

ABSTRACT

Gender equality is one of the fundamental values of the European Union and an important dimension of its social, economic, and political policies. In the early stages of European integration, gender equality entered the policy agenda primarily through the principle of equal pay in the workplace. Over time, however, it developed into a broader policy area extending from non-discrimination to participation in political and social life. Today, women's economic independence, the fight against gender-based violence, and equal participation in decision-making are central to the EU's gender equality agenda. Digitalisation and new technologies have also brought new challenges, including online violence. The gender implications of climate change and the green transition have likewise become part of the EU's current equality agenda. This study examines the EU's current gender equality policies and identifies the main priorities set out in recent policy documents. It is based on qualitative document analysis, focusing particularly on the 2025 Roadmap for Women's Rights and the Gender Equality Strategy 2026–2030. The 2025 Roadmap sets out the EU's long-term objectives for women's rights and gender equality, while the Gender Equality Strategy 2026–2030 builds on these objectives and defines the policy priorities for the new period. The documents identify combating gender-based violence, women's economic empowerment, equal pay, work-life balance and care, health, education, and equal participation in political and public life as key policy areas. Cyber violence and new forms of inequality associated with technological change are also part of the current agenda. Gender mainstreaming remains an integral part of the EU's approach to equality. In the context of climate and green transition policies, attention is also given to gender inequalities and to ensuring that the just transition does not create new disadvantages for women. Overall, the EU's gender equality agenda now addresses not only persistent inequalities but also emerging challenges associated with digitalisation, climate change, and the green transition.

Keywords: European Union, Gender Equality, 2025 Roadmap for Women's Rights, Gender Equality Strategy 2026–2030, Gender Mainstreaming
JEL Code: J16, J18, K38

YENİLENEBİLİR ENERJİ VE ENERJİ İTHALAT BAĞIMLILIĞI: AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ÜZERİNE PANEL VERİ ANALİZİ

Muhammed İNAL

Arş. Gör. Dr., Batman Üniversitesi, muhammed.inal@batman.edu.tr,

Orcid ID: https://orcid.org/0000-0003-0165-6565

ÖZET

Enerjide dışa bağımlılık, ülkelerin enerji arz güvenliğini ve ekonomik istikrarını etkileyen temel unsurlardan biridir. Jeopolitik gerilimler, enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar ve tedarik kesintileri, enerji ihtiyacının karşılanmasında yerli ve yenilenebilir kaynakların önemini artırmaktadır. Avrupa Birliği açısından yenilenebilir enerjinin yaygınlaştırılması, çevresel sürdürülebilirlik hedeflerinin yanı sıra enerji ithalatına bağımlılığın azaltılması ve arz güvenliğinin güçlendirilmesi bakımından da önem taşımaktadır. Bu çerçevede çalışmada, Avrupa Birliği üyesi 27 ülkede yenilenebilir enerji kullanımı ile enerjide dışa bağımlılık arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Analiz, 2004-2024 dönemini kapsayan ve 567 gözlemden oluşan dengeli panel veri setine dayanmaktadır. Modelde enerji ithalat bağımlılığı oranı bağımlı değişken, yenilenebilir enerjinin brüt nihai enerji tüketimindeki payı temel açıklayıcı değişken olarak kullanılmıştır. Kişi başına düşen reel gelir ve kişi başına düşen nihai enerji tüketimi değişkenleri doğal logaritmaları alınarak kontrol değişkenleri olarak modele dâhil edilmiştir. Araştırmada öncelikle yatay kesit bağımlılığı, eğim heterojenliği ve değişkenlerin durağanlık özellikleri incelenmiştir. Ön testler, ülkeler arası bağımlılığın ve heterojenliğin dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda model, Ortak İlişkili Etkiler Ortalama Grup (CCEMG) ve Genişletilmiş Ortalama Grup (AMG) tahmincileriyle tahmin edilmiştir. Bulgular, yenilenebilir enerji payı ile enerji ithalat bağımlılığı arasında her iki yöntemde de negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Diğer değişkenler kontrol edildiğinde, yenilenebilir enerji payındaki bir birimlik artış, enerji ithalat bağımlılığını CCEMG tahmin edicisine göre yaklaşık 0,62 birim ve AMG tahmin edicisine göre ise 0,49 birim azaltmaktadır. Kişi başına reel gelir ve enerji tüketiminin katsayıları her iki yöntemde de istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yenilenebilir enerjiye ilişkin bulgunun iki tahmincide korunması, sonucun yöntem tercihine karşı tutarlılığını desteklemektedir. Bulgular, Avrupa Birliği ülkelerinde yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılmasının dışa bağımlılığın azaltılması hedefiyle uyumlu olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir enerji, enerji ithalat bağımlılığı, Avrupa Birliği, panel veri analizi, enerji arz güvenliği
JEL Kodu: Q42, Q43, C23

RENEWABLE ENERGY AND ENERGY IMPORT DEPENDENCE: PANEL DATA ANALYSIS FOR EUROPEAN UNION COUNTRIES

ABSTRACT

Energy dependence is one of the fundamental factors affecting countries' energy supply security and economic stability. Geopolitical tensions, fluctuations in energy prices, and supply disruptions underscore the importance of domestic and renewable sources in meeting energy needs. For the European Union, the expansion of renewable energy is significant not only for environmental sustainability goals but also for reducing dependence on energy imports and strengthening supply security. In this context, this study aims to analyze the relationship between renewable energy usage and external energy dependency across the 27 European Union member states. The analysis relies on a balanced panel dataset covering the 2004-2024 period, comprising 567 observations. The model employs the energy import dependency rate as the dependent variable and the share of renewable energy in gross final energy consumption as the primary explanatory variable. Real income per capita and final energy consumption per capita are included in the model as control variables, using their natural logarithms. The study first examines cross-sectional dependence, slope heterogeneity, and the stationarity properties of the variables. Preliminary tests indicate the necessity of accounting for cross-country dependence and heterogeneity. Accordingly, the model is estimated using the Common Correlated Effects Mean Group (CCEMG) and Augmented Mean Group (AMG) estimators. The findings reveal a negative and statistically significant relationship between the share of renewable energy and energy import dependency under both estimation methods. When other variables are controlled for, a one-unit increase in the share of renewable energy reduces energy import dependency by approximately 0.62 units according to the CCEMG estimator and by 0.49 units according to the AMG estimator. The coefficients for real income per capita and energy consumption were not found to be statistically significant in either method. The fact that the finding regarding renewable energy holds across both estimators supports the robustness of the result regarding the choice of method. The findings indicate that expanding the use of renewable energy in European Union countries aligns with the goal of reducing external dependency.

Keywords: Renewable energy, energy import dependence, European Union, panel data analysis, energy supply security
JEL Codes: Q42, Q43, C23

G7 EKONOMİLERİNDE YENİLENEBİLİR ENERJİ VE DIŞ TİCARET İLİŞKİSİ: 1990-2024 DÖNEMİNE AİT KANITLAR

Muhammet Kerem GÜNEŞ

Öğr. Gör. Dr., Batman Üniversitesi, muhammetkerem.gunes@batman.edu.tr,

Orcid ID: 0000-0002-0048-4522

ÖZET

Dış ticaret ve yenilenebilir enerji dinamikleri arasındaki etkileşimin, küresel ekonominin önemli bir kısmını oluşturan G7 ülkeleri açısından incelenmesi küresel ekonomi açısından önemli bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, 1990-2024 döneminde G7 ülkelerinde İhracat (İHR), İthalat (İTH) ve Yenilenebilir Enerji Üretimi (YENÜ) arasındaki ilişkileri, dış ticaretin yapısını ortaya koyacak şekilde ampirik olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Model spesifikasyonunu güçlendirmek amacıyla Gayrisafi Sermaye Oluşumu (GSO) ve Ekonomik Büyüme (GSYH) kontrol değişkeni olarak analize dahil edilmiştir. Temel değişkenler arası ilişkilerin her iki dinamik üzerindeki etkilerini daha net biçimde ortaya koyabilmek amacıyla İHR ve İTH'nin ayrı ayrı bağımlı değişken olarak modellendiği iki denklem sistemi kurulmuştur. Bu metodolojik tasarım, dış ticaretin tek yönlü değil karşılıklı etkileşim ilişkisi içinde değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Panel veri metodolojisi çerçevesinde tanısal testlere müteakip, katsayılar Driscoll-Kraay (DK) dirençli standart hatalarıyla tahmin edilmiş ve Panel Düzeltilmiş Standart Hatalar (PCSE) ile sağlamlaştırılmıştır.

Elde edilen ampirik bulgular, G7 ülkelerinin dış ticaret dinamiklerinde yapısal ve belirgin bir asimetrinin varlığına işaret etmektedir. İTH'nin İHR üzerindeki etkisinin (DK: 0.96; PCSE: 0.93), İHR'nin İTH üzerindeki etkisine (DK: 0.76; PCSE: 0.89) kıyasla daha yüksek bulunması araştırmanın en temel bulgularından biridir. Ayrıca, YENÜ'nün İHR üzerindeki etkisinin pozitif yönlü olması (DK: 0,06; PCSE: 0,05), bir yandan enerji altyapısına katkı sağlayarak üretim süreçlerinin ihtiyaç duyduğu enerji arzını güçlendirdiğini, diğer yandan da karbon düzenlemeleri gibi modern ticari kısıtlara karşı G7 ülkelerine küresel piyasalarda stratejik bir rekabet avantajı sağlayabileceğini düşündürmektedir. Öte yandan, kontrol değişkenleri olarak analize dahil edilen GSO ve GSYH'nin İHR üzerinde negatif yönlü bir baskı unsuru oluşturduğu tespit edilmiştir. İTH'nin bağımlı değişken olduğu ikinci modelde ise YENÜ'nün etkisi her iki dirençli tahmincide de istatistiksel olarak anlamsızdır. Kontrol değişkenlerinden GSO yalnızca PCSE spesifikasyonunda anlamlılık arz ederken GSYH'nin İTH üzerinde her iki tahmincide de güçlü ve pozitif bir tetikleyici etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Bu bulgular, G7 ülkelerinin ihracat performanslarını sürdürebilmek için ithal girdiye bağımlı olduğunu ve içsel büyümenin yapısal olarak ithalatı tetiklediğini göstermektedir. Bu çerçevede, ihracat kapasitesini artırmak amacıyla enerji altyapısında yenilenebilir kaynakların payını yükselten yeşil dönüşüm politikalarının önceliklendirilmesi önerilmektedir. Büyümenin dış ticaret açığına dönüşmesini sınırlamak için ise yerli üretim kapasitesinin ileri teknolojiyle desteklenmesine dayalı ithal ikameci sanayi politikalarının geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Yenilenebilir Enerji, Panel Veri Analizi
JEL Kodu: C23, F43, Q20

THE RELATIONSHIP BETWEEN RENEWABLE ENERGY AND FOREIGN TRADE IN G7 ECONOMIES: EVIDENCE FROM THE PERIOD 1990-2024

ABSTRACT

In terms of analyzing the relationship between foreign trade and renewable energy dynamics in G7 countries, which represent a substantial portion of the global economy, it is considered a critical subject for the global economy. In this respect, the current research seeks to empirically analyze the interrelationship between Exports (EX), Imports (IM), and Renewable Energy Production (RESOUT) in G7 countries during the 1990-2024 period through a way that captures the structure of foreign trade dynamics. Gross Capital Formation (INV) and Economic Growth (GDP) are controlled for in order to improve the model specification. In order to better capture the impact of the core variables on each of the two dynamics, two equation systems are estimated, in which EX and IM are respectively considered as the dependent variable. Thus, the aforementioned methodological approach is expected to contribute to the evaluation of foreign trade not as a one-sided process, but rather as a mutually interactive process. After conducting the diagnostics of the panel data analysis, the coefficients are estimated employing Driscoll-Kraay (DK) robust standard errors, and validated using Panel-Corrected Standard Errors (PCSE).

As a result of the empirical analysis, it becomes clear that there is a pronounced structural asymmetry between foreign trade dynamics of G7 countries. One of the crucial findings of this study lies in the fact that the impact of IM on EX (DK: 0.96; PCSE: 0.93) is greater than the impact of EX on IM (DK: 0.76; PCSE: 0.89). Moreover, the positive impact of RESOUT on EX (DK: 0.06; PCSE: 0.05) can be interpreted in a way that RESOUT positively impacts the energy infrastructure and supplies the energy needed for production, and, on the other hand, gives G7 countries a certain competitive advantage in global markets considering new trade constraints such as carbon restrictions. However, when it comes to the impact of INV and GDP, employed as control variables, on EX, it is found that they exert negative pressure on EX. As for the second equation system, where IM is used as the dependent variable, the effect of RESOUT turns out to be statistically insignificant in both robust estimators. While INV proves to be significant only in the PCSE estimation, GDP proves to have a positive trigger effect on IM in both estimations. This means that G7 countries need imported inputs in order to continue exporting, and GDP acts as a trigger for imports in G7 countries. Under these conditions, it is recommended to prioritize the implementation of policies aimed at raising the share of renewables in the energy infrastructure in order to increase the capacity of exports. In order to minimize the dependence of GDP on the foreign trade deficit, it is necessary to implement the industrial policies of import substitution with the support of advanced technologies.

Keywords: Foreign Trade, Renewable Energy, Panel Data Analysis
JEL Code: C23, F43, Q20

EĞİTİM ENDÜSTRİSİNİN EKONOMİK GELİŞİMİNİN SAĞLANMASINDA PAZARLAMA MODELİNİN OLUŞTURULMASI VE UYGULAMA YÖNLERİ

GURBANZADE Nigar Vugar gizi
Doctoral Student at Azerbaijan Technical University, Bakı, Azərbaijan,
nigar.gurbanzade@aztu.edu.az, https://orcid.org/0009-0007-2061-7197

ÖZET

Günümüzde küresel ekonominin yapısında meydana gelen değişiklikler, teknolojik yeniliklerin hızlı gelişimi, dijital dönüşüm, işgücü piyasasının taleplerindeki değişimler ve beşerî sermayenin ekonomik büyümedeki rolünün giderek artması, eğitim sektörüne yönelik yaklaşımın yeniden gözden geçirilmesini gerekli kılmaktadır. Eğitim geleneksel olarak sosyal kalkınmanın önemli bir unsuru olarak kabul edilse de, modern ekonomik koşullarda işlevsel önemi daha da genişleyerek beşerî sermayenin oluşturulması, emek verimliliğinin artırılması, yenilikçilik faaliyetlerinin teşvik edilmesi, istihdamın artırılması ve ekonomik rekabet gücünün güçlendirilmesi gibi alanları kapsamaktadır. Bu bağlamda, eğitim endüstrisinin ekonomik kalkınma modelinin oluşturulması ve sistematik bir şekilde uygulanması güncel bilimsel ve pratik sorunlardan biri olarak öne çıkmaktadır.

Araştırmanın temel amacı, eğitim endüstrisinin ekonomik kalkınmasının sağlanmasına olanak veren kavramsal bir model oluşturmak, modelin temel yapısal bileşenlerini belirlemek ve aşamalı uygulama yönlerini gerekçelendirmektir. Bu amaç doğrultusunda eğitim endüstrisi yalnızca eğitim kurumlarının faaliyetleri çerçevesinde değil, devlet, iş dünyası, işgücü piyasası, teknoloji şirketleri, araştırma kurumları ve diğer ekonomik aktörler arasındaki etkileşimi içeren bütünleşik bir ekonomik ekosistem olarak ele alınmaktadır. Araştırmanın temel yaklaşımı, eğitime yönlendirilen finansal ve diğer kaynakların bilgi ve becerilere, bu bilgi ve becerilerin ise emek verimliliğine, yenilikçiliğe, istihdama ve ekonomik değer yaratımına dönüştürülmesi gerektiğine dayanmaktadır.

Makalede sistem yaklaşımı, karşılaştırmalı analiz, kurumsal yaklaşım, ekonomik-istatistiksel analiz ve stratejik planlama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda eğitim endüstrisinin ekonomik kalkınma modelinin etkinliğinin birbiriyle karşılıklı olarak ilişkili olan birkaç temel bileşene bağlı olduğu belirlenmiştir. Bunlar arasında beşerî sermayenin geliştirilmesi, eğitim finansmanının sürdürülebilirliği ve çeşitlendirilmesi, işgücü piyasasıyla uyumun sağlanması, dijital dönüşüm, yenilikçilik ve araştırma kapasitesinin güçlendirilmesi, üniversite–iş dünyası işbirliğinin genişletilmesi ve sonuç odaklı yönetim mekanizmalarının uygulanması yer almaktadır.

Araştırmada önerilen model, "kaynaklar – eğitim süreci – eğitim çıktıları – işgücü piyasası ve yenilikçilik sistemi – ekonomik sonuçlar" sıralaması temelinde oluşturulmaktadır. Modelin ilk aşamasında finansal, beşerî, teknolojik ve altyapısal kaynaklar oluşturulmaktadır. Bir sonraki aşamada söz konusu kaynaklar eğitim, araştırma ve yenilikçilik faaliyetlerine dönüştürülmektedir. Eğitim sürecinin sonucu olarak işgücü piyasasının taleplerine cevap veren bilgi ve becerilere sahip beşerî sermaye, bilimsel araştırma sonuçları, yenilikçi ürünler ve teknolojik çözümler ortaya çıkmaktadır. Sonraki aşamada bu sonuçların işgücü piyasası, iş dünyası ve yenilikçilik ekosistemiyle bütünleştirilmesi sağlanmaktadır. Modelin nihai sonucu ise istihdamın ve emek verimliliğinin artırılması, yenilikçilik faaliyetlerinin genişletilmesi, gelirlerin yükseltilmesi ve ekonomik rekabet gücünün güçlendirilmesi ile ilişkilendirilmektedir.

Araştırmada eğitim endüstrisinin ekonomik verimliliğinin değerlendirilmesi amacıyla finans, işgücü piyasası, beşerî sermaye, yenilikçilik, dijitalleşme ve sosyoekonomik sonuçları kapsayan bir gösterge sisteminin uygulanması önerilmektedir. Öğrenci başına yapılan harcamalar, finansman

kaynaklarının çeşitlendirilmesi, mezunların istihdam düzeyi, uzmanlık alanına uygun istihdam, mezunların gelir göstergeleri, işveren memnuniyeti, bilimsel araştırma sonuçları, patent ve girişimlerin sayısı, üniversite–sanayi projeleri ve dijital hizmetlerin kullanım düzeyi, modelin etkinliğinin değerlendirilmesinde kullanılabilecek temel göstergeler olarak belirlenmektedir. Bu göstergeler, eğitime tahsis edilen kaynaklarla elde edilen ekonomik sonuçlar arasındaki ilişkinin daha objektif biçimde değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: eğitim endüstrisi, ekonomik kalkınma, eğitim ekonomisi, eğitim finansmanı, ekonomik verimlilik
JEL Kodu: G, M, J

DEVELOPING AND IMPLEMENTING A MARKETING MODEL TO SUPPORT THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE EDUCATION INDUSTRY

ABSTRACT

In the contemporary period, changes in the structure of the global economy, the rapid development of technological innovations, digital transformation, changing labor market requirements, and the growing role of human capital in economic growth necessitate a reconsideration of approaches to the education sector. Although education has traditionally been regarded as an important factor in social development, under modern economic conditions its functional significance has expanded to include the development of human capital, increasing labor productivity, stimulating innovation, promoting employment, and strengthening economic competitiveness. In this context, the formation and systematic implementation of an economic development model for the education industry represents one of the current scientific and practical challenges.

The main objective of the study is to develop a conceptual model capable of supporting the economic development of the education industry, identify its key structural components, and substantiate directions for its phased implementation. For this purpose, the education industry is considered not merely within the framework of the activities of educational institutions, but as an integrated economic ecosystem encompassing interactions among the state, the business sector, the labor market, technology companies, research institutions, and other economic actors. The central premise of the study is that financial and other resources allocated to education should be transformed into knowledge and skills, while these knowledge and skills should, in turn, contribute to labor productivity, innovation, employment, and the creation of economic value.

The article employs the systems approach, comparative analysis, the institutional approach, economic-statistical analysis, and strategic planning methods. The analysis demonstrates that the effectiveness of the economic development model of the education industry depends on several interrelated core components. These include human capital development, the sustainability and diversification of education financing, alignment with labor market requirements, digital transformation, strengthening innovation and research capacity, expanding university–business cooperation, and implementing results-oriented management mechanisms.

The model proposed in the study is structured according to the sequence "resources – education process – educational outcomes – labor market and innovation system – economic outcomes." At the initial stage of the model, financial, human, technological, and infrastructural resources are developed. At the subsequent stage, these resources are transformed into educational, research, and innovation activities. As a result of the educational process, human capital equipped with knowledge and skills corresponding to labor market requirements, scientific research outcomes, innovative products, and technological solutions are generated. At the next stage, these outcomes are integrated with the labor market, business sector, and innovation ecosystem. The final outcomes of the model are associated with increased employment and labor productivity, expanded innovation activity, higher incomes, and strengthened economic competitiveness.

The study proposes the application of a system of indicators covering financial performance, labor market outcomes, human capital, innovation, digitalization, and socioeconomic results for assessing the economic efficiency of the education industry. Expenditure per learner, diversification of financing sources, graduate employment rates, employment in fields corresponding to qualifications, graduate income indicators, employer satisfaction, research outcomes, the number of patents and startups, university–industry projects, and the level of digital service utilization are identified as key indicators

that can be used to assess the effectiveness of the model. Such indicators enable a more objective assessment of the relationship between resources allocated to education and the economic outcomes generated from these resources.

Keywords: Education industry, economic development, economics of education, education financing, economic efficiency
JEL Code: G, M, J

TÜRKİYE'DE YEŞİL DÖNÜŞÜMÜN DAĞITIMSAL ADALETİ: ENERJİ POLİTİKALARI ÜZERİNDEN ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRME

Nihal Şirin PINARCIOĞLU OCAKHAN

Doç.Dr., Batman Üniversitesi, nihalsirin.pinarcioglu@batman.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4444-0783

Makbule ŞİRİNER

Doç.Dr., Batman Üniversitesi, makbule.sirine@batman.edu.tr, Orcid: 0000-0002-5377-752

ÖZET

Bu İklim değişikliğiyle mücadele ve düşük karbonlu ekonomiye geçiş, enerji sistemlerinin dönüşümünü zorunlu kılarken, bu dönüşümün maliyet ve faydalarının toplumun farklı kesimleri arasında nasıl dağıldığı sorusunu da gündeme getirmektedir. Yeşil dönüşüm literatürü ve politikaları çoğunlukla çevresel sürdürülebilirlik, teknolojik yenilik ve ekonomik rekabetçilik ekseninde tartışılmaktadır. Dağıtımsal adalet boyutu ise görece geri planda kalmaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'de yeşil dönüşüm politikalarının enerji alanındaki dağıtımsal etkilerini çevresel adalet ve adil geçiş perspektifinden eleştirel olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel iddiası, Türkiye'nin enerji dönüşümü politikalarının dağıtımsal adaleti sistematik biçimde gözetmediğidir. Bundan dolayı maliyetlerin dar gelirli haneler, enerji yoksulluğu yaşayan gruplar ve fosil yakıtlara bağımlı bölgeler üzerinde yoğunlaşma riski taşımaktadır. Buna karşın faydaların daha çok sermaye ve teknoloji yoğun aktörlere yönelmektedir.

Bu doğrultuda, çalışma kapsamında, Türkiye Ulusal Enerji Planı, Yeşil Mutabakat Eylem Planı, 12. Kalkınma Planı ve ilgili iklim/enerji strateji belgeleri doküman analizi yöntemiyle incelenmektedir. Analizde maliyetlerin dağılımı, enerjiye erişim ve karşılanabilirlik, istihdam etkileri, bölgesel farklılıklar ve farklı toplumsal kesimlerin dönüşümden yararlanma olanakları temel kategoriler olarak kullanılmaktadır. Çalışma, yeşil dönüşümün yalnızca teknik bir enerji kaynağının değişimi olmadığını, kaynakların, maliyetlerin, fırsatların ve çevresel yüklerin yeniden dağıtıldığı siyasal ve toplumsal bir süreç olduğu varsayımına dayanmaktadır. Bu yönüyle çalışma, Türkiye'de yeşil dönüşüm tartışmalarının çevresel hedefler ve ekonomik rekabetçilik kadar sosyal adalet ve eşitsizlik boyutları üzerinden de değerlendirilmesine katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil dönüşüm, enerji dönüşümü, dağıtımsal adalet, çevresel adalet, adil geçiş, Türkiye
JEL Kodu: Q56, P18, D63, Q52

DISTRIBUTIVE JUSTICE OF THE GREEN TRANSITION IN TÜRKİYE: A CRITICAL ASSESSMENT THROUGH ENERGY POLICIES

ABSTRACT

While the fight against climate change and the transition to a low-carbon economy necessitate the transformation of energy systems, this process also brings to the forefront the question of how the costs and benefits of this transition are distributed among different segments of society. Green transition literature and policy debates predominantly revolve around environmental sustainability, technological innovation, and economic competitiveness, whereas the dimension of distributive justice remains relatively sidelined.

This study aims to critically evaluate the distributive impacts of Türkiye's green transition policies in the energy sector through the lenses of environmental justice and just transition. The core argument of the study is that Türkiye's energy transition policies do not systematically account for distributive justice. Consequently, there is a risk that the costs will disproportionately burden low-income households, groups experiencing energy poverty, and fossil fuel-dependent regions, whereas the benefits are largely directed toward capital- and technology-intensive actors.

In line with this, within the scope of this study, the Türkiye National Energy Plan, the Green Deal Action Plan, the 12th Development Plan, and related climate/energy strategy documents are examined using the document analysis method. The distribution of costs, access to energy and affordability, employment impacts, regional disparities, and the opportunities for various social groups to benefit from the transition serve as the main analytical categories. The study relies on the premise that the green transition is not merely a technical shift in energy sources, but a political and social process in which resources, costs, opportunities, and environmental burdens are redistributed. In this respect, the study seeks to contribute to green transition debates in Türkiye by extending the evaluation beyond environmental targets and economic competitiveness to incorporate dimensions of social justice and inequality.

Keywords: Green transition, energy transition, distributive justice, environmental justice, just transition, Türkiye
JEL Code: Q56, P18, D63, Q52

İKİZ DÖNÜŞÜMÜN MALİ BOYUTU: TÜRKİYE'DE DİJİTAL, YEŞİL VE FOSİL ODAKLI VERGİ HARCAMALARININ KARŞILAŞTIRMALI DEĞERLENDİRİLMESİ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Nurullah BÜYÜKTAŞ

Araştırma Görevlisi, Mardin Artuklu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, nurullahbuyuktas@artuklu.edu.tr, 0000-0002-1993-4212

ÖZET

Jeoekonomik kırılmaların hızlandırdığı ikiz dönüşüm, dijitalleşme ile yeşil dönüşümün kamu maliyesi araçlarıyla birlikte desteklenmesini gerektirmektedir. Devletin bu amaçla başvurduğu araçlardan biri, vergiden vazgeçerek sağladığı vergi harcamalarıdır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de vergi harcaması kanalıyla dijital ve yeşil dönüşümün ne ölçüde desteklendiğini ve bu desteğin fosil yakıtlara sağlanan vergisel destekle nasıl karşılaştırıldığını ortaya koymaktır. Çalışmada Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan 2025 yılı Vergi Harcamaları Raporu'nun kalem bazlı ekleri kullanılmış; 2024 yılı verilerine dayanan ve 2025-2028 dönemi için öngörülen tahminî vergi kaybı tutarları dijital, yeşil, fosil ve karma olmak üzere dört grupta sınıflandırılmıştır. Dijital grup raporun fonksiyonel sınıflandırmasındaki Ar-Ge, yenilik ve tasarım kategorisine; yeşil grup emisyon azaltımını, temiz enerjiyi, temiz ulaşımı ya da geri dönüşümü açıkça hedefleyen kalemlere; fosil grup ise fosil yakıtların aranmasını, üretimini ya da tüketimini ucuzlatan kalemlere dayanmaktadır. Enflasyon nominal tutarları yanıltıcı kıldığından değerlendirme, toplam vergi harcamaları içindeki paylar ve gruplar arası oranlar üzerinden yapılmıştır. Bulgulara göre 2024 yılında toplam 2.752,9 milyar TL olan vergi harcamalarının %4,6'sı (126,9 milyar TL) dijital, %1,1'i (29,5 milyar TL) fosil ve yalnızca %0,3'ü (7,7 milyar TL) yeşil niteliktedir. Dijital destek fosil desteğin yaklaşık 4,3 katı iken fosil yakıtlara sağlanan destek, açıkça yeşil olarak tanımlanabilen desteğin yaklaşık 3,8 katıdır. Dijital desteğin yarıdan fazlası teknoloji geliştirme bölgelerine bağlı kalemlerden kaynaklanmaktadır. Fosil desteğin tamamı ise özel tüketim vergisinden doğmakta ve en büyük kalemini nafta, petrol koku ve petrol bitümenine uygulanan indirimli vergi oluşturmaktadır. 2028 yılına uzanan tahminlerde dijital payın %6,0'ya yükselmesi, yeşil payın ise %0,35 düzeyinde kalması öngörülmektedir. Yenilenebilir enerji yatırımlarının önemli bölümü, toplamın %6,9'unu oluşturan ve payı ayrıştırılamayan yatırım teşviki kalemleri içinde yer aldığından yeşil destek alt sınır olarak raporlanmıştır. Çalışma yalnızca vergi harcaması kanalını kapsamakta, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) ve hibe gibi vergi dışı destekleri içermemektedir. Sonuç olarak Türkiye'nin ikiz dönüşüme yönelik vergisel desteği dijital ayakta yoğunlaşmakta, yeşil ayak ise vergi sistemi içinde hem büyüklük hem de görünürlük bakımından zayıf kalmaktadır. Bu çerçevede vergi harcaması raporlarına yeşil etiketleme eklenmesi, fosil yakıtlara yönelik indirim ve istisnaların kademeli olarak gözden geçirilmesi ve yatırım teşviklerinde yeşil yatırımlara ilişkin vergi kaybının ayrıca raporlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vergi harcamaları, İkiz dönüşüm, Fosil yakıt sübvansiyonları, Ar-Ge teşvikleri, Yeşil dönüşüm
JEL Kodu: H23, H25, O38, Q48

THE FISCAL DIMENSION OF THE TWIN TRANSITION: A COMPARATIVE ASSESSMENT OF DIGITAL, GREEN AND FOSSIL-ORIENTED TAX EXPENDITURES IN TÜRKİYE AND POLICY RECOMMENDATIONS

ABSTRACT

The twin transition, accelerated by geoeconomic fragmentation, calls for fiscal instruments that support digitalization and the green transition together. This study examines the extent to which Türkiye supports the digital and green transitions by forgoing tax revenue and how this support compares with tax support for fossil fuels. Drawing on the item-level annexes of the 2025 Tax Expenditure Report published by the Revenue Administration, the study classifies estimated revenue forgone for 2024 and projections for 2025–2028 into digital, green, fossil and mixed groups. Because inflation distorts nominal amounts, the analysis relies on shares in total tax expenditure and on ratios between groups. In 2024, of total tax expenditure of TRY 2,752.9 billion, 4.6% (TRY 126.9 billion) was digital, 1.1% (TRY 29.5 billion) fossil and only 0.3% (TRY 7.7 billion) green. Digital support was about 4.3 times fossil support, while fossil support was about 3.8 times explicitly green support. More than half of digital support stems from technology development zones, whereas all fossil support arises from the special consumption tax, led by reduced rates on naphtha, petroleum coke and bitumen. Projections to 2028 show the digital share rising to 6.0% while the green share remains at 0.35%. Since renewable energy investments are largely embedded in mixed investment incentive items accounting for 6.9% of the total, green support is reported as a lower bound, and non-tax instruments such as feed-in tariffs and grants are outside the scope. The results show that Türkiye's tax support for the twin transition is concentrated on the digital pillar, while the green pillar remains weak in both size and visibility. The study recommends green tagging in tax expenditure reports, a gradual review of fossil fuel tax relief and separate reporting of revenue forgone on green investments within investment incentives.

Keywords: Tax expenditures, Twin transition, Fossil fuel subsidies, R&D incentives, Green transition
JEL Code: H23, H25, O38, Q48

NATO ÜLKELERİNDE ASKERİ HARCAMALAR VE KÂR ORANLARI: KÜRESELLEŞME ÖNEMLİ Mİ?

Orhan CENGİZ

Assoc. Prof. Dr., Cukurova University, Pozanti Vocational School, Department of Accounting and Taxation, Türkiye, ocengiz@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1883-4754

Ömer DEMİR

Asst. Prof. Dr., Şırnak University, Silopi Vocational School, Department of Management and Organization, Türkiye, omerdemir@sirnak.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8421-0619

Levent YÜLEK

Lect. Dr., Cukurova University, Kozan Vocational School, Department of Management and Organization, Türkiye, leventyulek@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8138-7398

ÖZET

Askeri harcamalar ile makroekonomik faktörler arasındaki ilişki yeni bir olgu değildir ve günümüzde de ekonomik açıdan önemini korumaktadır. Askeri harcamalar ekonomik faktörleri çeşitli yollarla etkilese de, literatürde ağırlıklı olarak askeri harcamalar ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiye odaklanılmaktadır. Bu bağlamda iki temel etki öne çıkmaktadır. Bunlardan ilki, Keynes'in toplam talep yaklaşımına dayanan "talep etkisi"dir. Bu görüşe göre askeri harcamalar, çarpan mekanizması aracılığıyla toplam talebi artırır ve buna bağlı olarak ekonomik büyümeyi destekler. İkincisi ise neoklasik çerçevede ortaya konan "dışlama etkisi"dir (crowding-out effect). Bu görüşe göre ise askeri harcamalar, özel sektör yatırımlarını dışlayarak ekonomik büyüme üzerinde olumsuz bir etki yaratır. Hem Keynesyen hem de neoklasik yaklaşımlar, askeri harcamalar ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi teknik bir çerçevede ele alır. Ancak askeri harcamalar ile piyasa arasındaki ilişki, daha kapsamlı bir analizi gerektirir. Zira askeri harcamaların bileşenleri yalnızca askeri unsurlarla sınırlı değildir; aynı zamanda gıda, giyim, enerji ve lojistik gibi ekonomide önemli rol oynayan sektörlerle de iç içedir. Dolayısıyla, askeri harcamaların ekonomik etkisi genel kabul görenin çok daha ötesindedir. Bu bağlamda, askeri harcamalar çok çeşitli sektörlerle bağlantılı olup, yalnızca ekonomik büyüme ile değil, aynı zamanda kâr oranlarıyla da ilişkilidir. Özellikle Marksist perspektiften bakıldığında, askeri harcamaların verimlilik ve sermayenin organik bileşimi üzerinden kâr oranlarını etkilediği görülür.

Bu çalışma, 1995-2023 yılları arasındaki verileri kullanarak, 28 NATO üyesi ülkedeki (Belçika, Bulgaristan, Kanada, Hırvatistan, Çekya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, Türkiye, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri) askeri harcamaların kâr oranları üzerindeki etkisini; dışa açıklık ve siyasi küreselleşme faktörlerini de göz önünde bulundurarak incelemektedir. "Artırılmış Ortalama Grup" (Augmented Mean Group- AMG) tahmincisi kullanılarak elde edilen analiz sonuçlarına göre, ekonomik büyüme kâr oranlarını olumlu yönde etkilemektedir. Bununla birlikte, askeri harcamaların, dışa açıklığın ve siyasi küreselleşmenin kâr oranları üzerindeki etkisi, model spesifikasyonuna bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Dolayısıyla,

bu faktörlerin kâr oranları üzerindeki rolü tek yönlü değildir; kâr oranları belirlenirken bunların diğer faktörlerle olan etkileşimleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Askeri harcamalar, ekonomik büyüme, kâr oranları, küreselleşme, sermaye birikimi, NATO
JEL Kodları: E11, F41, F62, H50

MILITARY EXPENDITURES AND PROFIT RATES IN NATO COUNTRIES: DOES GLOBALIZATION MATTER?

ABSTRACT

The relationship between military expenditures and macroeconomic factors is not a new phenomenon. This relationship still remains economically important. While military expenditures affect economic factors in various ways, the relevant literature primarily focuses on the relationship between military expenditures and economic growth. In this context, two distinct effects emerge. The first is the demand effect, which is based on Keynes's aggregate demand approach. According to this view, military expenditures increase aggregate demand through the multiplier mechanism and, thereby, increase economic growth. The second is the crowding-out effect, proposed within the neoclassical framework. According to this view, military expenditures negatively affect economic growth by crowding out private-sector investment. Both the Keynesian and neoclassical approaches examine the relationship between military expenditures and economic growth within a technical framework. However, the relationship between military expenditures and the market requires a comprehensive analysis. This is because the components of military expenditures are not limited to military elements solely; they are also intertwined with sectors that play a significant role in the economy, such as food, clothing, energy, and logistics. Consequently, the economic impact of military expenditures is broader than commonly supposed. In this context, military expenditures are intertwined with a broad range of sectors, making it relevant not only to economic growth but also to profit rates. Specifically, from a Marxist perspective, military expenditures affect profit rates through productivity and the organic composition of capital.

This study examines the impact of military expenditures on profit rates for 28 NATO members (Belgium, Bulgaria, Canada, Croatia, Czechia, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Turkiye, United Kingdom, and the United States) using data from 1995-2023, taking into account the effects of trade openness and political globalization. According to the analysis results using the Augmented Mean Group (AMG) estimator, economic growth positively affects profit rates. However, the impact of military expenditures, trade openness, and political globalization on profit rates varies by model specification. Therefore, the role of these factors in profit rates is not one-sided, and their interactions with other factors should also be considered when determining profit rates.

Keywords: Military expenditures, economic growth, profit rates, globalization, capital accumulation, NATO
JEL Codes: E11, F41, F62, H50

TBMM GENEL KURULUNDA DEMOKRATİK TEMSİLİN SÖYLEMSEL İNŞASI: KORPUS DESTEKLİ ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

Ozan Deniz Yalçınkaya

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, ozandeniz.yalcinkaya@dicle.edu.tr, Orcid 0000-0003-4150-913X

ÖZET

Demokratik temsil, yalnızca anayasal düzenlemeler ve seçim süreçleriyle belirlenen kurumsal bir ilke değil, aynı zamanda parlamenter etkileşim içerisinde sürekli yeniden üretilen, tartışılan ve anlamlandırılan söylemsel bir süreçtir. Parlamento görüşmeleri, siyasal aktörlerin kimi temsil ettiklerini, kamusal yararı nasıl tanımladıklarını ve temsil yetkilerini hangi söylemsel çerçeveler üzerinden meşrulaştırdıklarını görünür kılan temel demokratik alanlardan biridir. Parlamenter iletişim üzerine kapsamlı bir alanyazın bulunmasına rağmen, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulu görüşmelerinde demokratik temsilin korpus dilbilimi ile eleştirel söylem çözümlemesini birlikte kullanan bütüncül bir yaklaşımla nasıl inşa edildiğine odaklanan çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma, demokratik temsilin parlamenter tartışmalarda hangi dilsel ve söylemsel mekanizmalar aracılığıyla kurulduğunu incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada Korpus Destekli Eleştirel Söylem Çözümlemesi (Corpus-Assisted Critical Discourse Analysis–CACDA) yaklaşımı benimsenmiştir. TBMM Genel Kurulu tutanaklarından oluşturulan özel bir korpus; sözcük sıklığı, anahtar sözcük, eşdizimlilik ve bağlam dizini analizleri kullanılarak incelenmektedir. Nicel bulgular, eleştirel söylem çözümlemesi çerçevesinde yorumlanarak temsil yetkisi, halk, millet, devlet ve demokratik sorumluluğa ilişkin söylemsel örüntüler değerlendirilmektedir.

İlk gözlemler, demokratik temsilin parlamenter söylem içerisinde yalnızca anayasal bir ilke olarak dile getirilmediğini; tekrar eden söylemsel pratikler aracılığıyla sürekli müzakere edilen ve yeniden üretilen bir olgu olarak biçimlendiğini düşündürmektedir. "Millet", "halk", "devlet" ve temsil sorumluluğuna ilişkin dilsel göndermelerin, siyasal aktörlerin temsil iddialarını desteklemelerine, farklı temsil anlayışlarını tartışmalarına ve seçilmiş temsilciler ile vatandaşlar arasındaki ilişkiyi yeniden tanımlamalarına katkı sağladığı görülmektedir. Araştırmanın, korpus dilbilimi ile eleştirel söylem çözümlemesini bir araya getirerek parlamenter söylem, demokratik temsil ve siyasal iletişim çalışmalarına kuramsal ve yöntemsel açıdan katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: demokratik temsil, parlamenter söylem, korpus destekli eleştirel söylem çözümlemesi, siyasal meşruiyet, Türkiye Büyük Millet Meclisi
JEL Kodu: D72, D78, Z13

DISCURSIVE CONSTRUCTION OF DEMOCRATIC REPRESENTATION IN THE TURKISH GRAND NATIONAL ASSEMBLY: A CORPUS-ASSISTED CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS

ABSTRACT

Democratic representation is shaped not only through constitutional arrangements and electoral processes but also through parliamentary interaction, where political actors negotiate legitimacy, define the public interest, and articulate representative authority. Although parliamentary communication has been widely examined, comparatively limited attention has been given to the linguistic processes through which democratic representation is negotiated in the Turkish Grand National Assembly (TGNA). This study explores how democratic representation is discursively constructed in parliamentary debates by examining the language through which political actors establish and justify representative claims.

The research adopts a Corpus-Assisted Critical Discourse Analysis (CACDA) framework. A purpose-built corpus compiled from TGNA proceedings is analysed using frequency, keyword, collocation, and concordance analyses. The quantitative patterns are subsequently interpreted within a critical discourse perspective to examine how references to representative authority, the public, the nation, and democratic responsibility are linguistically organised in parliamentary interaction.

Initial observations suggest that democratic representation is negotiated through recurring discursive practices rather than simply expressed as a constitutional principle. Linguistic references to the nation, the people, the state, and representative responsibility appear to function as resources through which political actors support their representative claims, contest alternative interpretations, and shape relationships between elected representatives and citizens. The study is expected to contribute to research on parliamentary discourse, democratic legitimacy, and political communication by demonstrating how corpus linguistics and critical discourse analysis can be integrated to investigate institutional political language.

Keywords: democratic representation, parliamentary discourse, corpus-assisted critical discourse analysis, political legitimacy, Turkish Grand National Assembly
JEL Code: D72, D78, Z13

YEŞİL TEKNOLOJİLER VE TEMİZ ENERJİ ŞOKLARI EKSENİNDE ALMANYA'NIN KARBON EMİSYON DİNAMİKLERİ: FMOLS VE DOLS YAKLAŞIMLI EŞBÜTÜNLEŞME ANALİZİ

Ömer SADIÇ

Doktora Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, economistomer@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-5839-9814

ÖZET

Küresel ekonominin jeopolitik gerilimler ve tedarik zinciri kırılmalarıyla yeniden şekillendiği günümüz makroekonomik düzeninde, sürdürülebilir kalkınmanın yolu dijital/teknolojik inovasyon ile yeşil dönüşümün eş zamanlı yürütülmesini ifade eden "İkiz Dönüşüm" (Twin Transition) stratejisinden geçmektedir. Bu çalışmanın amacı, Avrupa'nın sanayi lokomotifi ve teknoloji merkezi konumundaki Almanya özelinde, alternatif/düşük karbonlu enerji hamlelerinin ve teknolojik inovasyon şoklarının çevresel sürdürülebilirlik üzerindeki uzun dönemli etkilerini ampirik olarak analiz etmektir.

Bu çalışmada, Avrupa'nın en büyük sanayi ekonomisi olan Almanya'nın 1990-2021 dönemine ait yeşil teknoloji inovasyonları ve düşük karbonlu enerji tüketiminin karbon emisyon dinamikleri üzerindeki uzun dönemli etkileri ampirik olarak analiz edilmiştir. Çalışmada çevre kirliliğinin göstergesi olarak karbondioksit emisyonu (CO2); bağımsız değişkenler olarak ise yeşil teknolojileri temsilen patent başvurularındaki artış (PATENT) ve düşük karbonlu enerji tüketimi (LOWCARBON) değişkenleri kullanılmıştır. Değişkenlerin durağanlık özellikleri Genişletilmiş Dickey-Fuller (ADF) birim kök testi ile sınanmış ve serilerin birinci farklarında [I(1)] durağanlaştığı tespit edilmiştir. Değişkenler arasındaki uzun dönemli eşbütünleşme ilişkisi Johansen testi ile doğrulandıktan sonra, uzun dönem katsayıları FMOLS (Tam Değiştirilmiş En Küçük Kareler) ve DOLS (Dinamik En Küçük Kareler) tahmincileri ile elde edilmiştir.

Elde edilen ampirik sonuçlara göre; patent başvurularındaki (yeşil teknolojiler) %1'lik bir artış, CO2 emisyonlarını %0.31 ile %0.44 arasında istatistiksel olarak yüksek derecede anlamlı şekilde azaltmakta ve çevre kalitesini pozitif etkilemektedir. Buna karşın, düşük karbonlu enerji tüketimindeki %1'lik artışın CO2 emisyonlarını %0.44 ile %0.50 oranında artırdığı tespit edilmiştir. Almanya özelinde teorik beklentinin aksine yön alan bu pozitif katsayı; ülkenin radikal nükleer karşıtı politikaları sonrası ortaya çıkan kesintililik (intermittency) sorunu, sistem kararlılığı için fosil yakıt bazlı yedek santrallere duyulan teknik ihtiyaç ve "Energiewende" (Enerji Dönüşümü) altyapı yatırımlarının başlangıç karbon ayak iziyle (Jevons Paradoksu) açıklanmaktadır.

Bulgular, Almanya'nın iklim hedeflerine ulaşmasında temiz enerji arzının artırılmasının yanı sıra, yeşil teknolojik inovasyonların ve Ar-Ge yatırımlarının yapısal olarak hayati bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Politika yapıcılara, nükleer sonrası süreçte ortaya çıkan karbon açığını kapatmak adına yeşil teknoloji patentlerinin sanayiye entegrasyonunu hızlandırmaları ve geçiş dönemindeki altyapı yatırımlarının karbon ayak izini dengeleyecek ek teşvik mekanizmaları geliştirmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karbon Emisyonu, Yeşil Teknoloji, Eşbütünleşme Analizi, FMOLS, DOLS
JEL Kodu: Q5, Q32, Q43, Q54, Q55

CARBON EMISSION DYNAMICS OF GERMANY IN THE AXIS OF GREEN TECHNOLOGIES AND CLEAN ENERGY SHOCKS: A COINTEGRATION ANALYSIS VIA FMOLS AND DOLS APPROACHES

ABSTRACT

In today's macroeconomic order, reshaped by geopolitical tensions and supply chain disruptions, the path to sustainable development lies through the "Twin Transition" strategy, which entails the simultaneous execution of digital/technological innovation and green transformation. The objective of this study is to empirically analyze the long-term effects of alternative/low-carbon energy initiatives and technological innovation shocks on environmental sustainability in Germany, the industrial locomotive and technological hub of Europe.

This study empirically analyzes the long-term impacts of green technological innovations and low-carbon energy consumption on carbon emission dynamics in Germany, the largest industrial economy in Europe, covering the 1990–2021 period. Carbon dioxide emissions (CO2) are employed as the proxy for environmental degradation, while patent applications (PATENT)—representing green technologies—and low-carbon energy consumption (LOWCARBON) are utilized as the independent variables. The stationarity properties of the variables are examined using the Augmented Dickey-Fuller (ADF) unit root test, revealing that all series are integrated of order one [I(1)]. Following the confirmation of a long-term cointegration relationship among the variables via the Johansen test, the long-term coefficients are estimated using Fully Modified Ordinary Least Squares (FMOLS) and Dynamic Ordinary Least Squares (DOLS) estimators.

According to the empirical results, a 1% increase in patent applications (green technologies) statistically significantly reduces CO2 emissions by a margin between 0.31% and 0.44%, thereby exerting a positive impact on environmental quality. Conversely, a 1% increase in low-carbon energy consumption is found to elevate CO2 emissions by 0.44% to 0.50%. This positive coefficient, which contradicts theoretical expectations in the case of Germany, is explained by the intermittency issues arising from the country's radical anti-nuclear policies, the technical necessity for fossil-fuel-based backup power plants to ensure grid stability, and the initial carbon footprint of "Energiewende" (Energy Transition) infrastructure investments (Jevons Paradox).

The findings demonstrate that besides expanding the supply of clean energy, green technological innovations and R&D investments hold a structurally vital significance for Germany to achieve its climate targets. Accordingly, it is recommended that policymakers accelerate the integration of green technology patents into industry to close the carbon gap emerging in the post-nuclear period and develop additional incentive mechanisms to offset the initial carbon footprint of infrastructure investments during this transition phase.

Keywords: Carbon Emissions, Green Technology, Cointegration Analysis, FMOLS, DOLS
JEL Code: Q5, Q32, Q43, Q54, Q55

YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİŞİM İLKELERİ VE KATILIMCILIK: DİYARBAKIR İLİ ÖRNEĞİ[1]

Ömer Şahin

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Omersahin.2186@gmail.com, ORCID: 0009-0009-3916-9587

ÖZET

Bu çalışma, yerel yönetimlerde yönetişim ilkeleri ile katılımcılık mekanizmalarının Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi örneğinde nasıl uygulandığını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın kuramsal çerçevesinde yönetişim kavramının tarihsel gelişimi, ağ temelli yönetişim yaklaşımı, iyi yönetişim ilkeleri, yerel yönetişim, katılımcı demokrasi ve Arnstein'in Katılım Merdiveni modeli ele alınmıştır. Ayrıca Türkiye'de yerel yönetişim yapısı ve yerel yönetimlerde kullanılan katılım mekanizmaları değerlendirilmiştir. Bu çerçevede katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik, hukukun üstünlüğü, etkinlik ve verimlilik ile eşitlik ve kapsayıcılık ilkeleri yerel yönetimlerin yönetişim kapasitesinin değerlendirilmesinde temel ölçütler olarak ele alınmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve temel veri toplama tekniği olarak doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Araştırmanın uygulama bölümünde Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin stratejik planları, kurumsal belgeleri ve 2021–2025 yıllarına ait faaliyet raporları incelenmiştir. Faaliyet raporları; stratejik yönetim, performans yönetimi, mali yapı, iç kontrol sistemi, şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcılık açısından değerlendirilerek yıllar arasındaki gelişim eğilimi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma bulguları, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde yönetişim ilkelerinin uygulanmasına yönelik kurumsal gelişmelerin bulunduğunu göstermektedir. Stratejik yönetim, performans esaslı yönetim, iç kontrol, mali yönetim ve hesap verebilirlik alanlarında çeşitli uygulamaların geliştirildiği görülmektedir. 2025 yılı faaliyet raporunda 177 performans göstergesi ve 377 faaliyet üzerinden değerlendirme yapılmış, genel performans başarısı %61,58 olarak belirtilmiştir. Bununla birlikte bazı performans hedeflerinin gerisinde kalındığı ve kurumsal kapasitenin tüm alanlarda aynı düzeyde gelişmediği belirlenmiştir. Katılımcılık bakımından kent konseyi ve katılımcı bütçe gibi uygulamalar önemli araçlar olarak öne çıkmakla birlikte, katılımın bazı süreçlerde bilgilendirme ve danışma düzeyinde kaldığı görülmektedir.

Sonuç olarak çalışma, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde yönetişim anlayışının gelişmekte olduğunu; ancak katılımcılık mekanizmalarının etkinliği, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi, uygulamaların ölçülebilir sonuçlarının raporlanması ve yönetişim uygulamalarının sürdürülebilirliği bakımından geliştirilmesi gereken alanların bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Katılımcılık, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi
JEL Kodu: H70, H72, H83

[1] Bu bildiri Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Bölümü öğrencisi Ömer ŞAHİN tarafından hazırlanmakta olan yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

GOVERNANCE PRINCIPLES AND PARTICIPATORY APPROACH IN LOCAL GOVERNMENTS: THE CASE OF DİYARBAKIR PROVINCE

ABSTRACT

This study aims to examine how governance principles and participation mechanisms are implemented in local governments through the case of Diyarbakır Metropolitan Municipality. The theoretical framework of the study addresses the historical development of the concept of governance, the network governance approach, the principles of good governance, local governance, participatory democracy, and Arnstein's Ladder of Citizen Participation. In addition, the structure of local governance in Türkiye and the participation mechanisms used in local governments are examined. Within this framework, participation, transparency, accountability, the rule of law, effectiveness and efficiency, as well as equality and inclusiveness, are considered as the main criteria for evaluating the governance capacity of local governments.

A qualitative research method was adopted in the study, with document analysis used as the primary data collection technique. In the empirical part of the study, the strategic plans, institutional documents, and annual activity reports of Diyarbakır Metropolitan Municipality for the period 2021–2025 were examined. The activity reports were evaluated in terms of strategic management, performance management, financial structure, internal control, transparency, accountability, and participation in order to identify the development trends across the years.

The findings indicate that Diyarbakır Metropolitan Municipality has experienced institutional developments in the implementation of governance principles. Various practices have been developed in areas such as strategic management, performance-based management, internal control, financial management, and accountability. In the 2025 annual activity report, 177 performance indicators and 377 activities were evaluated, and the overall performance achievement rate was reported as 61.58%. However, some performance targets were not achieved, and institutional capacity did not develop at the same level across all areas. In terms of participation, practices such as the city council and participatory budgeting stand out as important mechanisms. Nevertheless, some participation processes remain at the levels of information and consultation.

In conclusion, the study demonstrates that the understanding of governance is developing within Diyarbakır Metropolitan Municipality. However, there remain areas requiring improvement, particularly regarding the effectiveness of participation mechanisms, the strengthening of institutional capacity, the reporting of measurable outcomes of governance practices, and the sustainability of governance practices.

Keywords: Local Governments, Participatory Approach, Diyarbakır Metropolitan Municipality
JEL Code: H70, H72, H83

YENİLENEBİLİR ENERJİ DÖNÜŞÜMÜNDE YEŞİL FİNANSMANA ERİŞİM: DİJİTAL KARBON İZLENEBİLİRLİĞİ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Özge ERSEZER

Doktor Öğretim Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ozgeersezer@yyu.edu.tr, 0000-0002-7317-6053

ÖZET

Yenilenebilir enerji dönüşümü, küresel ölçekte, iklim değişikliği ile mücadelede kritik bir öneme sahiptir. İlk yatırım maliyetlerinin yüksek oluşu, uluslararası yeşil finansman kaynaklarına erişimdeki bürokratik ve teknik zorluklar yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılmasını yavaşlatmaktadır. Paris Anlaşması'na göre karbon piyasalarını harekete geçirmek hedeflenmektedir ancak mevcut doğrulama, izleme ve raporlama süreçlerindeki karmaşıklıklar şeffaflık karmaşası yaratarak yatırımcıların kararlarını olumsuz etkilemektedir. Bu durum kalkınma amaçlarına ulaşmada finansal kaynakların verimsiz tahsis edilmesine ve bunun yanında enerji dönüşümü hedeflerinde aksamalara yol açmaktadır. Bu çalışma, yenilenebilir enerji projelerinin yeşil finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla dijital karbon izlenebilirliği mekanizmalarını kavramsal bir çerçevede incelemeyi ve uygulanabilir politika önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Çalışma kapsamında, dijital izleme sistemleri ve yenilikçi veri teknolojilerinin yeşil finansman ekosistemine entegrasyonu ele alınacaktır. Nitel analizlerin kullanılacağı bu çalışmada uluslararası kuruluşların (IEA, IRENA, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler) güncel politika raporlarından faydalanılacaktır. Bu doğrultuda, yenilenebilir enerjiden elde edilen verilerin dijital sistemlerle şeffaf takibinin, iklim finansmanındaki güven ve doğrulama sorunlarını çözme potansiyeli ele alınacaktır. Ayrıca dijitalleşmenin, Yeşil Tahvil (Green Bond), iklim fonları ve karbon mekanizmaları gibi finansal enstrümanlara erişim süreçlerini nasıl kolaylaştırabileceği analiz edilecektir.

Çalışmayla; COP31 iklim hedefleri doğrultusunda yenilenebilir enerjiye geçişi hızlandırmak için uluslararası izleme standartlarının oluşturulmasına, dijital altyapı yatırımlarına ve yeşil finansman entegrasyonuna yönelik politika önerileri sunulması amaçlanmaktadır. Ayrıca teorik çerçevenin ötesinde karar vericiler, finans kuruluşları ve enerji sektörü paydaşları için bir yol haritası sunulması da hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Finansman, Yenilenebilir Enerji, Dijital Karbon İzlenebilirliği, İklim Politikası, COP31
Jel Kodu: Q54, Q56, G28

ACCESS TO GREEN FINANCE IN RENEWABLE ENERGY TRANSITION: DIGITAL CARBON TRACEABILITY AND POLICY RECOMMENDATIONS

ABSTRACT

Renewable energy transition is of critical importance globally in the fight against climate change. High initial investment costs, alongside bureaucratic and technical hurdles in accessing international green finance, slow down the widespread deployment of renewable energy sources. Although the Paris Agreement aims to activate carbon markets, complexities in current verification, monitoring, and reporting procedures create a lack of transparency, negatively impacting investors' decisions. This dynamic leads to an inefficient allocation of financial resources toward development goals and causes setbacks in achieving energy transition targets. This study aims to examine digital carbon traceability mechanisms within a conceptual framework and develop actionable policy recommendations to facilitate renewable energy projects' access to green finance.

Within the scope of the study, the integration of digital monitoring systems and innovative data technologies into the green finance ecosystem will be addressed. Employing qualitative analysis, this research draws upon current policy reports from international organizations such as the IEA, IRENA, World Bank, and the United Nations. Accordingly, the potential of transparent data tracking—derived from renewable energy via digital systems—to resolve trust and verification issues in climate finance will be examined. Furthermore, the study will analyze how digitalization can streamline access to financial instruments such as Green Bonds, climate funds, and carbon mechanisms.

In line with COP31 climate goals, the study aims to provide policy recommendations for establishing international monitoring standards, making digital infrastructure investments, and ensuring green finance integration to accelerate the renewable energy transition. Beyond its theoretical framework, it also seeks to offer a practical roadmap for policymakers, financial institutions, and energy sector stakeholders.

Keywords: Green Finance, Renewable Energy, Digital Carbon Traceability, Climate Policy, COP31
JEL Code: Q54, Q56, G28

KONAKLAMA VERGİSİNİN HUKUKİ VE MALİ NİTELİĞİ

Özge MUTLU KÖSE
Dr. Öğretim Üyesi,
Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mali Hukuk Anabilim dalı,
omutlu@anadolu.edu.tr; ORCID ID: 0000-0003-1969-5757,

ÖZET

Türk vergi sistemine yakın zamanda dâhil edilen konaklama vergisi hem hukuki yapısı hem de mali temelleri bakımından çeşitli akademik tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, Türk vergi hukukunda nispeten yeni bir mali yükümlülük olan konaklama vergisinin hukuki ve mali niteliğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda konaklama vergisi; sosyal devlet anlayışı, mali güce göre vergilendirme ilkesi ve kamusal harcamaların finansmanı bağlamındaki yeri üzerinden ve incelenecektir. Bu çalışma, konaklama vergisinin Türk vergi hukuku içindeki sistematik konumunu normatif boyutuyla ele alan kavramsal ve kuramsal bir araştırmadır. Çalışma, ampirik bir model veya saha araştırması yerine; vergiye ilişkin geniş yasal mevzuat hükümlerinin, yüksek mahkeme içtihatlarının ve doktrindeki akademik birikimin incelenmesine ve tüm bunların sistematik olarak analizine dayanmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın yanıt aradığı temel sorular; "Konaklama vergisinin mevcut yasal düzenleniş biçimi, vergi adaleti ve anayasal ilkelerle ne ölçüde bağdaşmaktadır?" ve "Mevzuatın ihdas edilme şeklinden kaynaklanan yapısal sorunlar, verginin mali ve hukuki niteliğini nasıl etkilemektedir?" şeklinde belirlenmiştir. Belirtilen amaca ulaşmak ve bu soruları yanıtlamak için ilgili yasal düzenlemeler, Danıştay kararları ve Anayasa Mahkemesi içtihatları bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak; yürürlükteki kurallar vergi hukukunun "kanunilik", "belirlilik" ve "mali güce göre vergilendirme" ilkeleri ışığında değerlendirilmiştir.

Konaklama vergisi, turistik tesislerde geceleme ve buna bağlı yan hizmetleri konu alan, nispi (ad valorem) bir harcama vergisidir. Vergiyle ilgili kanuni düzenlemenin sadeliğine rağmen uygulama detaylarının büyük ölçüde ikincil mevzuata bırakılması, kanunilik ve belirlilik ilkeleri açısından teorik tartışmalara zemin hazırlamıştır. Mali niteliği itibarıyla ise vergi, turizmin yol açtığı negatif dışsallıkların içselleştirilmesini amaçlayan Pigoucu bir fonksiyona sahiptir. Ancak, uluslararası örneklerin aksine Türkiye'de bu gelirin genel bütçeye aktarılması, yerel yönetimlerin mali özerkliği ve faydalanma ilkesi ile çelişmektedir. Ayrıca bu uygulama, mevcut merkeziyetçi yapının verginin meşruiyet zeminini gelir odaklı bir yapıya sıkıştırdığını göstermektedir. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesi, bu merkeziyetçi yapıyı anayasaya aykırı bulmayarak yasal zemini sağlamlaştırmıştır. Konaklama vergisinin hukuki ve mali niteliğine ilişkin yapılan bu araştırmada, verginin nispi oranla alınmasının vergi adaleti ilkesiyle uyuşmadığı, bu bağlamda vergi tekniğine aykırı yapısı, bunların yanı sıra fayda ilkesiyle çelişen ve zemini salt bütçe gelirine sıkışmış bir vergi olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla ilk olarak Türk vergi sistemi içinden tamamen kaldırılması önerilmektedir. Fakat, kamu finansman ihtiyacıyla bunun mümkün olmaması halinde, sistemin etkinliği için verginin merkezi yönetimden yerel yönetimlere devredilmesi de bir çözüm olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konaklama vergisi, Gider vergileri, Dolaylı vergiler, Mali özerklik, Turizm Payı
JEL Kodu: K34, H2, H71

THE LEGAL AND FISCAL NATURE OF THE ACCOMMODATION TAX

ABSTRACT

The accommodation tax, recently came into force in the Turkish tax system, has generated academic debate concerning its legal and fiscal structure. This study aims to determine the legal and fiscal nature of the accommodation tax as a relatively new fiscal obligation in Turkish tax law. It examines the tax in relation to the concept of the social state, the principle of taxation according to ability to pay, and the finance of public expenditures. Adopting a conceptual and theoretical approach, the study analyses the tax's systematic position within Turkish tax law from a normative perspective. Rather than employing empirical methods or field research, it examines relevant statutory provisions, decisions of the Council of State, Constitutional Court ruling, and academic doctrine. The study primarily asks whether the current legal framework of the accommodation tax is compatible with tax justice and constitutional principles, and how structural problems affect its legal and fiscal nature. The rules are evaluated in light of the principles of legality, certainty, and ability-to-pay taxation.

The accommodation tax is an ad valorem expenditure tax imposed on overnight stays at tourist facilities and related services. Although its statutory framework is simple, leaving implementation details largely to secondary legislation raises concerns regarding legality and certainty. From a fiscal perspective, the tax serves a Pigouvian function by internalising tourism-related negative externalities. However, unlike international examples, allocating its revenue to the general budget conflicts with local fiscal autonomy and the benefit principle, while the centralised structure reduces the tax's legitimacy to revenue generation. Although the Constitutional Court has upheld this structure as constitutional, the study concludes that the proportional tax rate is incompatible with tax justice and also tax technique. The tax should therefore be abolished; alternatively, if public financing needs prevent abolition, its revenue should be transferred to local governments.

Keywords: Accommodation tax, Expenditure taxes, Indirect taxes, Fiscal autonomy, Tourism charge
JEL Code: K34, H2, H71

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ISEPA'26
HS'BI Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
IX. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu
IX. International Symposium on Economics, Politics and Administration
ISEPA'26

KKTC'DE YÜKSEKÖĞRETİM İHRACATI VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİNİN 1985-2023 DÖNEMİ İÇİN İNCELENMESİ

Özgür ŞAHİN

İktisat Bilim Uzmanı, Başkent Üniversitesi, ozgursahin@baskent.edu.tr

ORCID: 0000-0001-7479-0867

ÖZET

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yükseköğretim, ülke dışından gelen öğrencilerin adada yaptığı harcamalar nedeniyle bir hizmet ihracatı kalemi olarak görülmekte ve ekonomik büyümenin temel dayanaklarından biri kabul edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrenci sayısındaki artışın KKTC'nin reel gayri safi yurt içi hasılasına (GSYH) yansıyıp yansımadığını, Türkiye Cumhuriyeti (TC) uyruklu öğrenciler ile üçüncü ülke öğrencilerini ayrı ayrı ele alarak incelemektir. Çalışmada Devlet Planlama Örgütü'nün Ekonomik ve Sosyal Göstergeler yayınından derlenen 1985-2023 dönemine ait yıllık reel GSYH (1977 sabit fiyatlarıyla), uyruğa göre üniversite öğrenci sayısı ve net turizm geliri serileri kullanılmıştır. Uzun dönem ilişki ARDL sınır testiyle, kısa dönem ilişki büyüme oranları regresyonuyla, nedensellik ise Toda-Yamamoto yaklaşımıyla sınanmıştır. Küçük örneklem kritik değerleriyle değerlendirilen sınır testi, pandemi yılının dahil edildiği ve dışlandığı model kurgularının hiçbirinde eşbütünleşmeye ilişkin kesin bir kanıt sunmamaktadır. Düzey değişkenlerle kurulan modellerde T.C. uyruklu öğrenci sayısı ile reel GSYH arasında pozitif bir uzun dönem katsayısı elde edilmekle birlikte, bu ilişki modele deterministik trend eklendiğinde ortadan kalkmaktadır. Büyüme oranlarıyla yapılan tahminlerde reel GSYH büyümesi net turizm geliri büyümesiyle güçlü biçimde ilişkiliyken, öğrenci sayısındaki büyümenin anlamlı bir karşılığı bulunmamaktadır. Toda-Yamamoto testleri öğrenci sayısından GSYH'ye doğru bir nedensellik göstermemekte; buna karşılık TC uyruklu öğrenci sayısındaki artışın üçüncü ülke öğrenci sayısındaki artıştan önce geldiğine işaret etmektedir. 2020 yılında net turizm geliri %82,7 ve reel GSYH %16,2 gerilerken toplam öğrenci sayısı yalnızca %1,5 azalmış, üçüncü ülke öğrenci sayısı ise %3,1 artmıştır. Bulgular, öğrenci sayısındaki hızlı artışın yıllık ulusal hesaplarda ölçülen reel büyümeye orantılı biçimde yansımadığını; buna karşın yükseköğretimin, dış şoklar karşısında turizme göre çok daha istikrarlı bir döviz kaynağı olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, yükseköğretimin ekonomiye katkısının öğrenci sayısı yerine öğrenci harcaması ve sektörel katma değer verileriyle izlenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim ihracatı, ekonomik büyüme, ARDL sınır testi, Toda-Yamamoto nedensellik, KKTC
JEL Kodu: I23, F14, O47, C22

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HIGHER EDUCATION EXPORTS AND ECONOMIC GROWTH IN THE TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS FOR THE PERIOD 1985-2023

ABSTRACT

Higher education in Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) is widely regarded as a service export and a main pillar of economic growth. This study examines whether the rise in university enrolment has been reflected in real GDP, treating students from Turkiye and students from third countries separately. Annual data for 1985-2023 on real GDP (1977 constant prices), enrolment by nationality and net tourism revenue are compiled from the State Planning Organization's Economic and Social Indicators. Long-run relationships are tested with the ARDL bounds test, short-run relationships with growth-rate regressions and causality with the Toda-Yamamoto procedure. Evaluated with finite-sample critical values, the bounds test provides no conclusive evidence of cointegration in any specification, with or without the pandemic year. A positive long-run coefficient on students from Turkiye in level models disappears once a deterministic trend is added. Real GDP growth is strongly associated with net tourism revenue growth, whereas enrolment growth has no significant counterpart. Toda-Yamamoto tests show no causality running from enrolment to GDP, but indicate that growth in students from Turkiye precedes growth in third-country students. In 2020 net tourism revenue fell by 82.7% and real GDP by 16.2%, while total enrolment declined by only 1.5% and third-country enrolment rose by 3.1%. The findings suggest that rapid enrolment growth has not translated proportionally into measured real growth, yet higher education has been a far more stable source of foreign exchange than tourism under external shocks.

Keywords: Higher education exports, economic growth, ARDL bounds test, Toda-Yamamoto causality, TRNC
JEL Code: I23, F14, O47, C22

ENERJİ TAŞIMACILIĞI BELİRSİZLİĞİ VE JEOPOLİTİK RİSKLERİN PETROL FİYATLARI ÜZERİNDEKİ DİNAMİK ETKİLERİ: KÜRESEL ÖLÇEKTE AMPİRİK KANITLAR

Pelin KARATAY GÖGÜL

Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, pelinkaratay@dicle.edu.tr, 0000-0001-8285-3688

Seyit ORDU

Öğr. Gör. Dr., Dicle Üniversitesi, seyit.ordu@dicle.edu.tr, 0000-0002-3203-9378

ÖZET

Küresel enerji piyasaları, artan siyasi gerilimler ve tedarik zincirlerindeki aksamalar nedeniyle yapısal bir dönüşümden geçmektedir. Bu dönüşüm sürecinde, geleneksel arz-talep dinamikleri yerini, lojistik kırılganlıkların ve politik belirsizliklerin yönlendirdiği yeni bir jeoekonomik fiyatlama rejimine bırakmaktadır. Bu çerçevede yapılan çalışmanın temel amacı, enerji taşımacılığındaki belirsizlikler ile jeopolitik risklerin küresel petrol fiyatları üzerindeki dinamik etkilerini ekonometrik bir çerçevede analiz etmektir. Çalışmada, değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkiler Johansen (1988) tarafından geliştirilen eşbütünleşme testi ile incelenmiş, katsayı tahminleri ise sırasıyla, Phillips ve Hansen (1990), Stock ve Watson (1993) ve Park (1992) tarafından geliştirilen, Tam Değiştirilmiş En Küçük Kareler (FMOLS), Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) ve Kanonik Eşbütünleştirici Regresyon (CCR) tahmincileri kullanılarak elde edilmiştir. Ayrıca, değişkenler arasındaki yönlü ilişkiler Granger (1969)'ın geliştirdiği nedensellik analizi ile test edilmiştir.

Analiz bulguları, incelenen değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir eşbütünleşme ilişkisinin varlığına işaret etmektedir. Nedensellik testi sonuçlarına göre, enerji taşımacılığındaki belirsizliklerin petrol fiyatlarındaki değişimin bir nedeni olduğu tespit edilmiştir. Üç farklı tahminciden (FMOLS, DOLS ve CCR) elde edilen ve birbirini tutarlılıkla destekleyen katsayı sonuçları, artan jeopolitik risklerin petrol fiyatlarını negatif yönde etkilediğini, buna karşın enerji taşımacılığındaki belirsizliklerin petrol fiyatları üzerinde pozitif yönde bir etki yarattığını göstermektedir.

Bu bulgular jeoekonomik perspektifle değerlendirildiğinde, küresel güvenlik endişelerindeki artışın ekonomik daralma ve küresel talep düşüşü beklentisi yaratarak petrol fiyatlarını baskıladığına, lojistik tedarik ve taşıma hatlarındaki belirsizliklerin ise doğrudan arz şoku etkisi yaratarak maliyetleri yükselttiğine işaret etmektedir. Elde edilen sonuçlar, sürdürülebilir enerji politikalarının kurgulanmasında jeopolitik gerilimlerin yanı sıra lojistik tedarik güvenliğinin de belirleyici bir parametre olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Petrol Fiyatları, Jeopolitik Risk, Enerji Taşımacılığı Belirsizliği, Jeoekonomi
JEL Kodu: C32, F62, Q43

DYNAMIC EFFECTS OF ENERGY TRANSPORT UNCERTAINTY AND GEOPOLITICAL RISKS ON OIL PRICES: GLOBAL EMPIRICAL EVIDENCE

ABSTRACT

Global energy markets are undergoing a structural transformation due to rising political tensions and supply chain disruptions. During this transformation process, traditional supply and demand dynamics are being replaced by a new geoeconomic pricing regime driven by logistical fragilities and political uncertainties. Within this framework, the main objective of the study is to analyze the dynamic effects of energy transport uncertainties and geopolitical risks on global oil prices in an econometric framework. In the study, long term relationships among the variables are examined using the cointegration test developed by Johansen (1988), and coefficient estimates are obtained using the Fully Modified Ordinary Least Squares (FMOLS), Dynamic Ordinary Least Squares (DOLS), and Canonical Cointegrating Regression (CCR) estimators, developed by Phillips and Hansen (1990), Stock and Watson (1993), and Park (1992), respectively. Additionally, directional relationships among the variables are tested using the causality analysis developed by Granger (1969).

The empirical findings indicate the presence of a statistically significant cointegration relationship among the examined variables. According to the causality test results, uncertainty in energy transport is identified as a cause of the change in oil prices. The coefficient results obtained from three different estimators (FMOLS, DOLS, and CCR), which consistently support each other, demonstrate that rising geopolitical risks negatively affect oil prices, whereas uncertainties in energy transport have a positive effect on oil prices.

Evaluated from a geoeconomic perspective, these findings suggest that the increase in global security concerns suppresses oil prices by creating expectations of economic contraction and a decline in global demand, while uncertainties in logistical supply and transport lines raise costs by creating a direct supply shock effect. The obtained results reveal that, in addition to geopolitical tensions, logistical supply security is a determining parameter in the formulation of sustainable energy policies.

Keywords: Oil Prices, Geopolitical Risk, Energy Transport Uncertainty, Geoeconomics
JEL Code: C32, F62, Q43

NAKİT DÖNÜŞÜM SÜRESİNİN AKTİF KÂRLILIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BORSA İSTANBUL GIDA, İÇECEK VE TÜTÜN SEKTÖRÜ ÜZERİNE PANEL VERİ ANALİZİ

Reşat SAKUR

Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, r.sakur@sirnak.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7946-8938

ÖZET

İşletme sermayesinin etkin yönetimi, firmaların faaliyetlerini kesintisiz sürdürebilmeleri ve kârlılıklarını artırmaları bakımından kritik öneme sahiptir. Bu önem; stokların bozulma ve değer kaybı riski, ürünlerin sınırlı raf ömrü, vadeli satış uygulamaları ile tedarikçilere yapılan ödemeler nedeniyle gıda sektöründe daha belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. İşletmenin faaliyetleri için kullandığı nakdin satış ve tahsilat yoluyla yeniden nakde dönüşme süresini ifade eden nakit dönüşüm süresi, finansman ihtiyacını ve finansman maliyetlerini etkileyerek firma kârlılığı üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul Gıda, İçecek ve Tütün sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin nakit dönüşüm sürelerinin aktif kârlılıkları üzerindeki etkisini ampirik olarak incelemektir.

Araştırmanın veri seti, 2019 yılının birinci çeyreği ile 2025 yılının dördüncü çeyreği arasındaki dönemi kapsamaktadır. Örneklem, ilgili dönemde ihtiyaç duyulan finansal verilere kesintisiz olarak erişilebilen 24 şirketten oluşmuş; böylece 28 çeyreği kapsayan toplam 672 firma-çeyrek gözleminden meydana gelen dengeli bir panel veri seti oluşturulmuştur. Finansal veriler Finnet Analiz Expert veri tabanından temin edilmiştir. Modelde aktif kârlılığı bağımlı değişken, nakit dönüşüm süresi temel bağımsız değişken olarak yer alırken; finansal kaldıraç, firma büyüklüğü ve satışlardaki büyüme kontrol değişkenleri olarak kullanılmıştır.

Analiz kapsamında tanımlayıcı istatistikler, korelasyon, çoklu doğrusal bağlantı, yatay kesit bağımlılığı ve panel birim kök testleri uygulanmıştır. Bulgular, nakit dönüşüm süresi ile finansal kaldıracın aktif kârlılığı negatif, satışlardaki büyümenin ise pozitif yönde etkilediğini göstermiştir. Firma büyüklüğünün aktif kârlılık üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Bu durum gıda sektöründeki şirketlerin nakit dönüşüm sürelerini kısaltarak ve işletme sermayesi unsurlarını daha etkin yöneterek kârlılıklarını artırabileceklerini göstermektedir. Bu doğrultuda stokta kalma ve alacak tahsil sürelerinin azaltılması ile tedarikçi ödeme koşullarının dengeli biçimde yönetilmesinin firma performansına olumlu katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nakit dönüşüm süresi, işletme sermayesi yönetimi, aktif kârlılığı, gıda sektörü, panel veri analizi
JEL Kodu: G32, M41, C23

THE EFFECT OF THE CASH CONVERSION CYCLE ON FIRM PROFITABILITY: A PANEL DATA ANALYSIS OF THE FOOD, BEVERAGE, AND TOBACCO SECTOR ON THE ISTANBUL STOCK EXCHANGE

ABSTRACT

Effective management of working capital is critical for companies to maintain uninterrupted operations and increase their profitability. This importance is even more pronounced in the food industry due to the risk of spoilage and loss of value in inventory, the limited life of products, and payments made to suppliers under credit sales arrangements. The cash conversion cycle, which refers to the time it takes for cash used in a company's operations to be converted back into cash through sales and collections, plays a decisive role in firm profitability by influencing financing needs and financing costs. The purpose of this study is to empirically examine the effect of cash conversion cycles on asset profitability for companies operating in the Food, Beverage, and Tobacco sector on the Istanbul Stock Exchange.

The study's dataset covers the period from the first quarter of 2019 to the fourth quarter of 2025. The sample consists of 24 companies for which uninterrupted access to the required financial data was available during the relevant period; thus, a balanced panel dataset comprising a total of 672 firm-quarter observations covering 28 quarters was created. The financial data was obtained from the Analiz Expert database. In the model, asset profitability serves as the dependent variable and cash conversion cycle as the primary independent variable, while financial leverage, firm size, and sales growth were used as control variables.

As part of the analysis, descriptive statistics, correlation, multiple linear regression, cross-sectional dependence, and panel unit root tests were applied. The findings showed that the cash conversion cycle has a negative effect on asset profitability, while sales growth has a positive effect. Firm size was found to have no significant effect on asset profitability. This suggests that companies in the food sector can increase their profitability by shortening their cash conversion cycles and managing working capital components more effectively. Accordingly, it was concluded that reducing inventory holding and accounts receivable collection periods, along with managing supplier payment terms in a balanced manner, would contribute positively to firm performance.

Keywords: Cash conversion cycle, working capital management, return on assets, food industry, panel data analysis
JEL Code: G32, M41, C23

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
ISEPA'26
HS'BI Hochschule Bielefeld University of Applied Sciences and Arts
IX. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu
IX. International Symposium on Economics, Politics and Administration
ISEPA'26

TÜRKİYE'DE GIDA ENFLASYONU İLE TARIMSAL KATMA DEĞER ARASINDAKİ UZUN DÖNEMLİ İLİŞKİ: YAPISAL KIRILMALI EŞBÜTÜNLEŞME ANALİZİ

Selim Koray DEMİREL

Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, skdemirel@ktu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-3051-8700

ÖZET

Gıda enflasyonu, bireylerin temel ihtiyaçlarından biri olan beslenmeye erişimini güçleştiren önemli bir ekonomik sorundur. Bu bakımdan genel tüketici fiyatlarındaki artışlara kıyasla gıda fiyatlarında meydana gelen artışların hanehalkı refahı üzerindeki etkisinin daha hissedilebilir olabileceği söylenebilir. Zira bu etki, sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal problemleri de beraberinde getirme kapasitesine sahiptir. Bu yüzden, gıda enflasyonunun hangi faktörlerle ilişkili olduğunun anlaşılması önem arz etmektedir. Öte yandan, temel insan ihtiyaçlarından biri olan beslenmenin karşılanmasında tarımsal ürünler temel kaynak niteliğindedir. Dolayısıyla, tarımsal üretimde yaratılan katma değerin gıda enflasyonu ile ilişkili olma potansiyeli yüksektir. Nitekim bu çalışmanın amacı, gıda enflasyonu ve tarımsal katma değer arasındaki uzun dönemli ilişkilerin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye için 1976-2024 dönemi yıllık verileri kullanılarak Maki (2012) çoklu yapısal kırılmalı eşbütünleşme testi ve dinamik en küçük kareler (DOLS) analizi kullanılmıştır. Eşbütünleşme testinden elde edilen bulgular üç yapısal kırılma dikkate alındığında gıda enflasyonu ve tarımsal katma değer arasında eşbütünleşme ilişkisinin varlığına dair kanıtlar sunmaktadır. Öte yandan DOLS analizi sonuçları tarımsal katma değerin uzun dönemde gıda enflasyonunu negatif bir biçimde etkilediğini göstermektedir. Bu sonuçlar, gıda enflasyonunu azaltmak isteyen politika yapıcıların tarımsal üretimin katma değerini artıracak tedbirler alması gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Ancak Türkiye ekonomisinde meydana gelen sektörel dönüşüm, tarım sektörü katma değerinin yanı sıra tarım sektörü istihdamının da son yıllarda kayda değer ölçüde azalmasına neden olmuştur. Bu durum tarımsal katma değerin verimlilik artışı yoluyla yükselmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu yolla, mevcut istihdam düzeyi korunurken tarımsal üretimin artırılması ve gıda fiyatları üzerindeki arz yönlü baskıların hafifletilmesi mümkün olabilir.

Anahtar Kelimeler: Gıda Enflasyonu, Tarımsal Katma Değer, Yapısal Kırılmalı Eşbütünleşme
JEL Kodu: Q18, B23, E31

THE LONG-RUN RELATIONSHIP BETWEEN FOOD INFLATION AND AGRICULTURAL VALUE ADDED IN TÜRKİYE: A STRUCTURAL-BREAK COINTEGRATION ANALYSIS

ABSTRACT

Food inflation is a significant economic problem that constrains individuals' access to food, one of the most fundamental human needs. In this respect, increases in food prices may have more pronounced effects on household welfare than increases in the general price level. Indeed, such effects may give rise not only to economic difficulties but also to a range of social problems. Therefore, identifying the factors associated with food inflation is of considerable importance. Agricultural products, on the other hand, constitute the primary source of food supply required to meet basic nutritional needs. Accordingly, agricultural value added has considerable potential to be closely associated with food inflation. Against this background, this study aims to investigate the long-run relationship between food inflation and agricultural value added in Türkiye. To this end, annual data covering the period 1976-2024 are analyzed using the Maki (2012) multiple structural break cointegration test and the Dynamic Ordinary Least Squares (DOLS) method. The findings obtained from the cointegration analysis provide evidence of a long-run cointegrating relationship between food inflation and agricultural value added when three structural breaks are taken into account. Furthermore, the DOLS estimates indicate that agricultural value added exerts a negative effect on food inflation in the long run. These findings suggest that policymakers seeking to mitigate food inflation should implement measures aimed at increasing agricultural value added. However, the sectoral transformation experienced by the Turkish economy has led to a considerable decline not only in the share of agriculture in value added but also in agricultural employment in recent years. This pattern highlights the need to increase agricultural value added primarily through productivity improvements. Such an approach may enable agricultural production to expand without reducing the existing level of employment, while simultaneously alleviating supply-side pressures on food prices.

Keywords: Food Inflation, Agricultural Value Added, Structural-Break Cointegration
JEL Code: Q18, B23, E31

G7 ÜLKERİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE KAMU POLİTİKALARININ EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİSİ: İKİNCİ NESİL PANEL VERİ ANALİZİ

Serdar GÜCÜM

İktisat Doktora Öğrencisi, Batman Üniversitesi, gucumserdar@gmail.com, ORCID: 0009-0005-0305-9109

ÖZET

Bu çalışma, G7 ülkelerinde teknolojik altyapı ve kamu odaklı dijitalleşme politikalarının ekonomik büyüme üzerindeki rolünü ampirik olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Küresel rekabet ve kalkınma stratejilerinin merkezinde yer alan bilgi ve iletişim teknolojilerinin gayrisafi yurt içi hasıla ile etkileşimi, makroekonomik dinamikler kontrol edilerek güncel panel veri teknikleriyle modellenmiştir.

Analiz sürecinde, zaman boyutunun kesit boyutunu aştığı veri yapısı göz önünde bulundurularak öncelikle birimler arası karşılıklı etkileşim düzeyine odaklanılmış; elde edilen bulgular, ekonomiler arasında istatistiksel açıdan güçlü bir yatay kesit bağımlılığının varlığını teyit etmiştir. Model tercihi aşamasında birim etkiler ile açıklayıcı değişkenler arasında sistematik bir korelasyon bulunmadığı belirlenerek rassal etkiler yapısının geçerliliği kabul edilmiş; hata terimlerinde varyans homojenliği sağlanmasına karşın otokorelasyon sorununa rastlanmıştır. Yatay kesit bağımlılığının doğurduğu kısıtlar çerçevesinde uygulanan ikinci nesil durağanlık analizleri, tüm serilerin hem düzey değerlerinde hem de birinci farklarında durağanlık arz ettiğini ortaya koymuştur.

Yatay kesit bağımlılığını ve parametrik heterojenliği eş zamanlı olarak hesaba katan Genişletilmiş Ortalama Grup (AMG) tahmincisi bulguları, modelin bir bütün olarak yüksek düzeyde anlamlı olduğunu göstermektedir. Tahmin katsayıları; internet yayılımı, mobil telekomünikasyon altyapısı ve bunların bileşiminden türetilen dijitalleşme endeksinin ekonomik büyümeyi güçlü ve pozitif yönde desteklediğini kanıtlamaktadır. Brüt sabit sermaye oluşumu ile dış ticaret açıklığı büyüme üzerinde olumlu katkı sunarken, enflasyonist baskıların daraltıcı bir rol oynadığı izlenmektedir. Modeldeki ortak dinamik süreç katsayısının bire oldukça yakın ve anlamlı saptanması, G7 ekonomilerinin küresel şoklardan ortak bir mekanizmayla eş anlı etkilendiğini doğrulamaktadır.

Elde edilen sonuçlar, gelişmiş ekonomilerde sürdürülebilir büyümenin güvence altına alınmasında kamu öncülüğündeki dijital altyapı yatırımlarının hızlandırılmasını, geniş bant ağlarının yaygınlaştırılmasını ve fiyat istikrarını önceleyen maliyet-fiyat disiplininin kararlılıkla sürdürülmesini zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Kamu Politikaları, Ekonomik Büyüme, Yatay Kesit Bağımlılığı, AMG Tahmincisi
JEL Kodu: C23, O47, O33, H54, F43

THE IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION AND PUBLIC POLICIES ON ECONOMIC GROWTH IN G7 COUNTRIES: A SECOND-GENERATION PANEL DATA ANALYSIS

ÖZET

This study aims to empirically examine the role of technological infrastructure and public-oriented digitalization policies on economic growth in G7 countries. The interaction between information and communication technologies—central to global competition—and gross domestic product is modeled using contemporary panel data techniques, controlling for macroeconomic dynamics.

Given that the time dimension exceeds the cross-sectional dimension, unit interactions were initially examined, confirming a statistically strong cross-sectional dependence among economies. The random effects model was established as valid, and while variance homogeneity was achieved, an autocorrelation issue was detected. Second-generation stationarity tests, accounting for cross-sectional dependence, revealed that all series are stationary at both levels and first differences.

According to the Augmented Mean Group (AMG) estimator, which incorporates cross-sectional dependence and parameter heterogeneity, the model is statistically significant. The coefficients demonstrate that internet diffusion, mobile infrastructure, and the derived digitalization index strongly and positively impact economic growth. Gross fixed capital formation and trade openness support growth, whereas inflationary pressures exert a contractionary effect. Furthermore, the common dynamic process coefficient being close to unity and significant confirms that G7 economies are simultaneously influenced by global shocks through a shared mechanism.

These results indicate that ensuring sustainable growth in advanced economies requires accelerating public-led digital infrastructure investments, expanding broadband networks, and resolutely sustaining price-stability-oriented macroeconomic discipline.

Keywords: Digitalization, Public Policies, Economic Growth, Cross-Sectional Dependence, AMG Estimator
JEL Code: C23, O47, O33, H54, F43

TİCARETLE GELEN DÖNÜŞÜM: TÜRKİYE'DE DIŞ TİCARETİN YENİLENEBİLİR ENERJİ TÜKETİMİ ÜZERİNDEKİ UZUN DÖNEMLİ ETKİSİ

Songül DOĞAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, songulocak63@icloud.com, 0009-0007-8884-8370

Demet YAMAN SONGUR

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, demet.yaman@dicle.edu.tr, 0000-0002-9562-4320

ÖZET

Türkiye enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü ithalatla karşılayan bir ülke olarak, hem arz güvenliği hem de cari açık baskısı nedeniyle yenilenebilir kaynaklara ihtiyaç duyabilmektedir. Bu yönelimin hangi kanallardan beslendiği ise halen tartışmalıdır. Dış ticaret, bir yandan sermaye malı ithalatı ve teknoloji transferi yoluyla yenilenebilir enerji yatırımlarını kolaylaştırabilmekte, diğer yandan enerji yoğun sektörlerde uzmanlaşmayı derinleştirerek fosil yakıt bağımlılığını sürdürebilmektedir. Bu çalışma, söz konusu iki karşıt mekanizmanın Türkiye örneğinde hangisinin baskın olduğunu ampirik olarak belirlemeyi amaçlamaktadır.

Analizde 1990–2023 dönemine ait yıllık veriler kullanılmıştır. Bağımlı değişken kişi başına yenilenebilir enerji tüketimi, temel açıklayıcı değişken ise ticari açıklık oranıdır. Modele ayrıca kişi başına reel gelir, doğrudan yabancı sermaye yatırımları ve sanayinin katma değer içindeki payı kontrol değişkeni olarak dâhil edilmiştir. Veriler Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı ve TÜİK kaynaklarından derlenmiştir.

İncelenen dönemde 2001 krizi, 2008 küresel finansal krizi ve 2010 sonrası yenilenebilir enerji destek mekanizmalarının devreye girmesi gibi gelişmeler serilerde yapısal kırılmalara yol açabileceğinden, durağanlık sınamasında Fourier fonksiyonlarından yararlanılmıştır. Uzun dönem ilişkisi Fourier ARDL sınır testiyle araştırılmıştır.

Çalışma, dış ticaret ile yenilenebilir enerji tüketimi arasındaki ilişkiyi yapısal kırılmaları içselleştiren ve pozitif–negatif şokları ayrıştıran bir çerçevede ele almasıyla literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Elde edilecek bulguların, Türkiye'nin enerji dönüşümüne ilişkin politika tasarımında ticaret politikasının rolüne dair çıkarımlar sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dış ticaret, yenilenebilir enerji, Fourier ARDL, asimetrik nedensellik, Türkiye
JEL Kodları: F14, Q42, Q56, C22

TRANSFORMATİON THROUGH TRADE: THE LONG-RUN EFFECT OF FOREİGN TRADE ON RENEWABLE ENERGY CONSUMPTİON İN TÜRKİYE

ABSTRACT

As a country that meets a large share of its energy demand through imports, Türkiye has strong incentives to expand renewable capacity, driven both by supply security concerns and by the persistent pressure of energy imports on the current account. Yet the channels through which this expansion is sustained remain unclear. Foreign trade may facilitate renewable investment through capital goods imports and technology transfer, but it may equally reinforce fossil fuel dependence by deepening specialisation in energy-intensive sectors. This study asks which of these two opposing mechanisms prevails in the Turkish case.

The analysis draws on annual data covering the period 1990–2023. Renewable energy consumption per capita serves as the dependent variable, while trade openness is the variable of primary interest. Real income per capita, foreign direct investment inflows and the share of industry in value added are included as control variables. The data are compiled from the World Bank, the International Energy Agency and TurkStat.

Given that episodes such as the 2001 domestic crisis, the 2008 global financial crisis and the introduction of renewable support schemes after 2010 may have generated structural breaks, Fourier-based unit root tests are employed rather than conventional alternatives. The long-run relationship is examined using the Fourier ARDL bounds testing procedure.

The study contributes to the literature by examining the trade–renewable energy nexus within a framework that endogenously accommodates structural breaks and separates positive from negative shocks. The findings are expected to inform the design of energy transition policy in Türkiye by clarifying the role of trade policy in this process.

Keywords: Foreign trade, renewable energy, Fourier ARDL, asymmetric causality, Türkiye
JEL Codes: F14, Q42, Q56, C22

TÜRKİYE'NİN YENİ SANAYİ ROTALARI PROJESİ VE ULUSLARARSI TİCARET KORİDORLARI: KALKINMA YOLU PROJESİ VE ORTA KORİDOR İÇİN JEOEKONOMİK BİR DEĞERLENDİRME

Şahin NAS

Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, snas@sirnak.edu.tr , 0000-0003-3267-4432

ÖZET

Türkiye'nin yeni sanayi rotaları projesinin temel amacı, sanayi üretimini ülkenin tüm bölgelerine yayarak uluslararası ticaret koridorlarıyla bağlantıları güçlendirmektir. Bu amaçla son zamanlarda yeni sanayi rotaları gündeme gelmekte ve tartışılmaktadır. Bu proje, Samsun – Mersin Sanayi Koridoru, Mersin – Şırnak Sanayi Koridoru, Trabzon – Şırnak Sanayi Koridoru ve Sivas – Iğdır Sanayi Koridoru olmak üzere dört koridordan oluşmaktadır. Türkiye, bu proje ile coğrafi konumunun sağladığı avantajlar sayesinde uluslararası ticaret koridorlarıyla bütünleşerek üretim kapasitesini artırmak ve kalkınma hedeflerini gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte, bölgeselleşme eğilimleri, alternatif ulaştırma güzergâhları, jeopolitik ve jeoekonomik gerilimler, küresel üretim ve ticaret ağlarındaki değişimler de böyle bir projenin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Özellikle Türkiye'nin stratejik konumuyla yakından bağlantılı olan Kalkınma Yolu Projesi ve Orta Koridor ticaret koridorları, bu proje açısından önemli uluslararası gelişmelerdir. Bu bağlamda, yeni sanayi rotaları Türkiye'nin uluslararası ticaret koridorlarındaki transit ülke konumunu üretim, ihracat ve katma değer yaratma açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Çünkü bu rotalarla Türkiye ekonomisinin neredeyse tüm bölgelerle bağlantısının güçlendiği söylenebilir. Bu bakımdan Mersin-Şırnak hattı, Kalkınma Yolu Projesi üzerinden Irak ve Körfez ülkelerine, Sivas-Iğdır hattı ise Kafkasya, Orta Asya ve Çin'e erişimi sağlayacaktır. Samsun-Mersin ve Trabzon-Şırnak hatları, Karadeniz, Akdeniz ve Orta Doğu pazarlarını birbirine bağlama potansiyeline sahiptir. Dolayısıyla, Yeni Sanayi Rotaları Projesi, Türkiye'nin üretim ve ihracat kapasitesini uluslararası ticaret koridorlarıyla birleştiren ve jeoekonomik konunun güçlendirilmesi potansiyeli taşımaktadır. Bu amaçla çalışmada, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yayımlanan politika belgeleri ve açıklamalar ile ulusal ve uluslararası kuruluşların ilgili raporları incelenerek jeoekonomik ve jeopolitik gelişmelerin sanayi rotası projesi ve uluslararası ticaret koridorlarına etkileri değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Sanayi Rotaları Projesi, Kalkınma Yolu Projesi, Jeoekonomik, Uluslararası Ticaret Koridorları, Türkiye
JEL Kodu: F01**,** F02, F13, F19

TÜRKIYE'S NEW INDUSTRIAL ROUTES PROJECT AND INTERNATIONAL TRADE CORRIDORS: A GEOECONOMIC ASSESSMENT FOR THE DEVELOPMENT ROAD PROJECT AND THE MIDDLE CORRIDOR

ABSTRACT

The primary objective of Türkiye's New Industrial Routes Project is to spread industrial production across all regions of the country and strengthen connections with international trade corridors. To this end, new industrial routes have recently come to the fore and are being discussed. This project consists of four corridors: the Samsun–Mersin Industrial Corridor, the Mersin–Şırnak Industrial Corridor, the Trabzon–Şırnak Industrial Corridor, and the Sivas–Iğdır Industrial Corridor. Through this project, Türkiye aims to increase production capacity and achieve its development goals by integrating with international trade corridors, leveraging the advantages of its geographical location. At the same time, regionalization trends, alternative transportation routes, geopolitical and geoeconomic tensions, and changes in global production and trade networks have also led to the emergence of such a project. In particular, the Development Road Project and the Middle Corridor trade corridors, closely connected to Türkiye's strategic position, are important international developments for this project. In this context, the new industrial routes carry significant potential to transform Türkiye's transit-country position in international trade corridors in terms of production, exports, and value creation. This is because these routes can strengthen Türkiye's economic connections with almost all regions. In this respect, the Mersin–Şırnak route will provide access to Iraq and the Gulf countries through the Development Road Project, while the Sivas–Iğdır route will provide access to the Caucasus, Central Asia, and China. The Samsun–Mersin and Trabzon–Şırnak routes could connect the Black Sea, the Mediterranean, and Middle Eastern markets. Therefore, the New Industrial Routes Project integrates Türkiye's production and export capacity with international trade corridors and carries the potential to strengthen its geoeconomic position. For this purpose, the study examines policy documents and statements published by the Ministry of Industry and Technology, the Ministry of Foreign Affairs, the Presidency of Strategy and Budget, and the Ministry of Transport and Infrastructure, as well as relevant reports by national and international organizations, and evaluates the effects of geoeconomic and geopolitical developments on the Industrial Routes Project and international trade corridors.

Keywords: New Industrial Routes Project, Development Road Project, Geoeconomic, International Trade Corridors, Türkiye
JEL Code: F01**,** F02, F13, F19

İKİZ DÖNÜŞÜM ÇAĞINDA KENT: YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM EKSENİNDE KENTSEL KALKINMANIN YENİDEN DÜŞÜNÜLMESİ

Şilan ÇELEBİOĞLU

Yüksek Lisans Öğr., Mardin Artuklu Üniversitesi LEE SBUİ ABD, silancelebioglu@hotmail.com, 0000-0002-2248-5550.

ÖZET

Günümüzde kentler, iklim değişikliği, kaynakların sınırlılığı, teknolojik dönüşüm ve artan toplumsal eşitsizlikler karşısında çok boyutlu bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu süreçte "yeşil dönüşüm" ve "dijital dönüşüm"ün eş zamanlı ve birbirini tamamlayan iki temel değişim dinamiği olarak ele alınması, literatürde "ikiz dönüşüm" (twin transition) kavramının giderek önem kazanmasına yol açmıştır. İkiz dönüşüm, yalnızca teknolojik yeniliklerin çevresel hedeflerle bir araya getirilmesini değil; üretim, tüketim, ulaşım, enerji, kamu hizmetleri ve yönetişim biçimlerinin de yeniden yapılandırılmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda çalışma, ikiz dönüşüm perspektifinin kentsel kalkınma anlayışını nasıl dönüştürdüğünü ve kentlerin bu süreçte hangi yeni fırsat ve eşitsizliklerle karşı karşıya kaldığını tartışmayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın temel hareket noktası, kentsel kalkınmanın uzun süre ekonomik büyüme, fiziksel altyapı ve yatırım kapasitesi üzerinden tanımlanmış olmasıdır. Yeşil ve dijital dönüşüm ise bu kalkınma anlayışına çevresel sürdürülebilirlik, teknolojik kapasite, veri temelli karar alma, enerji verimliliği, akıllı ulaşım sistemleri ve dijital kamu hizmetleri gibi yeni boyutlar eklemektedir. Ancak söz konusu dönüşümlerin kentlere eşit biçimde yayılmadığı dikkate alındığında, ikiz dönüşümün yalnızca yenilikçi ve sürdürülebilir kentler yaratma potansiyeli üzerinden değerlendirilmesi yeterli değildir. Dijital altyapıya erişim, teknolojik kapasite, ekonomik kaynaklar, eğitim düzeyi ve yönetsel olanaklardaki farklılıklar, kentlerin dönüşüm süreçlerine katılım biçimlerini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle çalışma, ikiz dönüşümün aynı zamanda yeni mekânsal ve toplumsal eşitsizliklerin üretimi veya mevcut eşitsizliklerin derinleşmesi açısından ele alınması gerektiğini ileri sürmektedir.

Bu çerçevede araştırma, ikiz dönüşümü yalnızca teknik bir modernleşme süreci olarak değil, kentte ekonomik, toplumsal, mekânsal ve yönetsel ilişkileri yeniden şekillendiren bir kentsel kalkınma paradigması olarak ele almaktadır. Çalışmada sürdürülebilir kentsel gelişme, akıllı kent, dijital yönetişim ve yeşil dönüşüm literatürleri birlikte değerlendirilerek ikiz dönüşümün kentsel politika üretimi açısından ortaya çıkardığı temel meseleler tartışılacaktır. Özellikle yerel yönetimlerin dönüşüm süreçlerindeki rolü; veri kullanımı, dijital hizmetler, çevresel politikalar, enerji ve ulaşım politikaları ile katılımcı yönetişim bağlamında incelenecektir.

Sonuç olarak çalışma, ikiz dönüşümün kentler açısından yalnızca teknolojik yenilik ve çevresel sürdürülebilirlik hedeflerinin bir arada gerçekleştirilmesi anlamına gelmediğini; aynı zamanda "ikiz dönüşüm, kentlerde kentsel kalkınma anlayışını nasıl dönüştürmekte ve bu dönüşüm mevcut toplumsal ve mekânsal eşitsizlikleri nasıl yeniden üretmektedir?" sorusunu yeniden gündeme getirdiğini savunmaktadır. Bu doğrultuda kentsel kalkınmanın geleceğinin, yeşil ve dijital dönüşümün teknik kapasitesi kadar, bu dönüşümlerin toplumsal kapsayıcılığı, mekânsal adaleti ve yerel ihtiyaçlarla uyumu üzerinden düşünülmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İkiz dönüşüm, Kentsel kalkınma, Mekânsal adalet
JEL Kodu: R10, R12, Q56

THE CITY IN THE AGE OF TWİN TRANSİTİON: RETHINKING URBAN DEVELOPMENT AROUND THE AXES OF GREEN AND DIGITAL TRANSFORMATION

ABSTRACT

Today, cities are undergoing a multidimensional transformation process in the face of climate change, limited resources, technological transformation, and growing social inequalities. In this process, the consideration of "green transition" and "digital transition" as two fundamental and complementary dynamics of change has led to the concept of "twin transition" gaining increasing prominence in the literature. The twin transition refers not only to the integration of technological innovations with environmental goals but also to the restructuring of production, consumption, transportation, energy, public services, and forms of governance. In this context, this study aims to discuss how the twin transition perspective is transforming the understanding of urban development and what new opportunities and inequalities cities face in this process.

The study's fundamental premise is that urban development has long been defined in terms of economic growth, physical infrastructure, and investment capacity. Green and digital transformation, however, add new dimensions to this understanding of development, such as environmental sustainability, technological capacity, data-driven decision-making, energy efficiency, smart transportation systems, and digital public services. However, given that these transformations are not distributed equally across cities, it is not sufficient to evaluate the twin transformation solely based on its potential to create innovative and sustainable cities. Differences in access to digital infrastructure, technological capacity, economic resources, educational levels, and administrative capabilities directly influence the ways in which cities participate in transformation processes. Therefore, this study argues that the twin transition must also be examined in terms of its potential to produce new spatial and social inequalities or to deepen existing ones.

Within this framework, the study approaches the twin transition not merely as a technical modernization process, but as an urban development paradigm that reshapes economic, social, spatial, and administrative relationships within the city. The study will discuss the key issues raised by the twin transition in terms of urban policy-making by jointly evaluating the literature on sustainable urban development, smart cities, digital governance, and green transition. In particular, the role of local governments in these transformation processes will be examined in the context of data usage, digital services, environmental policies, energy and transportation policies, and participatory governance.

In conclusion, the study argues that, from the perspective of cities, the twin transition does not merely entail the simultaneous achievement of technological innovation and environmental sustainability goals; it also brings back to the forefront the question: "How is the twin transition transforming the understanding of urban development in cities, and how does this transformation reproduce existing social and spatial inequalities?" In this regard, the study emphasizes that the future of urban development must be considered not only in terms of the technical capacity of green and digital transformation but also in terms of the social inclusivity, spatial justice, and alignment with local needs of these transformations.

Keywords: Twin transition, Urban development, Spatial justice
JEL Code: R10, R12, Q56

YEŞİL ENERJİ, EKONOMİK BÜYÜME VE KARBONDİOKSİT EMİSYONLARI: OECD ÜLKELERİ ÜZERİNE PANEL VERİ ANALİZİ

Şimal Roda ÖZDERE

Doktora Öğr., Dicle Üniversitesi, simalroda@yahoo.com, Orcid: 0000-0002-6419-5607

Mehmet SONGUR

Prof. Dr, Dicle Üniversitesi, mehmet.songur@dicle.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4763-9314

ÖZET

Özellikle Sanayi Devrimi ile başlayan makineleşme sürecinin getirmiş olduğu çevresel bozulma yıllardan beridir katlanarak artmaktadır. 1750'lerden bu yana, geleneksel enerji kaynaklarının kullanımı sonucu atmosfere salınan karbondioksit emisyonlarının rekor düzeylerde seyretmesine bağlı olarak gelişmiş ülkelerin ekonomik ve politik yatırımlarında karbon emisyonlarını azaltma noktasına öncelik verdiği görülmektedir. Bu bağlamda, yenilenebilir ve yeşil enerji kaynaklarına geçiş, karbon emisyonlarının azaltılması ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanması açısından önemli bir politika yönelimi olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 38 OECD üyesi ülkenin 1995-2023 dönemine ait verilerini kullanarak yeşil enerji, ekonomik büyüme ve karbondioksit emisyonları arasındaki nedensellik ilişkilerini panel veri yöntemleriyle belirlemektir. Çalışmada yeşil enerji değişkeni yenilenebilir enerjinin toplam nihai enerji tüketimi içindeki payı (%), ekonomik büyüme kişi başına gayri safi yurt içi hasıla ve çevresel baskı kişi başına karbondioksit emisyonları ile temsil edilmektedir. Analizde öncelikle panelin yatay kesit bağımlılığı ve eğim heterojenliği sınanacak, ardından serilerin durağanlık özellikleri ikinci nesil panel birim kök testleriyle incelenecektir. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişkilerinin yönü ve anlamlılığı, yatay kesit bağımlılığı ve heterojenliği dikkate alan Dumitrescu-Hurlin panel nedensellik testi ile belirlenecektir. Çalışmadan elde edilmesi beklenen sonuçlar; yeşil enerjiden karbondioksit emisyonlarına doğru tek yönlü, yeşil enerji ile ekonomik büyüme arasında çift yönlü ve ekonomik büyümeden emisyonlara doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisinin tespit edilmesidir. Böylece OECD ülkelerinde yenilenebilir enerjinin büyümeyi sınırlamayan bir emisyon azaltım aracı olup olmadığına ilişkin politika çıkarımları sunulması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Enerji, Ekonomik Büyüme, Karbon Dioksit Emisyonları, Panel Nedensellik, OECD
JEL Kodu: Q43, Q56, O44, C33

GREEN ENERGY, ECONOMIC GROWTH AND CARBON DIOXIDE EMISSIONS: A PANEL DATA ANALYSIS ON OECD COUNTRIES

ABSTRACT

The environmental degradation resulting from the mechanization process initiated particularly by the Industrial Revolution has been increasing cumulatively over the years. Since the 1750s, the use of conventional energy sources has led to carbon dioxide emissions being released into the atmosphere at record levels. Accordingly, developed countries have increasingly prioritized reducing carbon emissions in their economic and policy investments. In this context, the transition toward renewable and green energy sources has emerged as an important policy orientation for reducing carbon emissions and achieving sustainable economic growth. The aim of this study is to determine the causal relationships among green energy, economic growth and carbon dioxide emissions using data for 38 OECD member countries over the 1995-2023 period. Green energy is represented by the share of renewable energy in total final energy consumption (%), economic growth by gross domestic product per capita, and environmental pressure by carbon dioxide emissions per capita. The empirical strategy first tests for cross-sectional dependence and slope heterogeneity in the panel, and then examines the stationarity properties of the series by means of second-generation panel unit root tests. The direction and statistical significance of the causal relationships among the variables are subsequently determined using the Dumitrescu-Hurlin panel causality test, which accounts for cross-sectional dependence and heterogeneity across countries. The results expected from the study are a unidirectional causality running from green energy to carbon dioxide emissions, a bidirectional (feedback) causality between green energy and economic growth, and a unidirectional causality running from economic growth to emissions. The findings are thus expected to provide policy implications regarding whether renewable energy constitutes an emission mitigation instrument that does not constrain economic growth in OECD countries.

Keywords: Green Energy, Economic Growth, Carbon Dioxide Emissions, Panel Causality, OECD
JEL Code: Q43, Q56, O44, C33

MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULU KARARLARINA İLİŞKİN KAMUOYU SÖYLEMLERİNİN X PLATFORMU ÜZERİNDEN ANALİZİ

Türkan Öykü BÜYÜKÇELİKOK

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, tobuyukcelikok@gelisim.edu.tr, Orcid: 0000-0002-2735-0903

Nuran AKDAĞ

Araş. Gör. Dr., İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, nakdag@gelisim.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9204-5606

ÖZET

Merkez bankalarının para politikası kararları yalnızca finansal piyasaları değil, aynı zamanda kamuoyunun ekonomik beklenti ve algılarını da doğrudan etkilemektedir. Dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte sosyal medya platformları, ekonomik kararların toplum tarafından nasıl değerlendirildiğinin izlenebildiği önemli kamusal tartışma alanları hâline gelmiştir.

Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından düzenli olarak açıklanan Para Politikası Kurulu (PPK) faiz kararlarına yönelik kamuoyunun yaklaşımını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, TCMB'nin resmî X hesabında Ocak–Eylül 2026 döneminde PPK faiz kararlarına ilişkin paylaşılan dokuz gönderi ile bu gönderilere yapılan kullanıcı yorumları incelenecektir. Araştırma kapsamında elde edilen kullanıcı yorumları, MAXQDA nitel veri analizi yazılımı kullanılarak kelime bulutu görselleştirmeleri ve kelime sıklığı analizlerine tabi tutulacak; ardından tematik kodlama ve söylem analizi gerçekleştirilecektir. Böylece kullanıcı yorumlarında öne çıkan kavramlar, söylem grupları ve PPK kararlarının hangi çerçevede değerlendirildiği ortaya konulacaktır. Elde edilecek bulgular doğrultusunda yorumların eleştirel, destekleyici veya nötr söylem kategorileri altında sınıflandırılması hedeflenmektedir.

Çalışmanın, finans, iktisat ve yeni medya disiplinlerini bir araya getirerek para politikası kararlarının dijital kamusal alandaki yansımalarını veri temelli biçimde incelemesi bakımından literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca sosyal medya kullanıcılarının ekonomik kararları nasıl anlamlandırdığını ortaya koyarak finansal iletişim ve kamuoyu araştırmalarına disiplinlerarası bir bakış açısı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Merkez Bankası, Sosyal Medya, Dijitalleşme, Faiz
JEL Kodu: E00, E40, L86

AN ANALYSIS OF PUBLIC DISCOURSE ON THE CENTRAL BANK'S MONETARY POLICY COMMITTEE DECISIONS VIA PLATFORM X

ABSTRACT

Central banks' monetary policy decisions directly influence not only financial markets but also the public's economic expectations and perceptions. With the acceleration of digitalisation, social media platforms have become important forums for public debate where it is possible to monitor how economic decisions are assessed by society.

This study aims to examine the public's attitude towards the Monetary Policy Committee (MPC) interest rate decisions regularly announced by the Central Bank of the Republic of Turkey (CBRT). To this end, nine posts shared on the CBRT's official X account regarding MPC interest rate decisions during the period January–September 2026, along with user comments on these posts, will be analysed. The user comments obtained as part of the research will be subjected to word cloud visualisations and word frequency analyses using the MAXQDA qualitative data analysis software; thematic coding and discourse analysis will then be carried out. In this way, the concepts and discourse groups that emerge in the user comments, as well as the framework within which MPC decisions are assessed, will be identified. Based on the findings, the aim is to classify the comments into the discourse categories of critical, supportive or neutral.

The study is expected to contribute to the literature by bringing together the disciplines of finance, economics and new media to examine, in a data-driven manner, the implications of monetary policy decisions in the digital public sphere. Furthermore, by revealing how social media users interpret economic decisions, it is expected to offer an interdisciplinary perspective on financial communication and public opinion research.

Keywords: Central Bank, Social Media, Digitalisation, Interest Rates
JEL Code: E00, E40, L86

SOSYAL MEDYA VE SİYASAL ALGI: YANKI FANUSU BAĞLAMINDA INSTAGRAM HABER SAYFALARININ SARAÇHANE OLAYLARI PAYLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

Uğur ARSLAN

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, ugur.arslan@dicle.edu.tr, 0000-0001-6597-0612

ÖZET

Sosyal medya platformlarının haber üretim ve tüketim süreçlerine giderek daha fazla dahil olması, bireylerin siyasal olayları algılama ve anlamlandırma biçimlerinde önemli dönüşümlere yol açmaktadır. Özellikle Instagram gibi görsel ve etkileşim temelli platformlar, haber içeriklerinin yalnızca aktarılmasını değil, aynı zamanda belirli siyasal çerçeveler içerisinde yeniden üretilmesini ve dolaşıma sokulmasını mümkün kılmaktadır. Bu süreçte kullanıcıların benzer görüşleri destekleyen içeriklerle daha yoğun biçimde karşılaşması, farklı görüş ve perspektiflerle karşılaşma olasılığının azalmasına ve siyasal kanaatlerin pekişmesine neden olabilmektedir. Bu durum, sosyal medya ortamlarında yankı fanusu (echo chamber) kavramı çerçevesinde ele alınmaktadır. Literatürde yankı fanusu, benzer görüş ve tutumlara sahip kullanıcıların kendi düşüncelerini karşılıklı olarak pekiştirdiği, karşıt görüşlerin ise daha az görünür hâle geldiği iletişim ortamlarını ifade etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, sosyal medya haberciliğinin bireylerin siyasal algılarının oluşumu ve pekiştirilmesi üzerindeki etkisini, yankı fanusu kavramı çerçevesinde ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışma, Instagram'da faaliyet gösteren Postmodern, Siyahşerit ve Fayn haber sayfalarının Saraçhane olayları bağlamında gerçekleştirdikleri paylaşımlara odaklanmaktadır. Araştırmada söz konusu haber sayfalarının olayları hangi söylemsel ve görsel çerçeveler içerisinde sundukları, hangi siyasal tutumları öne çıkardıkları, olayın aktörlerini nasıl konumlandırdıkları ve takipçilerde belirli bir siyasal algının oluşumunu destekleyebilecek içerik unsurlarının nasıl kullanıldığı incelenmiştir.

Araştırmanın yöntemi olarak içerik analizi tercih edilmiştir. Bu kapsamda Postmodern, Siyahşerit ve Fayn Instagram haber sayfalarının Saraçhane olaylarıyla ilgili bir haftalık süre içerisinde gerçekleştirdikleri paylaşımlar araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. İncelenen içerikler; haberin konusu, kullanılan görsel unsurlar, başlık ve metinlerdeki siyasal söylem, olayın aktörlerinin sunumu, olumlu/olumsuz nitelendirmeler, kutuplaştırıcı ifadeler, etkileşim çağrıları ve farklı görüşlere yer verme biçimleri gibi kategorilerde sosyal medya aracılığıyla bireylerin yankı fanusuna sokulduğu tespit edilmiştir. İçeriklerle birlikte gönderi yorumlarına da bakıldığında benzer görüşteki bireylerin yer aldığı ve yankı fanusuna giren bireylerin mevcut düşüncelerinin pekiştiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yankı Fanusu, Siyasal Algı, Sosyal Medya, Saraçhane, Siyasal Kutuplaşma
JEL Kodu: D83, L82

SOCIAL MEDIA AND POLITICAL PERCEPTION: AN ANALYSIS OF INSTAGRAM NEWS PAGES' POSTS ON THE SARAÇHANE PROTESTS IN THE CONTEXT OF THE ECHO CHAMBER

ABSTRACT

The increasing involvement of social media platforms in the processes of news production and consumption is leading to significant transformations in the ways individuals perceive and interpret political events. In particular, visual and interaction-based platforms such as Instagram enable not only the transmission of news content but also its reproduction and circulation within specific political frameworks. In this process, users' increased exposure to content that supports similar views can lead to a reduced likelihood of encountering differing opinions and perspectives, thereby reinforcing political beliefs. This phenomenon is addressed within the framework of the "echo chamber" concept in social media contexts. In the literature, an "echo chamber" refers to communication environments where users with similar views and attitudes mutually reinforce their own thoughts, while opposing views become less visible.

The purpose of this study is to examine the impact of social media journalism on the formation and reinforcement of individuals' political perceptions within the framework of the "echo chamber" concept. To this end, the study focuses on the posts shared by the Instagram news pages Postmodern, Siyahşerit, and Fayn in the context of the Saraçhane events. The research examines the discursive and visual frames within which these news pages presented the events, the political stances they highlighted, how they positioned the actors involved in the events, and how they utilized content elements that could support the formation of a specific political perception among their followers.

Content analysis was chosen as the research method. Within this scope, the posts made by the Postmodern, Siyahşerit, and Fayn Instagram news pages regarding the Saraçhane events over a one-week period constituted the study's sample. An analysis of the content revealed that individuals were drawn into an "echo chamber" through social media via categories such as the subject of the news, visual elements used, political discourse in headlines and text, the presentation of the event's actors, positive/negative characterizations, polarizing statements, calls for interaction, and the ways in which differing viewpoints were presented. When post comments were examined alongside the content, it became evident that they were populated by individuals holding similar views, and that the existing beliefs of those trapped in the echo chamber were reinforced.

Keywords: Echo Chamber, Political Perception, Social Media, Saraçhane, Political Polarization
JEL Code: D83, L82

TÜRKİYE'DE İLLERİN İKTİSADİ REFAH PERFORMANSININ CRITIC TABANLI MARCOS YÖNTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Vildan YAVUZ AKINCI
Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, vildan.yavuz@erdogan.edu.tr, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-3232-8265

Burcu KARTAL
Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, burcu.kartal@erdogan.edu.tr, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-8340-0234

ÖZET

Bölgesel gelişmişlik farklılıkları Türkiye ekonomisinin en kalıcı yapısal sorunlarından biridir. Refahın yalnızca gelir üzerinden ölçülmesi, iller arasındaki eşitsizliğin çok boyutlu niteliğini görünmez kılmakta ve bölgesel politikaların hedeflenmesini güçleştirmektedir. Bu çalışmanın amacı, iktisadi refahın işgücü piyasası, gelir, maddi yoksunluk, beşerî sermaye ve dijital altyapı boyutlarını birlikte ele alarak Türkiye'deki 81 ilin performansını çok kriterli karar verme yöntemleriyle ölçmek ve sıralamaktır. Çalışmada Türkiye İstatistik Kurumu'nun İllerde Yaşam Endeksi gösterge değerleri kullanılmıştır. İstihdam oranı, işsizlik oranı, ortalama günlük kazanç, kişi başına düşen tasarruf mevduatı, orta ve üstü gelir grubundaki hanelerin oranı, temel ihtiyaçlarını karşılayamadığını beyan eden hanelerin oranı, yükseköğretim mezunu oranı ve internet abone sayısı olmak üzere sekiz kriter belirlenmiştir. Kriter ağırlıkları, göstergeler arasındaki yüksek korelasyonu dikkate alması nedeniyle CRITIC yöntemiyle hesaplanmış; iller MARCOS yöntemiyle sıralanmıştır. Bulguların dayanıklılığı TOPSIS ve EDAS yöntemleriyle sınanmış, elde edilen sıralamalar Spearman sıra korelasyon katsayısı ve Borda sayım yöntemiyle karşılaştırılmıştır. Bulgulara göre en yüksek ağırlığa sahip kriter işsizlik oranı (0,1688), en düşük ağırlığa sahip kriter ise kişi başına düşen tasarruf mevduatıdır (0,0883). Bütünleşik sıralamada ilk üç sırayı İstanbul, Ankara ve Muğla; son üç sırayı Şırnak, Batman ve Mardin almıştır. Üç yöntemin sıralamaları arasındaki Spearman korelasyon katsayıları 0,956 ile 0,985 arasında değişmekte olup sonuçların yöntem seçimine karşı dayanıklı olduğunu göstermektedir. Bulgular, iller arasındaki refah farkının büyük ölçüde işgücü piyasası göstergelerinden kaynaklandığına ve maddi yaşam koşullarındaki doğu-batı ayrışmasının keskin biçimde sürdüğüne işaret etmektedir. Bu çerçevede bölgesel teşvik politikalarının gelir transferinden çok istihdam yaratma kapasitesi üzerinden tasarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Refah, İktisadi Gelişmişlik, CRITIC, MARCOS, Çok Kriterli Karar Verme
JEL Kodu: R11, I31, C44

EVALUATION OF THE ECONOMIC WELL-BEING PERFORMANCE OF PROVINCES IN TURKIYE USING THE CRITIC-BASED MARCOS METHOD

ABSTRACT

Regional development disparities constitute one of the most persistent structural problems of the Turkish economy. Measuring well-being solely through income obscures the multidimensional nature of inter-provincial inequality and complicates the targeting of regional policy. The aim of this study is to measure and rank the performance of 81 provinces in Türkiye through multi-criteria decision-making methods by jointly considering the labour market, income, material deprivation, human capital and digital infrastructure dimensions of economic well-being. The study uses the indicator values of the Well-Being Index for Provinces published by the Turkish Statistical Institute. Eight criteria were determined: employment rate, unemployment rate, average daily earnings, savings deposits per capita, the proportion of households in the middle and upper income groups, the proportion of households declaring that they cannot meet their basic needs, the proportion of higher education graduates, and the number of internet subscribers. Criterion weights were computed with the CRITIC method, which was preferred because it accounts for the high correlation among the indicators, and the provinces were ranked with the MARCOS method. The robustness of the findings was tested with the TOPSIS and EDAS methods, and the resulting rankings were compared through Spearman rank correlation coefficients and the Borda count. The findings show that the criterion with the highest weight is the unemployment rate (0.1688), while the lowest weight belongs to savings deposits per capita (0.0883). In the integrated ranking, the first three positions are occupied by İstanbul, Ankara and Muğla, and the last three by Şırnak, Batman and Mardin. Spearman correlation coefficients among the three methods range between 0.956 and 0,985, indicating that the results are robust to the choice of method. The findings suggest that inter-provincial welfare differences largely originate from labour market indicators and that the east-west divergence in material living conditions persists sharply. Accordingly, it is recommended that regional incentive policies be designed around employment-generating capacity rather than income transfers.

Key Words: Regional Well-Being, Economic Development, CRITIC, MARCOS, Multi-Criteria Decision Making
JEL Code: R11, I31, C44

TEKNOLOJİK TAHAKKÜM VE DİJİTAL RANT ÇAĞINDA ALTERNATİF SİYASET ARAYIŞLARI: İDEOLOJİK ARKA PLANLAR, OLANAKLAR VE SINIRLILIKLAR

Yılmaz ALIŞKAN

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, yilmazaliskan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2761-6740

ÖZET

Yapay zekâ, platform kapitalizmi ve gözetim teknolojilerinin yaygınlaşması geleneksel üretim ilişkilerini köklü biçimde dönüştürürken emeğin değersizleşmesi, gelir adaletsizliğinin derinleşmesi ve kamusal alanın algoritmik tahakküm altına girmesi tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Çağdaş ekonomi politik yazınında sermayenin ve teknolojinin kurduğu bu yeni güç dengesizliğine karşı geliştirilen çözüm önerileri sadece teknik birer regülasyon arayışı değildir. Bu öneriler temelinde farklı ideolojik angajmanlar barındıran siyasal programlar olarak öne çıkmaktadır. Bu bildiri dijital rant düzenine ve teknolojik otoriterleşmeye karşı öne sürülen temel eğilimlerin ideolojik arka planlarını çözümlemeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda bu hatların sunduğu alternatif siyaset olanakları ile yapısal sınırlılıklarını eleştirel biçimde tartışmaktadır.

Çalışma metodolojik olarak metin odaklı eleştirel literatür analizine dayanmaktadır. Araştırma kapsamında dijital kriz karşısındaki siyasal yönelimler iki ana ideolojik eksen üzerinden karşılaştırmalı bir çözümlemeye tabi tutulmaktadır. İlk ekseni fikri köklerini liberal demokrasi ve Keynesyen sosyal demokrasiden alan kurumsal reformcu hat oluşturmaktadır. İkinci ekseni ise fikri köklerini Marksist ekonomi politik, post-kapitalizm ve müşterekler teorisinden alan yapısal dönüştürücü hat teşkil etmektedir.

Kurumsal reformcu eğilimin mevcut mülkiyet rejimini koruyarak inovasyonun yönünü devlet regülasyonları, vergilendirme, sendikal pazarlık ve hukuki sınırlamalarla dizginlemeyi hedeflediği görülmüştür. Bu çizginin sunduğu kamusal denetim imkânlarına karşın sermayenin birikim mantığını ve platform rantını doğrudan sorgulamamasından kaynaklanan yapısal sınırlılıkları saptanmıştır. Yapısal dönüştürücü hattın ise bulut sermayesi ve platform monopollerinin mülkiyet ilişkilerini doğrudan hedef aldığı belirlenmiştir. Veri egemenliği, dijital müştereklerin inşası ve bulut altyapılarının kamusallaştırılması gibi piyasa dışı radikal siyaset olanakları sunan bu eğilimin, söz konusu radikal programın stratejik faillikler ve örgütlenme modelleri üzerinden kendisini nasıl gerçekleştireceğine yönelik yöntemsel sorular barındırdığı tespit edilmiştir.

Bildiri teknolojik tahakküme karşı geliştirilen siyasal söylemlerin ideolojik sınır hatlarını belirlemektedir. Çalışma iki ana yönelimin birbirine eklemlenmesinden ziyade her iki eğilimin dijital ekonomi politiğin güncel krizine müdahale etme kapasitelerini ve olanaksızlıklarını kendi ideolojik perspektifleri üzerinden eleştirel bir süzgeçten geçirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Ekonomi Politik, İdeoloji, Platform Kapitalizmi, Dijital Müşterekler, Alternatif Siyaset
Jel Kodu: O33, P16, L86

THE SEARCH FOR ALTERNATIVE POLITICS IN THE AGE OF TECHNOLOGICAL DOMINANCE AND DIGITAL RENT: IDEOLOGICAL BACKGROUNDS, OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS

ABSTRACT

While artificial intelligence, platform capitalism and surveillance technologies transform production relations, they exacerbate labour devaluation, income inequality and algorithmic control of the public sphere. Proposed solutions in political economy literature are not mere technical regulations, but political programmes grounded in distinct ideological commitments. This paper analyses the ideological backgrounds, political possibilities and structural limitations of key approaches opposing digital rent and technological authoritarianism.

Methodologically based on a text-centred critical literature review, the study compares two main ideological axes. The institutional reformist strand, rooted in liberal and Keynesian social democracy, seeks to direct innovation through state regulation, taxation, union bargaining and legal restrictions while preserving existing property relations. However, its failure to challenge capital accumulation and platform rent poses clear structural limits. The structural transformative strand, drawing on Marxist political economy, post-capitalism and the commons, directly targets the property relations of cloud capital and platform monopolies through data sovereignty, digital commons and public cloud infrastructure. Yet, it raises methodological questions regarding strategic agency and organizational models.

In conclusion, the paper delineates the ideological boundaries of these discourses, critically examining the capacity of each trend to address the digital political economy crisis from within its own theoretical perspective.

Keywords: Digital Political Economy, Ideology, Platform Capitalism, Digital Commons, Alternative Politics

JEL Code: O33, P16, L86

IX. ULUSLARARASI EKONOMİ, SİYASET VE YÖNETİM SEMPOZYUMU

ISEPA '26

IX. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ